

PETRI PANC RATII Graufz/J. U. D.

REIPUBL. VINAR. SYNDICI,

MEDULLA

LAUDE

MIORUM,

ex

Jure tam scripto, quàm consuetudinario,

& tum Veterum, tum Neotericorum Doctorum
scriptis, industriâ haut vulgari,

eruta,

Ea, quæ ad hujus materiæ solidam cogni-
tionem & verum usum, cum primis in terris Saxonis,
facere possunt, & ab aliis vel nimis prolixè tractantur, vel satis obi-
ter, vel etiam planè non attinguntur, studiosâ brevitate
methodicè exhibens,

Cum Indice Rerum atque Verborum

locupletissimo.

J E N Æ,

Sumptibus & literis Johannis Jacobi Bauhoferi,

Anno M. DC. LXXVIII.

REPERTORIUM
MEDICINAE

MINORUM

ANNO MDCCCLXXXIII

INCLYTARUM
RERUM PUBLICARUM
ISENACENSIS
ATQVE
TENENSIS
OPTUMIS
MODERATORIBUS,

VIRIS

NOBILITATE, AMPLITUDINE, JURIS RERUM,
QVE GERENDARUM PRUDENTIA
CLARISSIMIS,

DOMINIS

CONSULIBUS,
SYNDICIS,
PRÆTORIBUS,
CAMERARIIS,
POLIGRAPHIS,

NEC NON SENATORIBUS CÆ-
TERIS SPECTATISSIMIS,

FAVITORIBUS, AFFINIBUS ET AMICIS
SUIS EO, QVO PAR EST, HONORE
PROSEQVENDIS,

CUM
DEVOTO
OMNIUM RERUM PROSPERRIMARUM
VOTO,
CUMPRIMIS UT,
INTER TOT AC TANTAS TEMPORUM
TURBAS ET ADVERSITATES,
REGIMINE FELICI
AC
PACE RELIGIOSA
DIUTISSIME
GAUDEANT,

HANC
LAUDEMIORUM
MEDULLAM

SIMULQUE
OFFICIA SUA NUNQVAM NON
PARATISSIMA

O. & D.

AUTHOR.

Ad

Nobilissimum atque Excellentissimum

DN. A U T H O R E M.

Crescit in docto, velut arbor, Orbe
Fama Crausorum: micat inter omnes
Crausium nomen, velut inter ignes
Luna minores.

Quis Viros cantare Lyrâ, vel acri
Tibiâ sumat celebrare tantos?
Jam nihil dicam solitis Parentis
Laudibus: Ipso

Quum nihil majus celebretur inter
Principes jam Vinariæ vigentes.
Stant Avi illustres Atavique laudes
Palladis arte,

Versibus paucis neque Te filebo,
Fautor & Patrone colende: crassâ
Gratus insignem refero camœnâ.
Curris ad astra:

Multa TE quorsum trahit Ars Themistis
Atque perrarus Pietatis ardor,
Qui pias lætis animas reponit
Sedibus altis.

In (1) PRECUM LIBRO tua vota primum
Edis: ac in (2) JUSTINIANEAS mox
DISSERIS doctè TABULAS SUTHOLTI
Laude perenni.

Inde

Inde porro (3) CARPZOVII SYNOPSISIN

Lux videt; fit clarior Author ipse,

Crausius, qui contrahit ampliores

* DECISIONES.

Mox (4) MODUM, quô quis PEREGRE IRE tutò,

Atque cum FRUCTU PEREGRE ESSE, nec non

Ad Lares CURSU patrios REDIRE

SOSPITE possit,

Edoces. (5) TRACTATIO JURIS EMPHY-

TEUTICI, cum (6) LAUDEMIIUM MEDULLA

Consecuta est, Ingenii tui vis,

Non sine laude.

Non sequestratâ pietate, (7) JURIS

Mox SEQUESTRANDI benè docta porro

Ibit in lucem RATIO EXPLICATA

Clarior aurâ.

Gratulor, *Clarissime Vir* Tibi, Te

Hanc *Patris* ritu *Socerique Magni*,

Arte venalem petiisse famam,

Fœnore multò,

Quâ nihil majus meliùsve doctis

Fata donavêre Viris: nec unquam

Fortè dent, quamvis redeant in aurum

Tempora priscum.

* L. B. veniam dabit Syntolæ.

f.

M. ANDREAS Stein/Scholæ

Vinariensis Rector.

PROLOGUS

^{ad}
LECTOREM AMICUM.

Materia LAUDEMIORUM,
quam hic explicandam suscipio,
etsi in Jure Romano non sit late
patens, quia tamen moribus no-
stris latissimas projicit radices &
ad plurimos contractus ramos suos extendit,
hinc à DD. qui Jus scriptum & quod Consuetu-
dine receptum est, interpretantur, illius crebra
fit mentio.

Postquam igitur in Juris EMPHYTEUTI-
CI Tractatione methodica, præteritò annò à me
publicata, de hac *Laudemiorum* materia utili
quædam me expositurum ac luci exhibiturum
esse promisi, abs re forsitan haut erit, si istam ex-
plicationem ad quoddam reducam compen-
dium, ita, ut ea, quæ ab aliis vel satis prolixè tra-
ctantur, vel nimis obiter, vel planè non adtin-
guntur, breviter, sufficienter tamen & cum fru-
ctu, ut spero, non contemnendo, hic tradam, atq;
non modò, quæ ad ipsius solidam cognitionem,
sed etiam verum usum, cum primis in terris Saxo-
nicis, facere videtur, perspicuè ostendam. Præ-

A

ter,

tereà ad regulas veritatis legumque ac consuetudinum trutinam cuncta librabo, pro ingenii modulo, & , ubi ab aliis secedendum erit, faciam id ex justa causa & citra omne nominis aut honoris præjudicium, utpote qui benè didici de aliis sentire magnificè, de me loqui modestè.

Quòd si placuerit labor hic, & DEUS vitam ac sanitatem cum otio largitus fuerit, explicatio Juris SEQUESTRATIONUM brevi sequetur; si verò occurrerint, quæ displiceant doctiorum palato, de his placidè acturos mecum esse prudentiores non dubito, certiores facti, mutaturum me sententiam, ubi veritatem magis edoctus & de errore aliquo convictus fuero; neque enim, qui veritati cedit turpiter subcumbit, sed, dum se ipsum vincit, gloriosissimus evadit victor.

Agam verò de LAUDE MIO, adjuvante JOVÀ, *decem Capitibus* hòc ordine, ut dicam de ejudem I. *Eymologia*, *Synonymia* & *Homonymia*, II. *Definitione*, III. *Divisione*, IV. *Quid* & *quantum Laudemii nomine sit solvendum*, V. *Ex quibus rebus*, VI. *ob quam mutationem atq; alienationem*, VII. *quando* & *pro quonam*, VIII. *à quo* & IX. *Cui præstandum sit*, ac deniq; X. *coram quo iudice* & *quibus actionibus illud peti debeat.*

DEUS ANNUE COEPTIS!

CAPUT I.

DE LAUDEMII ETYMOLOGIA, SYNONYMIA & HOMONYMIA.

SUMMARI A.

1. Loccenius Laudemium voculam Longobardicam esse refert, &
2. derivari à Leude.
3. Leudi, Laudi, Lidi, Ludi, Lydi, Liuti quid sint?
4. Quid ergo Laudemium denotet?
5. Communiter Laudemium derivatur à laudando.
6. Dicitur inde aliis Laudativum, Laudatorium, Laudatitium, Laudimium, Laudemtum, Laudemia, Laudissimum & Laudationes.
7. 8. 9. 10. Vocatur porro Jus dominicale, Introitus, Renunciatio, Relevium, Relevatio & Relevamentum.
11. Quid propriè relevium sit?
12. Quid sit in Gallia.
13. Quid Curmeda.
14. 15. Solvitur vel ex rebus animatis, vel inanimatis.
16. Bona Curmedica interdum solvuntur per caponum, vel anserum.
17. Laudemium Justinianus appellat quinquagesimam.
18. Græcis dicitur *πεντηκοστή*,
19. in Novell. Leonis *εἰς δελιχόν*,
20. Germanicè *Lehnwahr / Lehngeß / Handlohn / Ergehung*.
21. Impropiè nuncupatur, *der Schreiber, Schilling*.

TRACTATIO.

Voculam Laudemii purè Longobardicam esse refert 1. *Joh. Loccenius in Explic. voc. Feud.* † antè Leudimium, 2. seu Laudimium, dictam à Leude. † Leudi verò, Lau- 3. di, Lidi, Ludi, Lydi, Liuti, Lyti (tàm variè enim scriptum reperitur) fuerunt homines subjecti & obediētes, *Spec. Sax. Lib. I. art. 52.* † Laudemium itaque esset illud, quod in re- 4. cognitionem domini ex obsequio datur, *Georg. Adam Struve Synt. Jur. Feud. c. 10. §. 12. n. 1.* † Communiter tamen à DD. Lau- 5. demium derivatur à Laudando, quòd scilicet Dominus, cui illud solvi debet, novam personam, novumque contractum, legitimè confectum atque initum, laudet ac approbet, *Vvesenbec. p. I. consil. 16. num. II. Struv. d. l. Christoph. Philipp. Richter. decis. 83. n. 1.* vel, quòd in laudationem & cognitionem do-

6. mini solvatur, *Georg. Frantzck. de Laudem. cap. 1. n. 10.* † Unde putant nonnulli rectius & Latinius Laudativum, vel Laudatorium, dici, *Richt. d. l. Hartm. Pistor. Lib. 1. quæst. 50. n. 3. Alciatus Lib. 1. Parerg. c. 46. & adl. compensat. 219. ff. de V. S. Conan. Lib. 7. c. 5. n. 4.* item Laudatitium, *Petr. à Demerath. de Laudem. c. 1.* Laudimium, Laudementum, Laude~~m~~ia, Laudissimum, *Wesenbec. d. l. n. 11. Hostiens. in Summ. X. de Locat. §. quid sit de nat. Laudationes, Cujac. Lib. 2. de Feud. c. de nov. form. fidelit.* † Vocatur etiam haut raro
8. Jus dominicale, *Molin. ad consuet. Paris. 113. §. 23. quæst. 22. n. 75.* † Introitus, † Remuneratio, *Nicol. Myler. ad Rumelin. comment. in A. Bull. p. 3. d. 6. §. 13.* † Relevium, Relevatio, Relevamentum, *Voss. de vit. serm. lib. 3. c. 42. voc. Relevium. Const. Sicul. Lib. 3. Tit. 22. in fin. Rosenth. de feud. c. 6. concl. 66. n. 1. Franc. Fulgin. in Tr. de J. Emphyt. Tit. de Laudem. q. 1. n. 9. Schrad. de Feud. p. 6. c. 3. n. 26. & p. 10. Sect. 2. n. 49. Amed. à Ponte in Quæst. Laudem. 2. n. 6.* ubi tamen dicit,
11. † Relevium propriè esse illud, quod solvitur, quando moritur Vasallus, ab ejus hæredibus, pro quo citat *Iserniam c. un. §. sed etsi. n. 7.* per quos fiat investitura. & subjungit, † quòd in Gallia Relerium latius pateat & solvatur quandocunque mutatio vasalli contingit. † Ad hæc Relevia potest revocari illud onus, quod quibusdam in locis vulgari idiomate, eòque Juliacensi, **Curmede** dicitur & de bonis Curmedicis, investituram requirentibus, domino pro illa solvitur, † & quidem vel ex rebus animatis, quò casu, si defunctus reliquit filium successorem, ille ex equis, bobus &c. habet optimum, Dominus verò accipit secundum, & vocatur lebendige **Curs**
15. mede; † vel ex rebus inanimatis, quò casu simpliciter dicitur **Curmede** / *Meichner. Tom. 1. decis. 20. Knich. de pact. vestit. p. 2. c. 4. in fin. Rosenth. de feud. c. 2. concl. 64. n. 2. Ritter. do*

de Homag. c. 7. n. 164. Besold. in Thes. pract. voc. Curmede. ibid.
 Diether. in addit. ubi adjungit, † bona Curmedica interdum 16.
 solvere par caponum, vel anserum. † Justinianus Imperator in 17.
 l. f. C. de J. Emphyt. Laudemium quinquagesimam appellat, 18.
 † unde Græcis dicitur *πεντηχοστήν*, ac † in Novell. Leonis 13. 19.
ἐπεντηχοστήν nominatur. † Germanicè Laudemium vertitur 20
 Lehnwahr/Lehngeld/Handlohn/Paul. Matih. Vebner.
 in pr. observ. verb. Handlohn. Franzk. d. Tr. cap. 1. num. seine
 Ergebung/die man von Ritterlichen Stütern giebt zur
 Wiedergab und Wiedererkänntnis der Gaben und Wohl-
 thaten / so der Lehn-Herr dem Lehnmann durch die Be-
 lehnung erweist / Myler ad Rumel. d. l. † Nuncupari etiam 21.
 solet der Schreibe-Schilling / sed impropriè, uti ex se-
 quenti Cap. III. n. 9. patebit.

CAPUT II.

DE LAUDEMII DE-
FINITIONE.

SUMMARI A.

1. Definitio Laudemii secundum Jus ci-
vile.	6. Definitio Authoris traditur.
2. 3. 4. 5. Recensentur nonnullorum Do-
ctorum definitiones.	7. Definitur ab ipso effectus juris laude-
miandi.
	8. Jus ipsum Laudemiandi quid sit?

TRACTATIO.

Laudemium variè describitur à Doctores. † Interpretes 1.
 Juris Civilis definire id solent, quòd sit quinquagesima
 pars pretii, vel æstimationis loci, domino ex alienatione rei
 Emphyteuticæ solvenda, per l. f. C. de J. Emphyt. † Garfia 2.
 in Tr. de Expens. c. 13. n. 5. munus honorarium definit, quod no-
 vus Vasallus Seniori introitus causâ largitur. † Hartmann. 3.
 Pistor. Lib. 1. quest. 50. n. 2. dicit, Laudemium esse illud, quod

- solvitur domino directo, quando in aliam transfertur emphyteusis, à novo possessore, honorarii locò, pro nova investitura & receptione novi Emphyteutæ, veluti in recompensationem ejus damni, quod Dominus ex immutatione personæ sentire potest; cum quo faciunt *Jul. Clar. Lib. 4. Sent. §. Emphyteus. qu. 23. n. 4. Franc. Solon. in Lucern. Laudem. 4. prælud. n. 4. Amed. à Ponte in qq. Laudem. 1. Carpz. p. 2. c. 39. d. II. n. 2. Richer. dec. 83. n. 2. + Struv. S. J. F. c. 10. §. 12.* Laudemium esse inquit certam pecuniæ summam, ratione pretii rei æstimari solitam, Domino pro investitura quibusdam casibus à Vassallo solvendam. + *Franzk. de Laudem. c. 2. n. 1.* Laudemium definit, quòd sit pars pretii, vel æstimationis rei, ex alienatione certorum bonorum Domino directo pro subscriptione, investitura & receptione in possessionem à novo acquirente persolvenda, ad hoc, ut is Domino obligetur, & dominium in illius persona recognoscat. Alii aliter Laudemium definiunt.
6. + Puto illud in genere ita describi posse, quòd sit pars pretii, vel æstimationis rei, debita ex alienatione perfecta rei Laudemialis, domino, qui jus laudemiandi habet, solvenda pro investitura, ab eo, qui rem accipit. Et hanc descriptionem colligo ex *l. f. C. de J. Emphyt.*
7. & usu forensi. + Sciendum tamen, me hîc non describere jus
8. ipsum laudemiandi, sed potius effectum istius juris. + Juse-
nim ipsum ita fortè describi poterit, quòd sit jus percipiendi certam partem pretii, vel æstimationis, ex rebus laudemialibus alienatis, à novo possessore, Domino, cui res laudemialis est, competens.

CAPUT. III. DE LAUDEMIIDIVISIONE.

SUMMARIA.

1. Laudemium communiter dividitur in majus & minus.	2. Illud propriè dicitur Laudemium, & 3. 6. est vel simplex, vel duplex.
	4. Sim-

4. Simplex in bonis Ecclesiae est quinquagesima pars pretii.
 5. in bonis civilibus hodie est vicesima.
 7. Duplex in bonis civilibus est pars decima pretii,
 8. in bonis Ecclesiasticis vicesima quinta.
 9. Minus Laudemium improprie dicitur Laudemium.

10. Quid sit?
 11. Vocatur Germanice **Der Schreibe-Schilling**.
 12. Quantum in bonis civilibus hoc nomine solvatur?
 13. Quantum in Ecclesiasticis?
 14. 15. Porro dividitur Laudemium in conjunctum & separatum.

TRACTATIO.

Laudemium communiter dividi solet in majus, die hohe ^{1.}
 Lehnwahr/& minus, die kleine Lehnwahr. illud ^{2.}
 proprie dicitur Laudemium, † & iterum est vel simplex, ^{3.}
 † scilicet in bonis Ecclesiasticis hereditariae recognitionis ^{4.}
 quinquagesima pars pretii, ita, ut de singulis 50. florenis unus,
 & in singulos centenos, duo floreni, nomine laudemii, solvan-
 tur; † idemque in bonis emphyteuticis secularibus ^{5.}
 etiam obtinet de Jure Civili, per l. f. C. de Jure Emphyt. licet
 tam in his, quam reliquis bonis civilibus hodie, ubi pecuniae
 summa, pro Laudemio exsolvenda, ubique ferè crevit, majus
 Laudemium simplex ut plurimum sit vicesima pars pretii, quan-
 do nimirum quinque de centum florenis solvuntur, & vocatur
 aliquando die mittel Lehnwahr / *Franzk. de Laud. c. 3. Cöler*
p. 1. dec. 23. n. 1. vid. Cap. seq. n. 16. & seqq. † vel duplex, quod ^{6.}
 est † in bonis civilibus pars decima, quando scilicet de- ^{7.}
 cem de 100. solvuntur, *Adrian. Beier. ad Schulz. Synops. Instit. 8.*
Tit. 24. Lib. 3. † in bonis Ecclesiasticis autem, quando ^{9.}
 floreni pro 100. solvuntur, *Franzk. de Laudem. c. 3. n. 11.* † Hoc
 verò, nimirum Laudemium minus, abusive dicitur Laude-
 mium, † est etenim honorarium quoddam, quod non tam ^{10.}
 Domino, quam praefectis aliisque ipsius ministris, pro confe-
 ctione literarum investiturae, praestandum venit, † & vo- ^{11.}
 catur Germanice **der Schreibe-Schilling** / *Serv. S. J. F.*
c. 10. §. 12. n. 9. & plerumque hoc nomine † in civilibus ^{12.}
 solvuntur.

13. solvuntur sedecim denarii, † in ecclesiasticis autem unus
 41 grossus, Vid. *Cap. seq. num. 36. & seqq.* † Dividitur porro
 Laudemium in conjunctum, die gesaunte Lehnwahr/
 quod heredes conjunctim omnes pro investituraolvere te-
 15. nentur; † & separatum, die sonderbare Lehnwahr/
 quod ex divisione postea ab ipsis facta denuò à singulis non-
 nunquam exigitur, *Cöler. p. 1. dec. 33. n. 41. Modest. Pistor. p. 1.*
q. 37. VVesenb. p. 1. consil. 186. n. 47. Franzk. d. Tr. c. 8. n. 118.

CAPUT IV.

QUID & QUANTUM LAUDE- MII NOMINE SIT SOLVEN- DUM.

S U M M A R I A.

1. 16. Laudemium de Jure Civili est quin-
 quagesima pars pretii, vel æstimationis
 loci.
2. Quando pars pretii sit solvenda?
3. Quando pars æstimationis?
4. Laudemium de toto pretio convento
 solvendum est, licet pars postea Empto-
 ri sit remissa,
5. nisi forsàn remissionis illius justa adsit
 causa.
6. Si læsio contingit, & pretium conven-
 tum diminutum, vel adauctum fuerit,
 quantitas Laudemii etiam diminuitur,
 vel augetur.
7. Quæ pœna, si pretium modicum in in-
 strumento venditionis, in se verò ma-
 jus sit constitutum, & ita dominus de-
 fraudetur.
8. Laudemium solvendum est secundum
 æstimationem rei, prout est tempore a-
 lienationis.
9. Probat per l. f. C. de J. Emphyt.
10. Laudemium solvit is, ad quem præ-
 dium noviter pervenit.
11. Novus possessor non antiquum, sed
 præsentem prædii valorem respicit.
12. Jus percipiendi Laudemium reputa-
 tur inter fructus emphyteusis.
13. In fructibus tempus perceptionis
 attenditur.
14. Fructuum vocula derivatur à fru-
 do.
15. Sententia Scab. Lips. & Jenens.
17. An consuetudo, quâ major pars,
 quàm quinquagesima, pro laudemio
 exigitur, valeat?
18. Hodie quantitas Laudemii varia est.
19. Quibusdam in locis est tertia pars
 pretii,
20. alibi sexta,
21. alibi duodecima,
22. quini floreni nonnunquam ex cen-
 tenis solvendi sunt,
23. aliquando decem.
24. Duces Brunsvigo - Lüneburgenses
 pro recognitione de præfecturis qui-
 busdam solvunt 200. florenos aureos
 cum caballo.
25. Alibi Laudemium est medietas fru-
 ctuum unius anni.
26. Olim in Saxonia de centenis duo flo-
 reni exsolvendi fuerunt;
27. Hodie verò præstantur plerumque
 quini, & quandoque decem.
28. In dubio quantitas Laudemii ex re-
 cepta consuetudine determinatur.
29. Sue-

29. Successor invitatus non obligatur ultra quantitatem Laudemii receptam, licet antecessor plus solverit.
30. Deficiente consuetudine recurrendum est ad jus provinciale.
31. Si hoc quoque nil certi statuit, ad jus commune.
32. Si novus possessor probare potest minus pro investitura deberi, standum est illi consuetudini.
33. & contra, si Dominus majus pretium deberi ex prescriptione, vel consuetudine docet.
34. Probatio, quod majus debeatur Laudemium, spectat ad Dominum.
35. Quot anni ad prescriptionem & consuetudinem introducendam hoc casu requirantur?
36. Hodie non modo Domino Laudemium, sed etiam nonnunquam ejus officialibus honorarium, solvitur.
37. Quantum honorarii loco solvatur.
38. Aliquando domino nil debetur nomine Laudemii, sed tantum ejus officialibus solvitur **der Schreiber Schilling.**
39. De Feudis regalibus principes certam summam pecunie, inter officiales curie imperialis dividendam, numerare tenentur.
40. nimirum sexaginta tres marcas argenti cum uno fertone.
41. 42. variant circa hanc quantitatem exemplaria Aur. Bullæ.
43. Quædam de marca & fertone adducuntur.
44. Marca appellatur non modo certa materia, sed etiam certa ejus æstimatio.
45. Sicut etiam Libra.
46. 47. Jure Justiniano libram & marcæ argenti constituunt quini solidi.
48. Hodie æstimatio marcæ argenti variat.
49. Probatur id ex Recessibus imperii.
50. Marca Coloniensis varia est.
51. Communiter marca argenti 16. lotones, vel 8. uncias, continet.
52. In thaleris marca argenti recipit 14. lotones & 4. Gran.
53. Puritas argenti in thaleris non est summa.
54. Argentum purissimum est sedecim lotonum.
55. Quot thaleri marcæ constituent?
56. Alii numerant novem thaleros.
57. alii tantum octo.
58. & hoc probatur ex Recessu imperii.
59. Authores nonnulli recensentur, qui materiam de marcis tractant.
60. Fertorem Spigellius scribi debere putat per II.
61. Est vox barbara, & unde deducatur?
62. Quid denotet?
63. In A. Bulla per Fertorem intelligitur quadrans marcæ.
64. An fartus cum fertone sit ejusdem significationis?
65. Quantam pecunie summam sexaginta tres marcas argenti cum uno fertone faciant?
66. Nil interest, si pecunia, quæ solvenda est officialibus curiæ imperialis, sit argentea, siue aurea.
67. Pretium Aureæ Bullæ, officialibus istis solvendum, immutatum est hactenus.
68. Unicuique pro decem marcis argenti solvuntur 60. Goldgülden.
69. Notariorum cuique duodecim.
70. Secretarii hodierni olim dicebantur Notarii.
71. Taxator 10. aureos & Registrator totidem accipit.
72. Scribis 20. aurei solvuntur.
73. Electi aut postulati in Archiepiscopos, &c. ultra taxæ ordinariæ summam insuper ejusdem dimidium pro institutione solvere tenentur.
74. Quantum in investitura Principi Wilhelmo anno 1660. facta solutum fuerit officialibus curiæ imperialis?
75. Præter Sexaginta tres marcas argenti cum uno fertone alia adhuc impendia fieri solent.
76. Recensentur quædam.
77. Equus, vel Bestia, cui princeps feudum recipiens insidet, debetur Mareschallo, vel Vicemareschallo,
78. idque de more pristino;
79. Hodie in vicem equi solvuntur sexaginta floreni.
80. Quid per Bestiam in A. Bulla intelligatur?
81. Quomodo, Laudemio difformiter exsoluto, illud imposterum sit præstandum?
82. Ex actibus difformibus non inferitur consuetudo.

83. Dominus laudemium difformiter sumens, exprimat causas, quare de eo quid remittat.

84. Si dominus probare potest certam quantitatem frequentius esse solutam, illud adtendi debet.

85. Quid, si diversa consuetudo fuerit in loco domini, & diversa in loco rei sita?

86. An, si plures sunt emptores ejusdem rei, quislibet solidum Laudemium solvere teneatur?

87. De Laudemio usura à tempore moræ exigí potest.

88. Exceptio.

89. Sublató principali tollitur quoque accessorium.

TRACTATIO.

Ex præcedenti capite patet equidem quodammodo, quantum Laudemii nomine sit præstandum; sunt tamen adhuc alia quædam circa quantitatem Laudemii hîc annotanda.

1. † Dixi, laudemium de Jure Civili esse quinquagesimam partem pretii, vel æstimationis loci, idquæ clarè constat *ex l. f. C. de J. Emphyt.* ita, ut de singulis 50. florenis unus, & in singulos centenos duo floreni laudemii nomine sint solvendi, *Matth. Cöler. p. 1. dec. 23. n. 1. Hartmann. Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 1. Carpz. p. 2. c. 39. d. 11. n. 4. & 5.* ubi ita in causa Heinrici ab *Holshausen* M. Octob. 1620. à Scabinis Lipsi. pronunciatum fuisse dicit. † Est autem pars pretii nomine laudemii tunc solvenda, quando res alienatur interveniente certò pretiò, uti fit
2. in emptione & venditione; † Pars autem æstimationis, quando res aliò modo & non interveniente certò pretiò alienatur, *Hillig. ad Donell. Lib. 19. c. 14. l. E. F.* † Circa pretium annoto, quòd Laudemium de toto pretio convento sit solvendum, licet pars postea Emptori sit remissa, *Molin. p. 2. ad consv. Paris. §. 78. Gl. 5. n. 2.* quia liberalitas venditoris non potest præjudicare causæ domini, cui jus ex conventionione ad Laudemium fuit quæsitum. † Secus tamen est, si forsan remissionis istius justa adsit causa, ob quam, eâ non insecutâ, contractus in totum annihilari potuisset, † puta, si Emptor ultra dimidium læsus fuerit & beneficio *l. 2. C. de rescind. vend.* uti voluerit; tunc enim æquum est, & Laudemii quantitatem minui; sicuti è diverso, si læsus fuerit venditor,

tor & res pluris, quam distracta est, valeat, supplementum pretii ab emptore metu rescissionis additum, eandem auget, *Franzk. de Laudem. c. 23. n. 58. & seqq.* Vide infra *Cap. VII. n. 81.*
 † Deinde quaeritur, quæ poena sit, si pretium modicum in instrumento venditionis, majus autem reverâ in se constitutum sit & ita Dominus defraudetur? *Berlich. p. 1. aur. decis. 12. n. 8.* hâc casu responsum Lipsiensium inducit, quô Domino fundus ille pro eo pretio adjudicatur, non tamen ut mendax totô suô jure cadat.
 † Porro, quod æstimationem rei concernit, sciendum, Laudemium solvendum esse secundum æstimationem rei, non quæ quondam fuit, sed prout nunc est tempore alienationis; † idque per textum *l. f. C. 9. de J. Emphyte.* in verb. non amplius liceat eis pro subscriptione sua, vel depositione, nisi quinquagesimam partem pretii, vel æstimationis loci, qui ad aliam personam transfertur, accipere. Quæ verba, generaliter ita prolata, non nisi de tempore præsentis, adeoque pretio illo, quanti nunc valet emphyteusis, sanô sensu intelligi posse, tradit *Angel. in l. precib. C. de impub. & alior. substit. Camill. Gallin. in verb. signif. Lib. 3. c. 4. n. 14.*
 † Indubitatum quoque est, quòd Laudemium non solvat emphyteusin vendens, aut alienans, regulariter, sed novus emphyteuta, Emptor puta & ad quem prædium emphyteuticum pervenit noviter, *Bald. in l. si prædium. col. 2. ff. de edil. edict. Joh. Sicbard. ad l. f. C. de J. Emphyte. n. 33.* Vide infra *Cap. VIII. n. 1. & seqq. ac n. 17. & seqq.* † Atqui novus possessor non ad antiquum emphyteusis volorem, sed qualis pro nunc est, tam quoad rei acquisitionem, quam pretii exsolutionem, aliaque onera, reflexionem habet, prout in aprico est; ideoque nec in Laudemii determinatione antiquus rei valor adtendendus erit. † Reputatur præterà jus percipiendi Laudemium inter fructus emphyteusis, *Marth. de Afflict. in c. imperialem. §. illud*

- n. 16. *Tit. de prohib. feud. alien. per Frid. Molin. in consv. Paris. §. 1. Gl. 1. n. 28. Fat. Clar. Lib. 4. sent. §. Emphyteus. q. 23. Hartm.*
13. *Pistor. p. 1. q. 50. n. 5. vide infra Cap. IX. n. 11. † in fructibus autem tempus perceptionis adtenditur, uti ultrò perspicuum*
14. *est ipsò fructuum vocabulò indigitante, † quod à fruendo derivatur, Varron. Lib. 4. de Ling. Lat. Connan. Lib. 4. comment.*
15. *c. 1. n. 2. † Et ita à Scabinis Lipsiensibus in causa der Pferde Frohner zu Breda / m. Octob. 1637. pronunciatum fuisse, refert Carpz. Respon. 90. Lib. 1. Tit. 9. n. 12. nec non à Scabinis Jenensibus Philippo Eckarden / testatur Richter. decis. 72. n. 16.*
16. *† Quamvis autem de Jure civili, ut dixi, certa pars, puta quinquagesima pretii, vel æstimationis loci, Laudemii nomine præstanda, sit constituta, idque ad compescendam hominum avaritiam, l. f. C. de J. Emphyt. Cöler. p. 1. dec. 23. n. 1. † & Raph. Fulgos in consil. 6. ut & Heymont. Travest. consil. 464. & 332. dubitent, an consuetudo, quâ major pars, quàm quinquagesima pro Laudemio exigitur, valeat, ex eo, quòd avaritiam fovere & contra bonos mores esse videtur;*
18. *† hodie tamen juxta diversa statuta, pacta, diversasque locorum consuetudines, diversa quoque pars pretii, vel æstimationis, exigi solet, ita ut iterum avaritiæ habenæ laxatæ multis in locis videantur, uti ante tempora Justiniani fuerunt. † Sic enim quibusdam in locis tertia pars pretii debetur, ut refert Bertr. cons. 192. n. 4. vol. 3. Casan. in consule. Burgund. Tit. descenses. §. 1. Amed. à Ponte. in qq. Laudem. 4. n. 2.*
20. *ubi addit, † quòd in patria sua, scilicet Subaudia, extet consuetudo, ut pro Laudemio sextans solvatur, id est, sexta pars pretii, de re, quæ alienatur, & de simili consuetudine Ecclesiæ*
21. *Ferrariensis a testatur Reminald. consil. 38. num. 21. † tradit quoque Petr. Greg. Tolosan. in Lib. 25. Synag. c. 16. n. 1. quòd consuetudine Turonensium duodecima pars pretii Laudemii nomine persolvatur, & id quoque receptum esse apud*
Blesios

Blesios & Bituricenses. † In Bavaria ex singulis centenis 22
 quinos florenos solvi, dicit *Job. Frid. Balthaf. Lib. 3. var. resol.*
p. 163. † & in Silesia decem, refert *Arn. de Reyger in voc. 23*
Laudem. n. 17. † Sic Duces Brunsvigo-Lüneburgenses ab E- 24
 piscopo Hildensi præfecturas aliquot, Colding, Lütter, We-
 sterhoff, &c. in feudum masculinum accepisse, in ejusque re-
 cognitionem, quoties casus mortalitatis accidit, ducentos
 florenos, juxta cum caballo, cinem jungen Hengst/
 pro Laudemio præstare teneri, atque hanc summam ipsis au-
 geri non posse vi Transactionis Hildesio-Brunsvicensis d. 17.
April An. 1623. art. 19. recenset Adrian. Beier. ad Schulz. Synops.
Instit. Lib. 3. Tit. 24. p. 903. † Alibi Laudemium est medie- 25
 tas fructuum, qui unò annò de feudo perci-
 piuntur, *Dan. Myler. in addit. ad Rumel. comment. in A. Bull. d. 6*
p. 3. §. 13. † Ac quamvis olim quoque in terris Saxoniae 26
 emptorem in singulos centenos non amplius, quàm duos
 florenos exsolvere debuisse testetur *Cöler p. 1. dec. 33. n. 2.* &
 ita Scabinos Lipsienses respondisse appareat ex *Modest. Pistor.*
Respons. 1. sub. Tit. vom Lehnwahr / nec non ex sententia in
Weichbild / sub Tit. wie man Lehnwahr geben sol. hocque
 ipsum in *Ordinat. Provinc. Vinar. Tit. 24.* expresse sancitum re-
 periatur; † hodie tamen statutis, vel pactis, vel consuetudi- 27
 ne, vel etiã præscriptione ubiq; ferè in terris Saxonis intro-
 ductum est, ut novus possessor in singulos centenos, quinos,
 & quandoque (rarius tamen) decem florenos pro Lau-
 demio teneatur solvere, *Cöler. d. l. n. 3. Carix. p. 2. c. 39. d. 12*
 qui etiam ita pronunciatum esse dicit in causa Hein. ab *Selb-*
hausen / M. Octob. 1620. Job. Volkm. Bechman. in Exercit. Exor.
9. aa Lib. 2. Feud. Tit. qui test. sint neces. ad nov. invest. prob. ubi
 notanter tradit, † quantitatem Laudemii in dubio hodie de- 28
 terminandam esse ex recepta consuetudine, juxta *Hartmann.*

29. *Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 62.* adeò, † ut ultra hanc successor invitus non obligetur, licet defunctus Antecessor & possessor plus solverit, huncq; in modum in Collegio Idico Jenensi M. Oetob.
30. 1558. responsum fuisse, refert; † Ubi autem consuetudo quantitatem Laudemii probans deficit, recurrendum esse, inquit, ad Jus provinciale, idque comprobat per allegatum jam Responsum; † quòd si verò etiam hoc nil certi statuit, Jus commune quantitatem Laudemii determinare in dubio debere,
32. dicit. † Quemadmodum autem, si Emphyteuta, vel alius novus possessor, probare potest, minus, quàm e. g. quinquagesimam partem, pro investitura & recognitione deberi,
33. standum est huic, *Richter. Decis. 83. n. 8.* † ita è contra Dominus majorem summam, quàm quæ regulariter definita est, exigere potest, modò ex pacto, statuto, consuetudine, vel præscriptione, jus suum legitimè deducat ac probet: majoris enim summæ acquisitio interjectu temporis legitimi constans,
34. non est prohibita, *Franzk. de Laudem. c. 23. n. 25.* † Patet hinc, probationem, quòd majus debeatur Laudemium, spectare ad illum, qui id asseverat, *Arn. de Reyger. in Thes. Jur. T. 2. sub. voc. Laudemium. Richter. d. l. n. 9. & 10.* † Quot autem anni ad præscriptionem, nec non ad introducendam consuetudinem, de majori quantitate Laudemii nomine solvenda, requirantur, vide infra Cap. VII.
36. n. 8. & 9. † Cæterà sciendum, moribus hodiernis obtinere, ut Vasallus, Feudum à Domino recipiens, non modo ipsi introitus causâ certam pecuniæ summam pro Laudemio solvat, verùm etiam nonnunquam ejusdem ad Cancellariam destinatis officialibus atque amanuensibus honorarium, *Limn. ad Aur. Bull. c. 29. §. 1. observ. II. Dan. Myler. ad Rumel. d. l. §. 13.* † ubi his pro centum thaleris unum
37. communiter solvi docet. Alibi in civilibus sedecim solummodò

modò denarii, in Ecclesiasticis autem unus grossus ipsis
 exsolvi solet. † Nonnunquam Seniori, seu domino, pla- 38.
 nè nil Laudemii nomine præstatur, sed tantum e-
 jusdem officialibus offertur honorarium, prout
 nimirum consuetudine cujusque loci introductum est; hæc e-
 nim in Laudemiis persolvendis hodie cum primis adtendi de-
 bet, *Hart. Pistor. Lib. I. q. 50. n. 62.* † Sic, quamvis de Feu- 39.
 dis regalibus Electores pro investitura nil tenean-
 tur Imperatori, vel ejus ministris, numerare, à reli-
 quis tamen principibus, tam ecclesiasticis, quam
 secularibus, certa pecuniæ summa inter officiales
 curiæ imperialis dividenda est: † tenentur scilicet ipsi 40
 sexaginta tres marcas argenti, cum uno fertone,
 exsolvere. Vid. infra *C. VIII. n. 47. & seqq. & Cap. IX. n. 29. 30.*
 † Nec obstat hisce, quòd varient nonnulla exemplaria Aur. 41
 Bullæ circa numerum marcarum, dum codex Palatinus in §. 2.
Aur. Bullæ sexaginta tantum marcas exprimit. Nam ex verf.
 seq. facile suppleri potest, quod ibi omissum est, dum is sexa-
 ginta trium marcarum expressè facit mentionem. † Sic quam- 42
 vis *Goldast. inter rescript. & statut. imper. exponens textum Aur.*
Bullæ in marginal. ad c. 29. p. m. 120. annotet, Moguntinum
 Exemplar habere sexaginta sex marcas; illud tamen, quod
 Codici Recessuum imperii præmissum est, sexaginta tres
 marcas ponit, & rectè, quoniam, ubi summarum, quæ cuiq; se-
 cundum A. Bullæ dispositionem, debentur, fit collectio in unā,
 ille deprehenditur numerus, *Limn. ad Aur. Bull. c. 29. §. 2. ab-*
serv. 6. † Ut autem sciatur, quantum pecuniæ sexaginta tres 43
 commemoratæ markæ argenti, cum uno fertone, summam
 constituent, tam de marca, quam fertone, omnino quædam
 adhuc adponenda sunt. † Sciendum itaq; quòd marcarum 44
 appellatio non solum in rudi quadam materia, sed etiam in
 certa

- 45 certa ipsius æstimatione, verificari possit, † quemad-
modum etiam Libra argenti solvi dicitur, non modò, si in
materia dependitur, verùm quoque, quandò in certa
46 æstimatione præstatur, † & de Jure Civili quini solidi
solvuntur, *Alb. Brunn. de augment. monet. in pr. numer. 7. Ja-*
47 *cob. Thomas. dec. 19. n. 11.* † Quamvis autem, ut jam dixi, Jure
Justinianeò Libram argenti constituerint quini solidi, *l. un.*
ibique. Gl. de argent. pret. vel decem, ut vult Dieteric. ad Aur. Bull.
48 *c. 29. voc. marcas. totidemq; marcā facere ibidem asserat;* †
hodie tamen, in Germania præprimis, æstimationem marcæ
argenti, secundum temporum intervalla, variasse, nec adhuc
æqualem esse, dicit *Limn. ad Aur. Bull. c. 27. §. 2. Observ. 15.*
49 † idque vel exinde conjici potest, quòd in imperii Recessi-
bus, ubi marcæ argenti mentio fit, semper ferè locus certus
apponitur, v. g. *Eölnisch Marc / oder Marc Eölnischen*
50 *Gewichts:* † licet vel ipsa Coloniensis marca ratione æsti-
mationis inæqualis sit ac varia, pro varietate nimirum specie-
rum monetarum. Vide *Imper. Ferdinandi Rünig Ordnung*
zu Augspurg / de anno 1559. in Cod. Reces. Imper. pag. m. 533.
51 † Communiter tamen marca argenti 16. lotones, vel octo un-
cias, continet, quod pondus est dimidium libræ, juxta *Lim. d. l.*
52 † In thaleris autem marcā argenti recipere 14. tantum lo-
tones & 4. Grān, atque ex argenti marca, quæ continet 14.
lotones ac 16. Gran, novem florenos cum semisse conflari de-
bere, dicit *Diether. in add. ad Besold. Thes. Jur. in l. M. voc.*
53 *Marc.* † Unde cognoscimus puritatem argenti in moneta
54 thalerorum non esse summam, † etenim, si masā marcæ, octo
habens uncias in pondere, est duodecim denariorum, sive se-
decim lotonum, argentum demum purissimum sistit, *Limn. d. l.*
55 † Sed ulterius quæritur, quotnam numerò thaleri
56 marcā constituent? † *Arum. ad Aur. Bull. disc. 6. §. 46.*
respondet, marcā unam argenti purissimi novem imperia-
les

les facere, sicut etiam *Budelius in Lib. 1. c. 23. n. 12. de re monet.* novem imperiales marcam argenti hodie constituere, tradit. † *Alb. Brunus verò in pr. de augment. monet. c. 7. octo tantum-* 57.
modò thaleros numerat, quos Schvvanman Lib. 2. process. c. 1. n. 3. de Joachimicis explicat, id quod etiam sentit Besold. in
Thef. pract. lit. M. n. 25. & Myler in addit. ad Rumel. comment. in
A. Bull. Carol. IV. p. 2. Diss. 5. §. 15. Idemque ut ego statuam,
† moveor dispositione legis publicæ in R. U. zu Augspurg 58.
de anno 1566. §. Demnach haben wir. ibi: Sezen/ordnen
und wollen wir/das berührte Thaler/gang/halb und
dhrtter/ neben andern in dem Münz/Edict geordneten
Stücken und Sorten / iedoch denselben in gleicher Güte
und Gehalt/ gemünzt/ geschlagen und in Bezahlung für
Wehrschafft/ inhalts vielberührter Münz/Ordnung/ ges
geben und genommen werden sollen; als nemlich ein ganz
ger Thaler/deren ein Stück sechzig acht Kreuzer halten/sol
len auf die Edltnische Mark gehen 8. Stücke/und fein hal
ten 14. Loht und 4. Grän. † Plura qui de marcis tam au- 59.
ri,quàm argenti, scire desiderat, evolvat Joh. Wolffg. de Marc.
n. 64. & seqq. nec non Authorem der gründlichen Ausfüh
rung der Reichsstadt Lindau / die unversehens abgeldste
und der Erzherzogin Claudie, pendente lite, cedirte Reichs
Pfandschafft betreffende. ubi inter alia p. m. 345. & 486. re
fertur, daß ein Mark Silber vor 300. Jahren nicht über
3. fl. gegolten habe. Vide etiam de hac materia Gronov. de
Sestert. Lib. 3. c. 6. qui p. m. 345. de æstimatione marcæ apud
Anglos in specie quædam exponit. † Circa Fertorem 60.
porrò notandum venit, quòd *Spigelius in suo Lexico pro F.*
utatur V. scribatque Verto, dicens ulterius, † vocem hanc 61.
esse barbaram, deductam à vetusta Germanorum, Verton/
Berding / pro qua hodie dicimus Vierdung / Vierzahl/
C *Viers*

62. *Biertheil* / † denotareque illam quartam partem, patet ex c. 3. *caus.* 12. q. 2. & c. 2. *sub fin. pr. de sent. & re jud. in 6.* ubi *Fertonis* mentio fit. † Rectè igitur *Fertonem* in Aurea Bulla quadrantem marcæ exponunt *M. Freher. lib. 1. de re monet. c. 2. Greg. Theod. Dittrich in not. ad A. Bull. c. 29. verb. cum uno fertone. Arum. ad A. Bull. c. 29. §. 45. Bechman. ad A. Bull. Exerc.*
63. 13. *in verb. ad dandum.* † An autem *fartus* cum *fertone* ejusdem semper sit significationis, aliis disceptandum relinquo, affirmativam amplectitur *Limn. Tom. 4. §. publ.*
64. *in addit. ad Lib. 4. c. 7. n. 23.* † Ex hæcenus de marca argenti & *fertone* dictis facile colligi nunc potest, quantam pecuniæ summam sexaginta illæ tres marcæ cum *fertone*, quibus exsolvendis Principes, feuda sua ab Imperatore suscipientes, officialibus curiæ imperialis obnoxii sunt, faciant atque constituant, † quodque nil intersit, siue pecunia, quæ ipsis exsolvenda est, sit argentea, siue aurea, dummodò pretium
65. marcæ argenti habeat rationem. † Quæ autem ac in quibus postmodum circa hoc pretium facta sit immutatio, tradit
66. *Limn. ad A. Bull. c. 29. §. 2. Obs. 13.* quando dicit, † hodie Magistro curiæ pro decem marcis argenti solvi sexaginta aureos, 60. *Goldgülden* / (idque de valore, non de speciebus intelligendum esse,) tantundem etiam solvi, inquit, unicuique, cui in Aurea Bulla c. 29. decem marcæ argenti attributæ leguntur, nempe Cancellario, Mareschallo, Camerario, Pincernæ, & Magistro coquinæ. † Reliquis verò personis, quæ in imperiali Cancellaria tenent officia, ut
67. Notariis, († quos hodie Secretarios vocant, *Mallinckrott. de Archicancell. & Cancell. S. R. Imp. Germ. p. m. 66. & 115.* ubi etiam de antiquitate & significatione vocis Secretarius agitur), dari hodie, pergit *in Observ. 14.* duodecim aureos, & quidem singulis

gulis eorum; † Taxatori porro decem, Registratori- 71.
 que totidem; † Scribis denique, denen Reichs Hoff- 72.
 Cangelisten/ postquam numerus eorum auctus fuit, viginti
 aureos solvi, antea verò solùm quindecim præstitos fuisse, re-
 fert; † addit quoque laudatus Limnæus *d. l. in Observ. 20.* 73.
 ex Instrumento Pacis Cæsar. Svec. annò 1648. Osnabrugis
 Westphalorum confecto, *art. 5. n. 6.* Electos, aut postula-
 tos in Archiepiscopos, Episcopos, aut Prælatos, Augustanæ
 confessioni addictos, à Cæsarea majestate, postquam intra
 annum Electionis aut postulationis suæ fidem fecerint, & ju-
 ramenta regalibus feudis sive præstiterint, absque ulla ex-
 ceptione investiri, & ultra taxæ ordinariæ summam, insuper
 ejusdem dimidium pro infeudatione debere pendere. † Hoc 74.
 legi, quòd, cum apud modernum Imperatorem, Serenissimo
 Principi ac Domino, Domino Wilhelmo, Duci Sax. Jul.
 Cliv. & Mont. &c. gl. m. *vuv cy a'yois*, annò 1660. investitu-
 ra facta sit, Officialibus Imperialibus sequentia fuerint nu-
 merata, nimirum 60. Goldgülden (deren ieder vor 2. Reichs-
 gülden/oder 32. gute Groschen/gerchnet wird/ dem obris-
 ten Hoffmeister/ 60. Goldfl. dem obristen Kämmer/ 60.
 Goldfl. dem Reichs ViceCanglar/ 60. Goldfl. dem obris-
 ten Hoffmarschall/ 60. Goldfl. demselben vor das Pferd/
 60. Goldfl. dem Erötruchessen/ 60. Goldfl. dem Erbschatz-
 Meister/ 60. Goldfl. dem obristen Mundschencen: Porro
 24. Goldfl. denen geheimen ReichsSecretariis, 10. Goldfl.
 dem Reichs Taxatori, 10. Goldfl. dem Reichs Registratori,
 und 15. Goldfl. denen ReichsCangelisten. Hoc autem si-
 lentiò porro prætereundum non est, quòd, quando in Aurea
 Bulla c. 29. §. 2. dicitur: principes imperii, feuda sua ab Im-
 peratore suscipientes, officialibus curiæ imperialis 63. mar-
 cas argenti, cum uno fertone, dare teneri, nisi eorum aliquis

- privilegiò imperiali se tueri possit & probare, se exemptum à talibus, aut etiam aliis quibuscunque, quæ solvi in susce-
 75. ptione feudorum hujusmodi convenissent, &c. verba: † aut aliis quibuscunque: innuant, præter 63. illas marcas argenti, cum uno fertone, etiam alia adhuc impendia fieri consuevisse, quæ fortè ideò non enumerantur, quoniam illorum taxa à lege non est determinata, sed usui, aut benevolentia
 76. solventis, relicta, † qualia recenset *Limn. in Tom. 4. J. publ. ad Lib. 4. c. 7.* Sic etiam, cum, ut dixi, investitura Serenissimo & nunquam satis laudando Principi ac Domino, Domino Wilhelmo &c. fieret, præter allegatam pecuniam, soluti fuerunt 100. **Gulden** pro confirmatione privilegiorum, 200. **Gulden** pro confirmatione Expectantia, *us die Graffschafften J. und B. 32. fl. Canzelei Jura, & 2 fl. Capfelgeld*; Pro
 77. indultis etiam peculiariter quædam solvenda fuerunt. † Ad- do denique circa investituram Principum hoc, quòd, si prin- ceps aliquis, equo, vel alteri bestia, insidens, feuda sua ab Imperatore, vel Rege Romanorum, recipit, equus ille, seu bestia, cujuscunque speciei sit, debeatur superiori Mare- schallo, sive Duci Saxoniae, si præsens fuerit, alioquin ejus Vi- ce Mareschallo, aut, illò absente, imperialis seu regalis cu-
 78. ria Mareschallo, *A. Bull. c. 29. §. 4. vid. infra C. IX. n. 31.* † Loquuntur autem hæc de more, quò olim, quando solennis investitura publicè in foro, vel campo, fiebat, Princeps inve-
 79. stiendus adveniebat cum suis patrinis, equo insidens. † Nam hodiè, postquàm illa consuetudo frequentari ferè desiit, & investituræ in conclavi peraguntur, in quo investiendus ipse, vel ejus ablegati, comparent, investituramque ab Imperato- re petunt atque accipiunt, in vicem equi Mareschallo sol- vuntur sexaginta aurei; quos etiam exsolutos fuisse in inve- stitura Serenissimo Principi **Da. Wilhelmo, &c. glor. mem. facta,**

facta, supra n. 74. recensui. † Quærit hic *Limn. ad A. Bull. d.* 80.
l. Obs. 2. quid textus Aureæ Bullæ innuat verbis: vel alteri
 bestia? & credit, intelligi his mulum, quòd si tamen quis
 etiam asinum istis verbis comprehendi velit, suò id affirma-
 re posse periculò, dicit. Sed satis de illis, quæ Principes pro
 sua investitura præstare tenentur. Progredior ad alia &
 quæro ulterius, † quomodò, Laudemiò difformiter 81.
 exolutò, illud impofterum exsolvendum exi-
 gendumque sit? DD. opinio est, recurrendum hòc casu
 esse ad jus commune, *Angel. Perus. consil. 9. n. 3. vers. sed super.*
 maximè, si quidam solverunt, quidam non, ex quibus indu-
 ctio consuetudinis allegari non possit, † cùm ex actibus va- 82.
 riis & difformibus non inferatur consuetudo, *Cravett. consil.*
96. n. 15. & consil. 313. n. 4. Menoch. Lib. 4. præsumt. 31. n. 7. Bor-
gnin. Cavalcant. p. 2. dec. 11. Cöler. de proc. exec. p. 1. c. 3. n. 39. Tusc.
Tom. 2. verb. consuetudo. concl. 795. n. 103. Berlich. Lib. 1. dec. 74.
n. 3. qui n. 4. addit cautelam, † ut Dominus, Laudemium ita 83.
 difformiter sumens, exprimat causas, quare de eo aliquid re-
 mittat, nec plus accipiat, scilicet v. g. paupertatem subdito-
 rum, vel commiserationem, vel intercessionem aliorum. † 84.
 Quòd si verò Dominus probare possit certam quantitatem
 frequentius esse solutam, illud attendi debet, *Struv. S. J. F.*
c. 10. §. 12. n. 10. † Sed quid, si diversa fuerit consuetu- 85.
 do in loco, ubi est Dominus emphyteusis, & di-
 versa in loco rei sitæ? Putat *Struv. d. l.* consuetudinem lo-
 ci rei sitæ inspiciendam esse, secundum ea, quæ tradit *Rosentb.*
de feud. c. 6. concl. 66. atque ita in collegio Jurid. Jen. M. Aug.
 anno 1658. responsum fuisse, refert. † Quæri etiam solet, 86.
 an, si plures sunt emptores ejusdem rei Laude-

- mialis, quilibet illorum in solidum obligetur ad solvendum Laudemium? Respondeo, non in solidum quemque obligari, sed pro parte, quâ rem accepit, quia est obligatio realis & damni, qualis dividua est, l. 2. & l. 73. ff. de V. O. & ideò ipsò jure Laudemium inter plures Emptores dividitur, arg. l. pacto succes. 26. C. de pact. & l. ea que. 6. C. fam. erisc.
87. consentit Demerat. in Tr. de Laudem. c. 5. in fin. † Coronidis locò huic capiti annecto quæstionem: An de Laudemiis usuræ à tempore moræ exigi possint? Et de Laudemiis, tributis, collectis, censibus, decimis aliisque debitis Magistratui præstandis, à tempore moræ usuras exigi posse, arbitror, habeoque consentientem Richter. Dec. 74. n. 44. qui ita pronunciatum esse testatur à Scabinis Jenensibus ad requisitionem Præsidi zu Roda/ M. Dec. anno 1641. † modò tamen possessor illis rebus, de quibus hæc onera persolvi debent, uti potuerit. Quanquam enim Dominus nec ob sterilitatem, nec ob incursionem hostium, aliosque fortuitos casus, canonem emphyteutæ remittere teneatur, l. 1. in f. C. de J. Emphyt. Nov. 2. in præfat. secus tamen est, si prædium planè fuerit extinctum, Geil. 2. Obs. 23. n. 23. Carpz. p. 2. c. 38. d. 19. n. 9. † Sublatò igitur principali, scilicet sorte, tollitur tunc meritò etiam accessio, nimirum usura.

CAPUT V.

EX QVIBUS REBUS LAUDEMIIUM DEBEATUR.

SUMMARIA.

1. Origo Laudemiorum est ex constitutione Justiniani, qui in l. f. C. de Jur. Emphyt. rebus emphyteuticis illud imposuit.
2. Definitio Laudemii secundum Jus Civile.
3. Laudemium ad essentiam contractus emphyteutici non pertinet.
4. Quæ principalis Laudemiorum causa finalis sit?
5. Solutio Laudemii non probat rem esse emphyteuticam.
6. Defi-

6. Definitio emphyteusis.
7. Ulu, statutis, pactis & præscriptione onus Laudemiorum ad alia bona etiam est devolutum.
8. Res libellaria quid sit?
9. Precaria quid sit?
10. Superficiaria res quid sit?
11. Res superficiaria vocatur etiam solaria, & census dicitur solarius.
12. Etiam de rebus censualibus Laudemium solvi debet.
13. Res censuales quomodo definiantur?
14. Feudum cum emphyteusi quædam habet communia.
15. Quidam in Feudis Laudemium regulariter deberi putant.
16. Alii id rectius negant.
17. Probat per l. f. C. de J. Emphyt.
18. Feudum non sub prætextu pecuniæ, sed amoris & honoris erga Dominum, accipiendum est.
19. Contra naturam liberalitatis est remunerationem pro beneficio exigere.
20. Feudum est beneficium.
21. Vassallus Domino nihil debet, quam ad quod tenetur ex Jurejurando.
22. Debet inde Vassallus Domino fidelitatem.
23. Definitio Feudi.
24. Consuetudine nonnullorum locorum etiam ex rebus feudalibus Laudemium debetur.
25. Talis consuetudo honesta & rationalis est.
26. Laudemium, quod ex rebus feudalibus debetur, vocari solet Relevium.
27. Consuetudo strictè est intelligenda.
28. Jus exigendi Laudemium ex rebus feudalibus probandum est.
29. Dispositio Juris feudalis ex mera consuetudine dependet.
30. De consuetudine aliquando annuus redditus ex rebus feudalibus debetur.
31. Non debetur Laudemium ex contractu feudali, si consuetudine non est introductum.
32. 33. In Franconia & Gallia ex rebus feudalibus regulariter nullum debetur Laudemium.
34. 35. In Germania olim ex feudis plebejis solvendum erat Laudemium.
36. Hodie etiam ex nobilibus feudis præstatur.
37. Feuda nobilia, quoad præstationem Laudemii, alibi ejusdem sunt conditionis cum plebejis, alibi minus.
38. Distingvendum inter Laudemium propriè & abusivè tale.
39. Verum Laudemium ipsi domino directo debetur.
40. Circa Laudemii solutionem ex rebus feudalibus distingvitur quibusdam in locis inter feuda masculina & feminina.
41. Imperatori, vel Regi Romanorum, de regalibus feudis nullum debetur Laudemium.
42. Electores nec Officialibus Curie Imperialis quidquam exsolvere tenentur pro investitura.
43. Secus est quoad reliquos principes.
44. Excipiuntur tamen bona feudalia, quæ ex permutatione, vi instrumenti Pacis Osnabr. Principes acceperunt.
45. Idem obtinet, si aliquis principum ex privilegio immunis est.
46. Feudum regulariter sine consensu domini directi alienari nequit.
47. Consuetudine tamè contrarium induci potest.
48. Nonnisi de rebus immobilibus Laudemium debetur.
49. Fundus cum fructibus adhuc pendentibus si uno pretio venditur, debetur Laudemium de toto pretio.
50. Secus est, si fructus fuerint à solo separati,
51. Aut peculiariter venditi,
52. Vel de proximo sint colligendi.
53. De rebus mobilibus, una cum domo venditis, debetur Laudemium, si parietibus fuerint affixæ, & contra.

TRACTATIO.

1. **O**Rigo & onus Laudemiorum est ex constitutione Justiniani, qui in *l. f. C. de Jur. emphyt.* illud rebus emphyteuticis imposuit; unde etiam, uti *cap. II. n. 1.* dixi, Interpretes Juris Civilis Laudemium definire solent, † quòd sit
 2. quinquagesima pars pretii, vel æstimationis rei, Domino ex
 3. alienatione rei emphyteuticæ solvenda. † Putat tamē *Franzk. de Laudem. c. 4. n. 12. & seqq. nec non c. 6. n. 4.* Laudemium ad
 4. essentiam contractus emphyteutici haud pertinere, † sed principalem Laudemiorum causam finalem esse, ut, cum antiquus Emphyteuta solùm, non verò novus, Domino, vel illi, qui jus aliquod in re alienata habet, obligatus sit, & proinde actio Domino competens illius personam non egrediatur, *l. 15. C. de donat. Valasc. de J. Emphyt. q. 4. n. 6. & q. 32. n. 19. Anton. Gomez. Tom. 2. resol. cap. 15. n. 13.* actus aliquis interveniat, ex quo hinc inde consensus quidam descendens colligatur, quem satis explicat novus emphyteuta ex parte sua, quando pro investitura Laudemium solvit, & in posterum investientem, ut Dominum, recognoscere promittit; quod etiam sentire videntur *Steph. Gratian. in discept. for. 188. n. 27. Mascard. consil. 545. n. 10. Sylvan. consil. 53. n. 43.* † qui Laudemii solutionem non sufficere inquit ad rem emphyteuticam probandam, nisi instrumenta emphyteutica aliaque adminicula & circum-
 5. stantiæ interveniant. † Definitur autem Emphyteusis, quòd sit res illa, in qua possessor tantum habet utile Dominium, relicto alteri Dominiò directo, seu proprietate, cujus nomine pensio, quæ canon propriè dicitur, solvenda est quotannis à possessore directo Domino, nec licet possessori rem illam, irrequisito Domino directo, alienare, & , si canonem non solvit per triennium, cadit res in commissum, si est secularis,
- aut

aut per biennium, si est ecclesiastica, uti patet ex *Tit. C. de Jur. emphyt. & Tit. ff. si ager vectig. avth. qui rem. C. de SS. Eccles. Nov. 7. & 120. c. potuit. Ext. de locat. & §. adeo. Inst. de locat. & cond. in quibus locis hæc materia pertractatur. Vide *Tract. method. Jur. Emphyt.* præteritò annò à me publicatam, ubi *Cap. I. n. 4.* Contractum Emphyteuticum definitivi, quòd sit contractus Juris Gentium consensu còstans, bonæ fidei, nominatus, quò quis rei suæ utile dominium in alium eâ lege transfert, ut illam rem ad proprium suum commodum colat, & in recognitionem domini directi, penes concedentem remanentis, certum annum canonem solvat. † Quantumvis autè Lau- 7. demium Justinianus, ceu *n. 1. dixi*, rebus emphyteuticis tantummodò imposuerit, statutis tamē nonnullis partim, partim consuetudine, usu ac præscriptione, ut & pactis desuper specialiter initis, ad alia bona aliasque alienationes onus hoc devolutum nunc quoque est, *Serv. S. J. F. c. 10. §. 12. n. 3. Franzk. de Laudem. c. 4. n. 8. & seqq.* inprimis autem ad res illas, quæ symbolum & affinitatem aliquam, vel eandem quodammodò naturam, cum rebus Emphyteuticis habent. Ex harum numero est res Libellaria, † quæ à nonnullis 8. describitur, quòd sit res, quæ, scripturâ interveniente, alicui conceditur pro certo pretio, & hoc ampliùs certâ pensione constitutâ in singulos annos, hæc plerumque lege adjunctâ, ut statò dictòque tempore (puta de 30. ad 30. annos) contractus renovetur, rursus numeratò pretiò certò, vel arbitrariò, *Cujac. ad c. un. quib. mod. feud. amitt. Borch. in feud. c. 3. n. 45. Petr. Greg. Lib. 27. Synagm. c. 1. n. 6.* Alii libellariam rem ita describunt, quòd sit, quando vasallus, vel emphyteuta, concedit alteri, pro certa annua pensione, prædium, quod ipse habuerat ab alio in feudum, vel emphyteusin, *Jul. Clar. in §. emphyt. q. 1. n. 1. Bartol. in l. finita. 15. §. si de vectigalibus. n. 9. ff. de damn.**

- damn. infect. Jason. in l. 1. C. de Jur. Emphyt. n. 9. ubi n. 30. & seqq.* varias variorum descriptiones contractus Libellarii, seu, ut ipse & alii veteres loquuntur, livellarii, adducit, & tandem
9. in prædicta *Clari* definitione acquiescit. † Idem dicendum est de Precaria, docente *Cujac. ad c. 1. qui success. teneant. in f.* ubi Precariam hoc modo describit, quod sit cessio usufructus rei immobilis, quæ fit clerico ad tempus eâ lege, ut ecclesiæ ministerium exhibeat; vel, *juxta can. precar. 10. caus. q. 2.* dici potest, quod fiat ei, qui Ecclesiæ rem suam donavit, aut liberis ejus, vel in ea re sola, vel in aliis rebus ecclesiæ, ad certum tempus, sive in vitam donatoris, sive filiorum ejus, *l. jubemus. 14. §. sanè. C. de SS. Eccles.* Alii precariam in hunc modum definiunt, quod sit contractus Juris scripti nominatus, in quo is, qui directum, vel utile, dominium alicujus rei immobilis, vel æquipollentis, habet, alteri perpetuò, vel ad tempus, precibus illius motus, concedit utile dominium istius rei, retentò sibi in eadem aliquò jure, idque vel pro, vel absque pensione annua, eâ tamen conditione, ut is contractus singulis quinquenniis renovetur, *Abb. in c. 1. n. 3. Extr. de precar. Jason. ad l. 1. n. 41. & 42. C. de J. Emphyt. Lud. Schrader. de feud. p. 2. c. 2. n. 55.* Quando itaque ejusdem renovationes fiunt, aliquid, ad instar Laudemii, exsolvendum est, etiamsi non semper
10. per renoventur possessores ipsi, *Cujac. d. l. †* Accedit porrò ad naturam emphyteusis res superficiaria, unde & de illa alienata Laudemium deberi putant. Est autem res superficiaria, quæ alicui concessa est imponenda solo alieno, pro aliqua plerumque pensione annua, uti colligitur ex *Tit. ff. de superfic.* ubi hujus rei ordinaria sedes est, *vide Bartol. in l. 1. §. quia. ff. d. t. Jason. ibid. n. 43. †* Vocatur res superficiaria etiam solaria, & census, qui inde annuatim solvitur, solarius appellatur à *Cujac. in parat. ad d. Tit. ff. quia nimirum in solo alieno*

alieno res, ex consensu Domini soli, ponitur; id quod non raro contingit in civitatibus, quando magistratus concedit civibus, ut cum suis ædificiis egrediantur aliquot pedes, vel passus, in publicam plateam, vel in murum publicum, cujus nomine postea possessor talis ædificii quotannis tenetur solvere aliquam pensionem, & in casu alienationis, Laudemium. † Res censuales quod attinet, licet itidem in Jure nostro nullibi reperiat, quod ex iis Laudemium sit solvendum, multis tamen in locis etiam bonorum censuicorum nomine Laudemium præstandum venit, idque ad imitationem rei emphyteuticæ, Dominis jura sua latius extendentibus, præter regularem contractus censualis naturam, *Constit. Elector. Sax. 23. p. 2. Ordin. proc. Jud. Tit. 46. §. wann aber. Struv. d. l. c. 2. §. 10. n. 3. Chassan. in consuet. Burgund. rubr. II. sub Tit. des censures. §. 1. Molin. in consuet. Paris. §. 21. n. 28. Socin. Sen. Cons. 266. n. 7. §. 8. V. 2. Menoch. consil. 708. Lib. 8. Amed. à Ponte q. 3. n. f. Richter. p. 6. consil. 8. n. II. & testari in Franconia quotidianam experientiam, quod etiam ex bonis censualibus Laudemium debeatur, refert *Demerath. de Laudem. c. 2.* † qui ibidem res censuales ita definit, quod sint res, quarum dominium plenum est apud ipsum possessorem, & sola pensio, seu census, debetur alteri ex illis, nec prohibetur is alienare istas irrequisitò eò, cui debetur census ille annuus, neque propter non solum census res cadunt in commissum, *vid. Gl. in c. constitutus. in verb. juxta ratam. Extr. de relig. dom.* † Postquam etiā res feudalī cum re emphyteuticā quædam habet communia, v. g. quod proprietas manet apud concedentem, utile vero dominium transit in accipientem, quodque, sicut res emphyteuticā, ita & res feudalī non potest alienari irrequisitò Dominò, & quæ sunt aliæ similitudines, quas res feudalī cum emphyteuticā communes habet, & indicat *Borcholt.**

- de feud. c. 3. ac Nicol. Everhard. in loc. legal. in loc. 12. à feudo ad
 15. emphyteusin. † hinc regulariter etiam in contractibus feuda-
 libus Laudemium deberi, putant nonnulli, uti videre est
 apud Andr. de Isernia in c. un. §. similiter. de capitul. Conrad. Af-
 flic. ibid. n. 14. Nicol. Everhard. d. l. qui in vers. 12. dicit, quòd
 16. hæc approbata sit DD. sententia. † Verùm communis ferè
 est DD. opinio, ex re feudali neque de jure communi Ro-
 mano, neque de jure feudali, regulariter Laudemium debe-
 ri, Amed. à Ponte in quæst. Laud. 3. n. 1. Guid. Pap. consil. 213. vol.
 2. Pet. Greg. Tolosan. Lib. 25. Syntagm. c. 16. n. 9. Lud. Schrader.
 de feud. p. 6. c. 3. n. 27. Borch. de feud. c. 3. n. 44. vers. 16. Hartm.
 Pistor. Lib. 7. quæst. Jur. 50. n. 61. Andr. Fachin. Lib. 7. contr. Jur.
 c. 98. Franzk. de Laudem. c. 4. n. 9. Menoch. consil. 444. n. 16.
 17. † idque quia l. f. C. de J. emphyt. de rebus tantummodò em-
 18. phyteuticis loquitur, † & c. un. in pr. de feud. dat. in vic. leg. com.
 dicit, feudum non sub prætextu pecuniæ, sed amore & hono-
 19. re Domini, accipiendum esse. † Videtur prætereà contra na-
 turam liberalitatis esse, remunerationem pro beneficio exi-
 20. gere, † feudum enim est beneficium, Rosenth. de feud. c. 6. concl.
 21. 66. n. 4. † Nil amplius porrò vasallus debet, quàm ad quod
 22. tenetur ex Jurejurando, c. 1. de nov. form. 2. Feud. 7. † tenetur
 autem vasallus ex illo ad fidelitatem, daß er seinem Herrn
 getreu/hold und gewärtig seyn wolle/ c. un. 2. Feud. 5. My-
 ler in addit. ad Rumel. comment. in Aur. Bull. c. 29. p. 3. D. 6.
 23. §. 12. † Nec denique in definitione Feudi fit mentio Lau-
 demii, quando illud ex c. un. in quib. caus. feud. amitt. commu-
 niter ita describitur, quòd sit res, quæ gratis & per bene-
 ficium alicui conceditur, ita, ut proprietas, seu directum do-
 minium, apud dantem maneat, utile autem ad accipientem
 transeat, & apud eum, ejusvè heredes masculos, vel etiam
 foeminas, si de his quoque nominatim dictum fuerit, in per-
 petu-

petuum maneat, & ob hoc ille recipiens fideliter Domino, apud quem directum dominium mansit, serviat, sive servitium illud nominatim, quale esse debeat, sit expressum, sive indeterminatè promissum, *Job. Borcholt. de feud. c. 1. n. 10. & seqq.* ubi hanc descriptionem fusè explicat. † Plurimorum 24. men locorum consuetudine invaluit, ut etiam ex rebus feudalibus debeatur Laudemium, uti ex aliis tradunt *Molin. ad consuet. Paris. T. 1. §. 33. n. 1. Schneidvv. de feud. p. 5. n. 61. † & ta-* 25. lem consuetudinem, ut nimirum novus vasallus Seniori introitus causâ quid largiatur, utpote honestam & rationabilem, dum vasallus Domino naturaliter ad antidora & remunerationes obligatus esse videtur, *arg. l. sed etsi. 25. §. consuluit. II. ff. de hered. pet. meritò servari dicit Myler. d. l. §. 13. vide etiam Schrad. de Feud. p. 6. c. 3. n. 24. & 25. († qui n. 26. dicit,* 26. Laudemium, quod ex re feudali solvitur, à DD. & ex consuetudine frequenter Relevium vocari, *vid. supra C. 1. n. 10. & seqq.) VVesenb. consil. 16. p. 1. Rudinger. in controvers. feud. Lib. 1. c. 73. n. 4. & 5. inprimis, si sub quantitate moderata sit introducta, nec ad casus non expressos extendatur, Rosenth. d. l. n. 5. Modest. Pistor. p. 1. q. 37. n. 10. Franzk. d. l. n. 17. † Consuetu-* 27. do enim strictè est accipienda, adeoque, quamvis de quibusdam feudis Laudemium debeatur, ad alia tamen feuda, ejusdem licet curiæ, inferri inde non debet, *Rosenth. d. l. Struv. S. J. F. c. 10. §. 12. n. 4. † Petens ideoque Laudemium ex rei* 28. feudalisatione, si ipsi denegatur, jus illud exigendi longâ consuetudine obtentum esse probare tenetur, *Carpzov. Jurispr. For. p. 2. c. 39. d. 32. n. 5. † Nec habet magnum dubium,* 29. quin consuetudine Laudemium induci possit, cum dispositio Juris feudalisationis ex mera consuetudine ferè dependeat & reguletur, *Job. Pap. Lib. 13. Arest. T. 1. arest. 3. † Sic enim eadem* 30. quandoque receptum est, ut etiam annuus redditus, seu pensio

- aliqua annua, ex rebus feudalibus debeatur, docente *Duaren. ad comment. in consuet. feud. c. 2. n. 5.* & faciunt huc ea, quæ tradit *Zaf. in Epic. feud. p. 12. concl. 3.* inque his ipsis feudis præcipue deberi Laudemium, vult *Simon. Utric. Pistor. in addit. ad*
31. *Hartm. Pistor. q. 50. p. 1. l. cc.* † ubi verò talis consuetudo non est introducta, aut probata, non debetur Laudemium ex
 32. contractu & alienatione feudali, † quemadmodum in Franconia illud receptum non esse, testatur *Petr. à Demerath. de*
 33. *Laudem. c. 2.* † & *Guid. Pap. dec. 415. n. 3. Amed. à Pont. q. 3. n. 3.* ac *Petr. Greg. d. c. 16. n. 9.* referunt, in regno Galliarum pro rei feudalis alienatione & investitura nullum accipi Laudemium à Domino directo, exceptis quibusdam locis singularibus. † Germaniam nostram quod concernit, quamvis ibi
 35. Jus Laudemii † primitus in bonis feudalibus plebejis inprimis obtinuisse videatur, *Knichen. de vestit. pact. p. 2. c. 4. n. 143.*
 36. † hodie tamen etiam ad nobilia extensum esse constat, † ita
 37. tamen, ut horum alibi prorsus eadem cum feudis plebejis, quoad Laudemii præstationem, sit conditio, alibi verò aliquod modò honorarium in investituræ tabulis definitum, vel more recepto inductum, pro investitura solvatur, *Knichen. d. l. n. 127. Franc. Fulgin. in Tr. de J. Emphyt. Tit. de Laudem. q. 1. n. 10. Struv. d. l. n. 7. Schneidvv. de feud. p. 5. n. 61.* † qui inter Laudemium propriè dictum & abusivè tale distinguit, inquiens, quòd, licet illud hodie non semper solvatur, consuetudine tamen plerisque in locis introductum sit, ut ad minimum vel hoc præstetur, *in verb. daß man auf der Cangelei die Lehn-Brieffe ablösen muß / und nicht dem Herrn / sondern der Cangelei etliche Guldten giebt / welche man*
 39. *auch lehnwahr zu nennen pflegt / sed minus propriè, † quia verum Laudemium ipsi Domino directo solvitur, Vebner.*
 40. *in observ. pract. verb. Handlohn. col. 2.* † Distinguitur etiam quibus-

quibusdam in locis, circa Laudemii solutionem ex rebus feudalibus, inter feuda masculina & foeminina; quò respexisse quoque videtur Elect Sax. *in constit. von der Lehnwahr. circa fin. vers. wann das Erbzins Gut ein Mannlehn ist/ so giebt man davon/ wann es ererbet wird/ kein Lehngeld.*

† De feudis autem regalibus hoc annoto, quòd, licet alias 41.
 vasallus, dum de feudo investitur, Domino plerumque præstare teneatur certam pecuniam, Laudemii nomine, introitus causâ, Imperatori tamen, vel Regi Romanorum, hoc nomine nil solvatur, *Limn. ad A. Bull. c. 29. §. 1. observ. 5.* † imò 42.
 nec officialibus curiæ imperialis Electores quidquam exsol- 43.
 vere teneantur, † à reliquis autem Principibus, & ecclesiasticis, & secularibus, certa pecuniæ summa, (de qua *C. præced. n. 39. & 40. dixi.*) inter officiales dividenda, sit numeranda, *Aur. Bull. c. 29. Arum. ibid. §. 46. D. 6. Limn. Tom. 4. ad Lib. 4. c. 7. Struv. d. l. n. 8. Bechman. ad Aur. Bull. Exerc. 13. Tit. 26. in verb. ad dandum vel faciendum. Vid. infra Cap. VIII. n. 47. & seqq. nec non Cap. IX. n. 29. & seq.* † Est tamen exceptio in feudalibus istis bonis, quæ ex permutatione, vi instrumenti Pacis Osnabrüg. Principes acceperunt, id quòd etiam legimus in capitulatione Leopoldi *art. 17. ibi: Daß die jenigen Fürsten und Stände/ welche/ vermöge des Friedenschlusses/ Länder haben abtreten uñ darvor andere annehmen müssen/ zu keiner neuen Tangelei/ oder Lehngelühr/ vor die überkommene Herzog/ Fürstenthume und Lande/ vor das mahl angehalten/ oder darzu einigerley Weise verbunden seyn.* † Aliud quoque esse, si aliquis Principum, singulare ob privilegium quoddam, se à talibus exactionibus exemptum esse probare possit, patet ex *A. Bull. d. l. in verb. es sen dann. Vide infra Cap. VIII. n. 51. & 52.* † Dum autem Feudum regulariter non potest alienari sine speciali licentia & consen-

- consensu Domini directi, *c. un. de prohib. feud. alien.* ideo id, quod de Laudemio ex illo solvendo adductum est, accipi debet de eo casu, quò alienatio est permessa, vel ex speciali Domini directi consensu, vel etiam, irrequisitò illò, per singulare pactum, aut ex consuetudine; † posse enim consuetudinem induci, ut feuda alienentur Dominò directò irrequisitò, tradit *Herman. Vulcej. Lib. 1. de feud. c. 10. n. 92.* ubi multos alios
47. pro hac sententia refert FF. † Illud tandem de rebus, ex quibus Laudemium debetur, omittendum haud est, quòd non nisi de rebus immobilibus istud debeatur, docente *Tiraquell. de contract. §. 1. Gl. 7. n. 85.* ubi dicit, quòd, si immobilia & mobilia simul vendantur, Laudemium solvendum tantum sit pro rata rerum immobilium, sicuti Herbipoli receptum
48. id esse testatur *Demerath. de Laudem. c. 2. in fin.* † Hinc si quis vendit fundum cum fructibus unò pretiò, & fructus sunt adhuc pendentes, vel stantes, ita ut pars fundi dicantur, juxta *l. fruct. pend. & ibi Gl. ff. de R. V. Didac. Covarr. Lib. 1. var. resol. c. 15. n. 1.* deberi Laudemium de integro pretio arbitror, cum unica sit venditio, *l. f. §. pen. ff. de his, que in*
49. *fraud. cred. l. Julianus. 13. §. si fructibus. ff. de act. Empt.* † Si autem fuerint à solo separati, non deberi Laudemium ratione
50. illorum, puto, † nec, si nondum quidem à solo separati, peculiariter tamen ac separatim venditi sint, † vel, ut *Tiraquell. d. l. n. 43. & seqq.* distingvit, de proximo sint colligendi, tunc enim haberi pro collectis, per *Bartol. in l. divorcio. §. interdum. ff. sol. matrim.* docet *Boer. decis. 229.* † idem tradit de rebus mobilibus unà cum domo venditis, distingvens, ut vel parieti affixæ sint, vel non, juxta textum in *l. eum qui aedes. 23. ff. de usucap.* & primò casu de iis Laudemium deberi, secundò verò non, statuit, etiamsi unica fuerit venditio rei Laudemio obnoxia.

CAPUT VI. EX QVA MUTATIONE ET ALIENATIONE LAUDEMIIUM DEBEATUR.

S U M M A R I A.

1. Mutatio & alienatio contingit vel ex parte Domini, vel ex parte vasalli, &c.
2. Utraque est vel necessaria, vel voluntaria.
3. Ex voluntaria tantum alienatione debetur Laudemium.
4. Necessaria alienatio quæ dicatur?
5. An ex hac propterea nullum debeatur Laudemium, quia Domini consensus in ista non requiritur?
6. Cautela, ut Domini consentiant in venditionem, salvo suo jure.
7. Quando Domini consentiendū in alienationem sibi quoad Laudemium præjudicant?
8. Laudemium debetur, siue ab initio contractus, siue ex postfacto, Dominus consenserit.
9. Ratio hujus adponitur.
10. An Laudemium sit solvendum, quando alicui expresse fuit concessum, ut sine licentia & consensu Domini rem alienare possit?
11. An, qui ex Testamento aliquid accipit, ad exsolutionem Laudemii sit obligatus?
12. Respondetur distinguendū.
13. Liberi parentibus ex testamento succedentes non tenentur ad præstationem Laudemii.
14. 15. 16. Probatur hæc opinio rationibus, jure & præjudiciis.
17. 18. Quibusdam locis hoc casu solvitur die Sterbelehnwahr.
19. Consuetudo hujusmodi valida habetur à DD.
20. 25. In Laudemiorum materia consuetudo præprimis adtendi debet.
21. Aliquando hoc casu præstatum tantum ein Schreibe Schilling.
22. An, si pater in dispositione ultima uni ex liberis pro certo pretio fundum assignavit, ab hoc debeatur Laudemium?
23. 24. Negatur id ex rationibus & præjudicio.
25. Exceptio traditur.
26. An & cur collaterales ex testamento succedentes ad Laudemii solutionem non obligentur?
27. Dissentiunt DD. nonnulli.
28. An Laudemium ex Legato debeatur?
29. Laudemium debetur, si extraneus in Testamento heres institutus est.
30. 31. Uxor & maritus sibi invicem succedentes an Laudemium solvere teneantur?
32. Distinguitur, an proprietas, an verò usufructus solum extraneo legato sit.
33. Rationes nonnullorum, qui contrariam sententiam tenent.
34. Respondetur ad easdem.
35. Liberi & collaterales ab intestato succedentes Laudemium solvere non tenentur.
36. Dissentit Carpzovius quoad collaterales.
37. 38. An ascendentes ab intestato succedentes Laudemium solvere teneantur?
39. Consuetudo, quæ ab intestato succedentes Laudemium præstare debent, strictè est accipiendæ.
40. Extranei ab intestato succedentes ad Laudemii solutionem obstricti sunt.
41. Si moritur unus cohæredum, & portio illius ante divisionem reliquis adcrevit, hi Laudemium solvere non tenentur.
42. An Laudemium debeatur ex divisione?
43. Di.

43. Distinguitur inter divisionem voluntariam & necessariam.
44. Rationibus & præjudiciis hæc distinctio probatur.
45. Quibusdam locis solvitur hoc casu tantum **der Schreibe Schilling.**
46. 48. Rationes, quæ ob stare videntur.
47. 49. Respondetur ad illas.
50. Licet ex consuetudine liberi heredes omnes conjunctim pro successione Laudemium solvere obstricti sint, si tamen bona paterna postea inter se dividunt, singuli denuo pro suis portionibus ad Laudemii præstationem haut obligantur;
51. Nisi contrarium consuetudine sit introductum.
52. An debeatur Laudemium ex divisione, quando uni ex heredibus fundus, alteri verò ejusdem æstimatio adjudicatur?
53. Negatur id à nonnullis.
54. Divinctio à Demeratho & Molinæo traditur.
55. Affirmatur contra ab aliis.
56. Rationibus, jure & præjudicio probatur.
57. 58. 63. Intentio & mens agentium, nec non consuetudo cujusque loci, inspicere debent.
59. An heres Laudemium solvere teneatur, qui, post factam divisionem, alterius coheredis portionem emit?
60. Laudemium etiam ex illa mutatione debetur, quæ per mortem violentam prioris possessoris contingit.
61. An donatarius Laudemium solvere teneatur?
62. 63. Negatur sub distinctione.
64. Ex dotis datione & donatione nullum præstandum est Laudemium;
65. Sive dotans habeat alia bona, sive non,
66. & sive æstimata fuerit res, sive non.
67. Rationes hujus asserti apponuntur.
68. Distinctio Franzkii.
69. Ampliatio superioris asserti.
70. 72. Rationes obstantes.
71. 73. Respondetur ad easdem.
74. 75. Exceptiones quædam traduntur.
76. An ex donatione propter nuptias debeatur Laudemium?
77. Ex istis donationibus præstandum est Laudemium, quæ fiunt illis, qui non habeat jus in re.
78. Aestimari hoc casu debet res donata.
79. Rationes hujus recensentur.
80. Objectio quædam.
81. Responsio ad eandem.
82. An, si res ex parte venditur, ex parte donatur, Laudemium tantum de pretio debeatur?
83. Responsio Demerathi.
84. Authoris sententia.
85. Consuetudo, quæ ex venditione Laudemium præstatur, ad donationem extendi non debet.
86. An ex venditione Laudemium sit solvendum?
87. Affirmatur.
88. Distinguitur.
89. Ex venditione sub hasta Laudemium debetur.
90. Rationes hujus.
91. Negat hoc Hartm. Pistor.
92. Respondetur ipsi.
93. Distinctio Joh. Philippi.
94. Sententia Authoris.
95. Ex subhastatione nulliter facta nullum quoque debetur Laudemium.
96. An ex cessione bonorum præstandum sit Laudemium?
97. Ex datione in solutum, propter debitum voluntarium, Laudemium solvi debet.
98. Rationes hujus asserti.
99. Verum est, siue datio illa fiat ex iudicis decreto, siue ex voluntate dantis.
100. Dissentient quidam.
101. Respondetur illis.
102. Aliud est in datione in solutum propter debitum necessarium.
103. Ex venditione publicæ utilitatis causâ facta nullum præstandum est Laudemium.
104. An, si quis rei æstimationem pro re accipit, Laudemium solvere teneatur?
105. An & quatenus ex transactione debeatur Laudemium?
106. An Laudemium debeatur, si pater liberis suis quid vendit?
107. Negatur à Demeratho.
108. Affirmatur ab aliis.
109. Ra-

109. Ratio huius.
110. Ex venditione, quæ fit cum pacto de retrovendendo, Laudemium solvendum est.
111. Ratio dissentientium.
112. Respondetur ad eandem.
113. Verum est, si pactum illud definitè, siue indefinitè, adpositum sit.
114. Secus est, si minus, quam annale pactum, venditioni fuerit adjectum.
115. Emptor, qui primò sub pacto retrovenditionis, deinde verò hereditariò jure rem emit & aliquid addit, pro hoc additameto Laudemium solvere tenetur.
116. An Laudemium à Reemptore ex retrovenditione præstandum sit?
117. Affirmantium rationes.
118. Distinctio Demerathi.
119. Negatur ab aliis.
120. Limitatur.
121. An revendenti id, quod Laudemii nomine Domino solvit, debeat à re-emptore restitui?
122. Affirmatur à nonnullis, & quibus ex rationibus.
123. Ab aliis negatur.
124. Horum rationes.
125. 127. Respondetur ad contraria.
126. Distinguitur inter pactum de retrovendendo & de restituendo.
128. 129. Limitationes quædam recensentur.
130. Retrahens pro retractu ad Laudemii solutionem non est obstrictus.
131. Distinctiones quædam traduntur.
132. Retrahens emptori Laudemium & omne id, quod emtionis causa erogatum est, restituere tenetur.
133. etiamsi Laudemium emptori sit à Domino remissum.
134. Retrahens restituere quoque debet sumptus vini & ethylauß/
135. modò sint modici,
136. nec non das Herdegeß.
137. Sumptus hic intelliguntur utiles & necessarii.
138. Ex conditionali venditione ante eventum conditionis non debetur Laudemium,
139. licet pretium jamtum sit solutum.
140. An ex emptione peraddictionem in diem facta solvendum sit Laudemium?
141. An ex venditione facta per legem commissoriam?
142. Quid sit bona partim Laudemialia, partim non Laudemialia, sint simul vendita?
143. An ex rebus conductis Laudemium sit præstandum?
144. Conveniunt hæ res in quibusdam cum emphyteuticis:
145. Differunt tamen in aliis.
146. 147. Negativa sententia ejusque ratio traditur.
148. An ex locatione & conductione ad longum tempus Laudemium sit præstandum?
149. Affirmant id nonnulli.
150. Alii contrà negant.
151. An ex usufructu Laudemium sit solvendum?
152. Usufructuarius nec dominus est, nec de dominio investitur.
153. Possessio rei per usumfructum reverà non alienatur.
154. Usufructuarius jus alienandi usumfructum in extraneum non habet.
155. Vidua ratione dotalitii Laudemium solvere non tenetur.
156. An ex annui census constitutione Laudemium debeatur?
157. An ex re hypothecata pro annuo censu redimibili Laudemium sit præstandum?
158. An ex obpignoratione Laudemium debeatur?
159. Distinctio DD. quorundam.
160. An Laudemium ex permutatione sit solvendum?
161. Affirmatur.
162. Probatur rationibus, legibus & præjudiciis.
163. Dissentit Gvid. Pap.
164. Respondetur ipsi.
165. l. f. C. de J. Emphyt. non tantum de venditione, sed etiam aliis alienationibus, intelligenda est.
166. 167. Ampliationes sententiæ affirmativæ.
168. Distinctio quorundam.
169. Respondetur ad eandem.
170. Uter-

170. Uterque permutator Laudemium solvere tenetur.
 171. In Electoratu Saxonie nullum debetur Laudemium ex permutatione.
 172. Consuetudo hic est attendenda.
 173. In odiosis appellatione venditionis permutatio non venit.
 174. De mutatione & alienatione Domini.
 175. Si ipse Dominus mutatus est, nullum ipsi, vel ejus heredibus, debetur Laudemium.
 176. 178. 179. 180. Rationibus & præjudiciis id confirmatur.
 177. Mutatio Domini pristino possessori tantum fit renovatio investituræ.
 181. Consuetudine & præscriptione potest induci contrarium.
 182. Consuetudo est facti,
 183. Est à Domino, ipsam allegante, probanda.
 184. Laudemium si debetur, quoties mutatur manus feudi, debetur quando mutatur manus serviens.
 185. Laudemium post obitum Domini soluto heredibus, ipsis denuò præstandum haut est, si bona paterna deinceps dividunt.
 186. Rationes hujus.
 187. Non debetur Laudemium à vassallis, si, ex peculiari dispositione Testamentaria paterna, frater in locum fratris surrogatur.
 188. Ratio quænam hujus?
 189. Vassallus à novo Domino investituram petere debet.
 190. Idem obstat, si administratio principis minorennis mutatur.
 191. 193. Rationes hujus sententiæ.
 192. Ampliatur, ut locum etiam habeat, licet vassallus in actu investituræ Domino pro se & suis successoribus fidelitatem juraverit.
 194. Aliquando hoc casu præstatur honorarium.
 195. Ratio in contrarium faciens refertur.
 196. Respondetur ad eandem.

TRACTATIO.

1. **M**utatio & alienatio contingit vel ex parte Domini, vel ex parte vassalli, emphyteutæ, censuarii, &c. † & est utraque vel necessaria, vel voluntaria. De horum mutatione ac alienatione primò locò dicam. Ponunt autem DD. in hac pro regula, † quòd ex voluntaria tantum alienatione, non etiam ex necessaria, Laudemium debeatur, *Bart. Bald. Castrens. & alii in l. & ideò. 12. ff. de condict. furtiv. Jason. in l. f. C. de J. Emph. n. 48. per l. Caesar. 15. ff. de publ. & vectigal. & l. navigia. C. de furt. Tiraguel. de retract. §. 29. Gl. 1. n. 4. Amed. à Pont. qq. L. 25. & 26. Pet. Greg. Tolosan. Lib. 25. Syntag. c. 16. n. 5. vide etiam addit. ad Pract. Ferrar. in formul. libell. pro hereditate. in verb. domum unam.*
 2. † Licet autem necessitas alienationis variis modis considerari

derari possit, juxta *Amed. à Pont. q. 27. n. 14.* hoc tamen locò
 illam præprimis necessariam alienationem dici putat *Deme-
 ratb. de Laud. c. 3. in pr.* quæ, respectu ipsius accipientis rem,
 est necessaria, quando nimirum ipse accipiens aliquod jus in
 re jam antea ex dispositione juris ac æquitate, cetera disposi-
 tionem transferentis, habet, & res quodammodò jam antea
 ejus est, pro parte saltem indivisa, vel ipse videtur compre-
 hensus etiam in investitura præcedentis possessoris, & jam-
 tum à Domino receptus, ita ut nil aliud requiratur, quàm ut
 ejus nomen annotetur, & id, quod antea fuit in potentia,
 nunc actu declaretur esse. † Quod autem DD. nonnulli vo- 5.
 lunt, ideò in alienatione necessaria non deberi Laudemium,
 quia Domini directi consensus in illa non requiritur, non
 omninò concludere videtur, uti patebit ex *Capite sequenti n. 52.*
 siue enim Dominus alienationi consenserit, siue non, Lau-
 demium deberi, optimis rationibus probat *Molin. in consuet.*
Paris. Tit. 1. §. 13. Gl. 1. n. 8. † Licet quoque *Schraderus ad l. f. 6.*
C. de 3. Emphyt. n. 32. in f. cautelam Dominis tradat, ut, quan-
 do vendentibus consentiunt, protestentur, se hoc facere sal-
 vò suò jure, h. e. solutà quinquagesimà, † atque *Amed. à Pon- 7.*
re q. 15. distingvat, ut, si Dominus simpliciter alienationi con-
 senserit, non censeatur sibi in Laudemio præjudicasse, si ve-
 rò post contractum alienationi consenserit & emphyteutam
 approbaverit, hoc casu sibi in perceptione Laudemii præju-
 dicasse videatur, cum jam contractus reperitur adprobatus
 & novus vasallus admissus absque reservatione ullius juris,
 adeoque in *quest. seq. 16.* concludat, quòd Dominus non solum
 per expressam, sed etiam per tacitam novi emphyteutæ ad-
 probationem, quæ resultat ex census receptione, sibi præjudi-
 cet in jure Laudemii; † Verior tamen mihi videtur illa opi- 8.
 nio, quòd nimirum Laudemium debeatur, siue consensus

- Domini ab initio, dum contrahere vult emphyteuta, sive ex
9. postfacto & postquam contraxit, intervenerit; † quia utrô-que casu novâ investiturâ opus est novo acquirenti, ac recognitione novâ, pro quibus Laudemium deberi, *seq. cap. n. 40. & seqq. demonstrabo. Consentit Franck. de Laud. c. 7. n. 12. usque ad 21. Richter. dec. 83. n. 14. 15. 16.* † Quærent etiam: an Laudemium sit solvendum, quando alicui expressè concessum fuit, ut sine Domini licentia & consensu rem alienare possit? Negant id *Cephal. consil. 699. n. 30. Anchoran. consil. 61. Affl. Et. in §. prætereà. col. 1. vers. & eadem ratione. de prohib. Feud. alien. per Frid.* Sed rectiùs dissentiunt *Salycet. ad l. f. C. d. t. Hartm. Pistor. q. 50. Lib. 1. n. 7. Jul. Clar. L. 4. Sent. §. emphyt. q. 23.* etenim, quia Laudemium solvitur propter novam investituram, nil refert, an emphyteuta potuerit vendere Dominò irrequisitò, an non; sed solum, an novus acquirentor opus habeat novâ investiturâ ac recognitione, pro quibus Domino directo Laudemium omninò est
 11. solvendum. In specie autem disquiritur: † An, qui aliquid accipit ex Testamento, ad Laudemii solutio-
 12. nem sit obligatus? † Respondeo distingvendò: aut enim in testamento ille heres est institutus, qui aliàs etiam ab intestato erat successurus, aut is, qui non erat successurus; Priori casu nullum deberi Laudemium dico, at posteriori.
 13. † Patet hinc, quòd Liberi parentibus ex testamento succedentes haut teneantur ad præstationem lau-
 14. demii; † hæc enim alienatio est ex ipsa Juris dispositione & necessaria, suntque liberi in priori parentum investitura comprehensi, *Hartm. Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 59. Jason. in l. f. C. de J. emphyt. n. 41. Salycet. ibid. n. 13. Cöler. p. 1. decis. 33. n. 25. A-*
med,

med. à Pont. q. 10. *Franzk. de Laudem. c. 8. n. 28.* & vivis adhuc
 istis Domini quasi bonorum paternorum habentur, inque
 iis, defunctis parentibus, dominium continuatur, *l. in suis. ff.*
de lib. & posthum. † Et hoc in Saxoniae Electoratu disertis ver- 15
 bis est dispositum in *Constit. von der Lehnwahr. §. desglei-*
chen. ibi: wann der Besitzer/ Zins/ oder Erbmann stirbt/
und läst Kinder/ so sind dieselbe lehnwahr zu geben nicht
schuldig/ weil Sie in der vorigen investitur begriffen. † at- 16
 que ita in causa liberorum *Hans Eucharis M. Sept. 1630.*
 pronunciatum fuisse, refert *Carpzov. Jpr. For. p. 2. c. 30. d. 21.*
n. 10. & in collegio Juridico Jenensi, ad consultationem *Jost*
Seidlers zu Reibsdorff und Consorten, M. Apr. 1616. nec
 non ad requisitionem *Catharinen Heroldin/ Witben zu*
Aluma/ M. Mart. 1622. ut & ad quaestionem *Hans Ho-*
gers/ Richters zum Berg/ atque ad interrogationem *Mari-*
en Catharinen von Reibsdorff/ responsum fuisse, testatur
Richter. decis. 83. n. 130. † Multis tamen in locis, vel speciali 17
 statuto, vel etiam consuetudine, introductum est, ut etiam
 liberi solvere teneantur Laudemium, † quod *Sterbelehn* 18
wahr appellari solet, *Carpz. Resp. 88. Lib. 1. Tit. 9. n. 7.* † & ta- 19
 lem consuetudinem validam haberi, tradunt *Vvesenbee. consil.*
16. n. 2. Knich. de pact. vestit. p. 2. c. 4. n. 203 Franzk. d. l. n. 114.
& c. 4. n. 23. Jacob. Schult. in addit. ad Modest. Pistor. p. 1. q. 37.
n. 11. idque tanto minus dubium habet, quanto certius est,
 † in materia Laudemiorum consuetudinem cujusque loci 20
 imprimis attendi, ut innuit *d. const. Elect. in verb. fin. tedeck/*
daß in solchen Fällen die Gewohnheit sonderlich in Acht-
tung gehabt und nach derselben gesprochen werde. *Carpz.*
p. 2. c. 39. d. 22. qui ita in causa *Hans Eucharis Kinder M.*
Sept. 1630. à Scabinis Lipsiensibus pronunciatum fuisse di-
 cit. † Quibusdam verò in locis obtinet, ut liberi, parentibus 21
 succe-

- succedentes ex testamento, tantūmodo den Schreibe Schilling præstare teneantur, quod innuit etiā *Ordin. Provinc. Vinar. Tit. 24. in verb.* wann die Lehnleute verstorben/so soll zu Beskntnuß der Lehn ein Schreib Schilling gereicht werden.
22. † Sed quid, si pater in dispositione ultima uni ex liberis pro certo pretio fundum assignavit, an tunc ab hoc erit Laudemium solvendum? † Non puto, quia tali casu pater liberis, ut liberis, prospexisse, & non tam vendidisse, quam ex partibus inæqualibus divisionem quasi fecisse videtur, maxumè, si intuitu successionis hoc ipsum egisse, vel ex verbis, vel ex aliis circumstantiis, apparet, quod indubio
24. semper fieri censet *Molin. ad consuet. Paris. §. 27. n. 1.* † atque hunc in modum pronunciatum esse dicit *Carp. p. 2. c. 39. d. 27.* à Scabinis Lipsiensibus in causa *Andree Coldens/ M. Oct. 1633.* † Est tamen hoc eò restringendum, nisi in contrarium obstet consuetudo, siquidem, quæcunque aliàs de Laudemiis præstandis sancita sunt, planè eò sunt limitanda, quatenus consuetudine loci aliud non est introductum, hæc enim in Laudemiis persolvendis potissimum attendi debet, uti dixi n. 20. & *Constit. Sax. Elect. in Tit. von der Lehnwahr. in pr. und da vermöge der Gewohnheit. & in verb. fin.* iedoch daß in solchen Fällen die Gewohnheit. conforme esse monui.
26. † Idem autem, quod de liberis ex testamento succedentibus suprà asserui, etiam de Collateralibus regulariter statuendum est, quia nimirum & hi ab intestato succedunt, inque Testatoris investitura comprehensi censentur, nec per veram alienationem res ad ipsos transfertur: renovatio itaque investituræ ab ipsis quidem petenda, Laudemium tamen solvendum non est. Consentiant mecum *Zobel. p. 3. diff. 21. n. 14. Richter. dec. 83. n. 145. Seruv. S. J. F. c. 10. §. 13. n. 3. Franzk. d. Tr. c. 8. n. 197. & seqq.* † contra *Vincent. à Franch. decis. 447. n. 1.*
27. d. Tr. c. 8. n. 197. & seqq. † contra *Vincent. à Franch. decis. 447. n. 1.*

n. 1. *Jul. Clar. §. emphyt. q. 28. n. 6. Cöler. p. I. dec. 33. n. 29.* qui negant, collaterales in priori investitura defuncti comprehendendi, idque propter *d. constit. Elect. Sax.* von der Lehnwahr. *verb.* solche Lehnwahr ist auch ieder/der nicht durch einen Kauff/sondern ex titulo lucrativo das Gut erlanget/ als so es ihme geschenkt/ oder in einem Testament vermacht wird/ zu erlegen pflichtig. & ibi: wann aber collaterales und Extranei vorhanden/auf welche das Gut verfallen/dieweil das Dominium in dieselbe ipsô jure nicht continui- ret wird/so seind sie auch lehnwahr zu geben pflichtig. placet etiam *Carpz. p. 2. c. 39. d. 19. ubi ita à Scabinis Lipsiensibus in causa Wilhelmi à Ritzlebens M. Sept. 1617. pronunciatum fuisse dicit, & pro sua sententia ex aliis Jason. in l. f. C. de J. emphyt. n. 42. atque Cravet. consil. 215. n. 8. allegat. † Addo 28. denique, quòd si legetur res alicui in testamento, cui aliàs ab intestato debebatur, itidem non debeatur Laudemium, Salycet. in l. f. C. de J. Emph. vers. quæro, an res. † Quòd si verò Extraneus in testamento he- 29. res institutus fuerit, Laudemium ab ipso præstandum esse, non ambigo, quia ex omni alienatione voluntaria, & quando res in eum transfertur, qui in priori investitura non erat comprehensus, Laudemium regulariter solvi debet, *Hartm. Pistor. p. I. q. 50. n. 31. Richter. decis. 83. n. 30. Cöler. dec. 33. n. 29. & 30. Amed. à Pont. d. l. q. 31. n. 1.* at comprehensi non censentur, nisi qui, sine facto hominis, vi solius legis, successionis sunt capaces, quales extranei, qui per viam testamenti, vel legati, prædium consequuntur, non sunt, ideòque hi rectè Laudemiumolvere tenentur, *Richter. v. 2. consil. 423. n. 7. & seqq.* qui ita in collegio Juridico Jenensi M. Mart. 1616. ad quæstionem Balthasar von Eydenberg/ & ad re-
F
quisi-*

30. quisionem **Gottfrieds von Ende** M. Aug. 1614. † (quòd nimirum etiam uxor Laudemium solvere teneatur, cum sit extranea heres, vide infrà *C. VIII. n. 32. Diss. Franzk. c. 8. n. 202.*) nec non ad consultationem **Leudolph Beders zu Butsteltstedt** M. Febr. 1607. † (quòd scilicet maritus de iis bonis, quæ tanquam heres extraneus in Testamento uxoris institutus accipit, Laudemium præstare debeat) responsum fuisse dicit in *Dec. 83. n. 145. & n. 146.* procedere hæc arbitratur, †
32. † quando extraneo proprietas in testamento est relicta, secus verò, quando is in usufructu saltim ad vitam institutus est, aliò post mortem ejus institutò herede universalis: tunc enim institutus post mortem usufructuarii, pro purè instituto habetur, & hereditatem ad suos heredes transmittit; tempus enim institutioni heredis universalis adjectum non suspendit ipsam institutionem, sed tantum removet heredem à perceptione & commodo usufructus, *Geil. 2. Obs. 143. n. 6.* usufructuarius autem ea saltem, quæ usumfructum concernunt, facere potest, salvâ semper proprietate salvòque jure ipsi heredi competente, *Bellon. consil. 6. n. 11. Menoch. consil. 352. n. 18.* atque ita in Scabinatu Jenensi M. Oct. 1645. ad interrogationem **Philippi Eschardts** responsum fuisse refert *Rich-ter. d. n. 146.* †
33. † At inquit quis, si verum hoc est, quòd liberi & collaterales in testamento heredes instituti propterea Laudemii onere gravari non debent, quia in priori defuncti testatoris investitura censentur comprehensi, etiam idem in extraneo fortè obtinebit, etenim, cum emphyteusis suâ naturâ sit perpetua, & in quoscunque, etiam extraneos heredes, transitoria, §. adeò. *Instit. de locat. l. 1. ff. si ager vectig. l. 3. C. de fund. patrim. Nov. 7. c. 1.* negari vix poterit, extraneum æquè defunctum repræsentare, inque omnia ipsius jura succedere, ut novâ investiturâ prorsus opus non sit, prout evincere conatur

natur *Franzk. de Laudem. c. 8. n. 404. & seqq.* à qua sententia etiam non omninò alienus est *Cölerus p. 1. dec. 33. n. 27. & seqq.*
 † Verum longè fortiori vinculo & modo pingviori liberos 34.
 atque collaterales in Testatoris investitura comprehendere, nemo negabit, dum, ut dixi, illi intelliguntur Domini esse, vel quasi, bonorum paternorum etiam vivò adhuc patre, *l. in suis. ii. ff. de lib. & posthum.* quò & respexit *Constit. Elect. Sax. von der Lehnwahr. circa fin. ibi: dieweil das Dominium in dieselbe ipsò jure nicht continuiret, noch gebracht wird / Vid. Carpz. p. 2. c. 39. d. 21. & Resp. 88. n. 5. & 6. Tit. 9. Lib. 1. † Suc-* 35.
 cessionem ab intestato quod ulteriùs nunc spectat, neque liberos, neque collaterales, ab intestato succedentes, Laudemium ex eadem solvere debere, statuo cum *Zobell. diff. 21. p. 3. n. 14. Cöler. dec. 33. n. 29. Richter. dec. 83. n. 145. Struv. S. J. F. c. 10. §. 13. n. 3.* idque, quia hujusmodi Successores in priori investitura comprehensi, & ex parte vivis parentibus adhuc Domini quasi bonorum sunt, resque non per voluntariam, sed necessariam alienationem ad eos transfertur, *Amed. à Pont. q. 31. n. 2. † Dissentit quidem Carpz. p. 2. c. 3. d. 20.* quoad collaterales, propter Constitutionem sæpe allegatam *Elect. Sax. von der Lehnwahr. circa fin. ibi: So aber keine Kinder / sondern Freunde seitwärts verwandt / als collaterales und Extranei, vorhanden / uf welche das Gut verfället / dieweil das Dominium in dieselbe ipsò jure nicht continuiret, noch gebracht wird / so sind sie auch die Lehnwahr zu geben pflichtig.* † & licet hæc verba de collateralibus & extraneis solùm loquantur, quin tamen ad heredes quoque ascendentes, patrem, matrem, avum, aviam, &c. trahi & applicari debeant, non dubitat affirmare ex rationis appositæ identitate, quòd nimirum in ascen-

- dentes dominium ipsò jure non transferatur ; atque ita à Scabinis Lipsiensibus ad consultationem **Hans Wolffs von Rostitz** / M. Febr. 1634. ac in causa **Georgii Balthasars & Joh. Bernhard Fischers** M. Dec. 1630. pronunciatum fuisse d. l. 38. asserit. † Verùm, etsi fortè in Electoratu Saxoniae vigore specialis Constitutionis suprà citatæ ita observetur, alibi tamen contrarium obtinere docet *Richter. dec. 83. n. 135.* quòd pater & filius sint correlativa, l. f. C. de indiv. vid. coll. & parentes, quibus extranei opponuntur, *Schneidvvein. ad § ceteri. n. 3. Instit. de hered. qual. & diff.* sint à liberis instituendi, Nov. 115. sicuti etiam in collegio Juridico M. Nov. 1614. ad requisitionem **Hans Wilhelms von Beulwitz** / responsum 39. fuisse testatur. † Quòd si tamen fortè alicubi consuetudine singulari sit introductum jus exigendi Laudemium eò casu, quò per successionem ab intestato alicui res defertur, talis consuetudo strictè est accipienda, & , si fortè à collateralibus exigì Laudemium nsu receptum est, ad liberos atque parentes non produci, sed expressè constare debet, quòd etiam quoad hosce illa extendatur, *Struv. d. l. §. 15. Richter. d. l. n. 129. & 135. Carpz. d. l. def. 20. 21.* † Extraneos autem ab intestato succedentes, utpote novos possessores, qui in priori investitura non erant comprehensi, Laudemiumolvere debere, omninò erit dicendum, & facit huc sæpe allegata Constitut. Elect. Sax. von der *Rehnwahr.* in verb. 41. paulò suprà citatis. † Sed quid, si moriatur unus coheredum res in communione adhuc habentium, & ante divisionem portio illius reliquis accrescat, anne hòc casu hi tenentur ad præstationem Laudemii ? Certè, quia nec dominium hòc casu inter eos separatur & dividitur, nec investitura prima rumpitur, aut ex-
- tingvi-

tingvitur, l. 2. ff. de condit. instir. l. 46. ff. de rit. nupt. nec etiam, per acquisitionem portionis defuncti coheredis, personæ immutantur, ideoque nec ex acquisitione illa ad Laudemii præstationem coheredes sunt obstricti, *Carpz. d. l. d. 24.* qui attestatur in causa **Georg Balthasars und Johann Bernhard Fischers** M. Dec. 1630. hunc in modum à Scabinis Lipsiensibus esse pronunciatum. Plura de Laudemio heredum vide infrà C. VIII. n. 29. usque ad n. 40. † Sed progredior nunc ad 42. ipsam divisionem, circa quam quæritur: an ex illa sit solvendum Laudemium? † Respondeo distingvendò 43. inter divisionem voluntariam, utputa, quæ fit inter duos Socios, & necessariam, quæ inter plures fit heredes; atque in illa Laudemium deberi, in hac verò non, existimo cum *Hartm. Pistor. p. 1. q. 50. n. 53. & 55. Molin. ad Consuet. Paris. 113. §. 23. q. 22. n. 69. & 70. ac §. 33. n. 77. Amed. à Pont. q. 25. Cöler. p. 1. dec. 33. n. 33. Andr. Rauchbar. p. 1. q. 15. n. 27. Guid. Pap. dec. 46. in f. Modest. Pistor. p. 1. q. 37. Jacob. Schult. in addit. l. A. Bertrand. consil. 320. vol. 2.* † heredum enim jura valdè sunt favorabilia, 44. Dominorum verò onera odiosa: atque hunc in modum M. Maj. anno 1628. in collegio Jurid. Jen. ad requisitionem Georgi Schlegels/ & M. Januar. 1636. Martino Brümeln responsum fuisse, tradit *Richter. dec. 83. n. 134. & Carpz. d. l. def. 23.* refert ita pronunciatum esse à Scab. Lips. M. Jul. 1615. in causa **Claugen Röplers.** Facit huc, quòd in divisione heredum personæ possessorum reverà non mutantur, sed potius declaretur tantùm, quid & quantum nunc quilibet sit habiturus, cum, stante communione, coheredes in qualibet minima parte rei communis dominium habuerint, l. illud. 46. ff. de rit. nupt. l. si ex testamento. 2. ff. de condit. instir. l. 25. §. 1. ff. de V. S. adeoque per divisionem novum dominium dividantibus non acquiratur, sed id, quod antea coheredum pro in-

diviso erat, pro virilibus portionibus inter eos distribuatur. Est præterea divisio ejusmodi nulla reverà alienatio, Nov. 112. §. 1. pro quâ Laudemium deberi vult *l. f. C. de J. Emphyt.* sed tantum partium quædam distributio, *Carpz. p. 2. c. 39. d. 15.* Et ita in terris Electoratus Saxon. obtinere, patet ex *d. Constit. von der Lehnwahr. ibi*: außerhalb dieser Fälle seind die neuen Besitzer regulariter Lehngeld zu geben nicht schuldig / jedoch müssen sie den Lehn Herrn recognosciren, und dem Schreiber sein gewöhnlich Schreibegeld erlegen; als nemlich wo ein Buht gethetlet wird / und ein ieder sein

45. zugefallen Theil besitzt. † Atque hoc posterius aliis etiam,
 46. & fortè compluribus receptum est in locis. † Nec obstat, quòd divisio vim habeat alienationis, *l. 1. C. de reb. alien. non alien. factâ* verò alienatione regulariter Laudemium debea-
 47. tur, *l. f. C. de J. Emphyt. Franzk. de Laud. c. 14. n. 1. & 2.* † Non enim ex qualibet alienatione Laudemium esse solvendum,
 48. hætenus dictum est. Vide etiam *Cap. VII. n. 37. & seqq.* † Pariter non obest *l. 1. C. com. utriusque jud.* ubi dicitur, quòd divisio emptionis vicem obtineat, ex emptione verò Laudemi-
 49. um deberi, patet ex *d. l. f. C. de J. Emphyt.* † Nam textus non absolutè dicit, quòd divisio sit emptio, sed quòd emptionis vicem obtineat, & sic similitudinem tantum habeat cum em-
 50. ptione, quæ verò in odiosis, uti Laudemium est, non debet extendi, *c. odia. de R. J. in 6to.* præterea non ex qualibet emptione Laudemium deberi, inferiùs patebit. † Constat hinc, quòd, licet ex consuetudine forsitan liberi heredes omnes conjunctim pro successioneolvere Laudemium obstricti sint, si tamen postea bona paterna inter se dividunt, singuli denuò pro suis portionibus ad præstationem Laudemii non obli-
 gen-

bligentur: Sufficit enim omnino liberos onere Laudemii
 pro successione conjunctim contra jus commune gravari, ut
 hoc ipso Laudemium separatum potius exclusum videatur,
 ne duo singularia & exorbitantia concurrant, *Auth. consult.*
Sax. Tom. 1. p. 1. q. 26. n. 3. & Tom. 2. p. 1. q. 41. n. 6. Jason. ad l.
f. C. de J. Emphyt. n. 47. Cöler. p. 1. dec. 33. n. 40. Carpz. Resp. 88.
n. 13. & 14. Lib. 1. Tit. 9. nec plus juris liberi ex nova investi-
tura post divisionem facta acquirunt, quam antea habuerunt,
nec Dominus, nec emphyteuta mutantur, Richt. dec. 83. n. 149.
 † Secus tamen est, si in specie probari possit, contrarium 51.
 consuetudine esse introductum. Nam probata licet consue-
 tudine, quod liberi heredes conjunctim omnes in successione
 pro investituraolvere teneantur Laudemium, *die gesambte*
Lehnwahr/non tamen inde licet ex divisione postea ab ipsis
 facta denuo à singulis Laudemium, *die sonderbahre Lehn-*
wahr / petere, *Cöler. d. l. n. 41. Modest. Pistor. p. 1. q. 37. & ibi.*
Jacob. Schult. in addit. Franz. d. l. c. 8. n. 118. Wesenb. consil. 186.
n. 47. Præterquam enim, quod Laudemii præstatio habetur
 odiosa, consuetudo stricti juris est, quæ, in individuo non
 probata, ad casus alios & similes neququam extendi debet,
l. quod non. 39. ff. de LL. Ant. Fab. in Cod. Lib. 1. Tit. 2. def. 45. n. 19.
 Remanet ergo, quoad Laudemii separati præstationem, tali
 casu in terminis Juris communis, quò nullum ex divisione
 liberorum præstandum est Laudemium: & ita quoque pro-
 nunciatum refert *Carpz. p. 3. c. 39. d. 30. à Scab. Lips. in causa*
Nicol Moschers M. Jul. 1627. † Sed, an debeat Laudemium 52.
 ex divisione, quando uni ex heredibus
 fundus, alteri verò ejusdem æstimatio adjudica-
 tur? non conveniunt Interpretes. † Negant id nonnulli, 53.
 quòd, stante communione, coheredes ante divisionem in
 prima

prima investitura adhuc comprehendantur, illorúmque dominium solidum sit in qualibet hereditatis parte pro indiviso, *l. illud. 46. ff. de rit. nupt. l. si testamento. 2. ff. de condit. instit. l. rectè. 25. §. 1. ff. de V. S.* unde fiat, quòd hujusmodi adjudicatio, in ipsa divisione facta, vera alienatio non sit, nec acquisitio ejus, quod antea nullò modò alterius fuit; nec porrò, ratione Domini, is, cui fit adjudicatio, extraneus haberi possit, quia hoc casu talis defunctum adhuc repræsentare, dominóque ad canonis pensationem obligatus censetur, *arg. l. 1. §. 1. in f. C. de impon. lucr. descript. & hanc sententiam acriter propugnat Franzk. d. l. c. 8. n. 49. & seqq.* pertinetque huc, quod tradit *Amed. à Pont. q. 26. in f. ex Rebuffo in Tr. de preconibus & licitationibus. art. 3. Gl. un. n. 3. & docet Joh. Pap. Lib. 13. arest. Tit. 2. arest. 22.* atq; ita consuluit quoq; *Castrensis consil. 144. vol. 1.* facitque huc *Additio ad Jul. Clar. §. Emphyteus. q. 23. l. A. ubi citantur adhuc alii Authores pro hac sententia. † Vide Demorath. de Laud. c. 3.* ubi idem Herbipoli observari dicit, hanc tamen cum restrictione, ut, si, post generalem inter coheredes factam divisionem, aliqua res fuit indivisa relicta, quæ ita postmodum dividitur, ut uni illa adtribuatur, alteri verò pretium, seu æstimatio rei, pro sua parte, tunc exigatur Laudemium pro ejus parte, qui à re discessit; sed id consuetudine quidem obtinere, regulis verò juris non conveniens esse, asserit, quæ habent, quòd eadem sit ratio partis, quæ totius, *l. quæ de tota. 79. ff. de rei vind. Everhard. in loc. leg. à parte ad totum.* Nam, si in generali & sic totali divisione permissum est, citra onera Laudemialia, res ita dividere, ut uni adtribuatur res, maxumè, quæ commodè dividi nequit, & alteri æstimatio pro sua parte, non est ratio, cur non idem fiat postea in aliqua speciali divisione alicujus rei particularis: & hanc sententiam amplectitur *Molin. ad consuet. Paris. 113. §. 33. n. 75.*
ubi

ubi concludit, quòd ratione divisionis, maxumè inter cohe-
redes, etiamsi uni tota res adjudicetur, cæteris recompensa-
tis in pecunia etiam non communi, sed propria, nulla tamen
Laudemia debeantur; distingvit tamen *d. Molin. n. 75.* ut, si
res immobilis in recompensam detur, illàque sit de commu-
nitione divisæ hereditatis, nulla Laudemia debeantur; si ve-
rò non sit de communione, tunc relevia Domino directo ra-
tione illius præstanda sint. † At communis ferè est DD. opi-
nio contraria, quòd nimirum is, cui facta est adjudicatio, hòc
casu Laudemium omninò solvere teneatur, *Fason. in l. qui Ro-*
mæ. §. duo fratres. ff. de V. O. col. pen. in fin. Bachov. Ex. 98. Mo-
dest. Pistor. p. 1. q. 37. in f. Cephal. consil. 195. Hartm. Pistor. p. 1.
q. 50. n. 56. Cöler. p. 1. Dec. 33. n. 35. Richter. vol. 2. consil. 273. n. 3.
† Quæ opinio videtur confirmari per *Constit. Elect. Sax. von*
der Lehnwahr. §. außerhalb dieser Fälle. ubi in divisione
eatenus Laudemii exactio prohibetur, quatenus singuli co-
heredes portionem, ex bonis paternis assignatam, post fa-
ctam divisionem possident: ex quo licet colligere, Laude-
mium peti posse, si non singuli, sed unus saltem, bona pater-
na possident, æstimatione reliquis adjudicatâ: nec putan-
dum est, heredes hòc modò dividere potius, quàm vendere
paterna bona voluisse, postquàm à natura Divisionis mul-
tùm abiverunt, aliudque negotium quasi contraxerunt, *arg.*
l. 1. C. commun. utr. jud. Hartm. Pistor. d. l. n. 56. videtur enim
hòc casu facta divisio, quam tacitè sequitur venditio in cohe-
redem, qui, ceu novus possessor, ad exsolutionem Laudemii
est omninò obstrictus, *l. f. C. de J. Emphyt. & ita Carpzov. p. 2.*
c. 39. d. 25. pronunciatum fuisse refert à Scab. Lips. M. Febr.
anno 1621. in causa Curt Ernsts von Berlepsch. † Existimo
tamen, intentionem & mentem agentium, an nimirum à di-
visione hòc casu recedere velint, an non, inprimis hìc adten-
dendam

55.

56.

57.

dendam esse, juxta *Hartm. Pistor. d. l. n. 57.* quanquam enim heredes ex divisione non teneantur solvere Laudemium, licet uni tota res adjudicatur, alteri verò ejusdem æstimatio, quando nimirum heredes persistunt in terminis nudæ divisionis, ita, ut non existentibus mobilibus, vel aliis rebus, unus heredum totum fundum indivisum retineat, & cæteris de sua pecunia satisfaciatur, atque ita illa pecunia subeat locum rei aliàs ex successione, si commodè fieri per divisionem potuisset, pro dimidia, vel rata parte, ad alterum perveniendæ; secus tamen est, quando heredum principale propositum non fuit rem inter ipsos dividere, sed potius alium contractum celebrârunt, vel, post semel factam divisionem, ad hujusmodi adjudicationem pervenerunt, *Hartm. Pistor. d. l. ubi multos allegat DD. vide etiam Cöler. d. l. & Richter. decis. 83. n. 139. & 140.* † Addo quoque consuetudinem hîc inspicere debere, utpote quæ in tota Laudemiorum re quamplurimum dominatur. † Patet ex hætenus dictis, quid sentiendum sit de illo, an videlicet heres teneatur solvere Laudemium, qui, post factam divisionem, alterius coheredis portionem emit? Hunc enim teneri, nemo forsitan dubitabit, quum, divisione factâ, coheres habeatur pro extraneo, & ruptâ investiturâ per divisionem, acquisitio pro altera parte censeatur nova, *Franzk. d. Tr. c. 8. n. 56.* id quod non parum confirmatur Jure Sax. Feudali, quò, factâ divisione inter fratres, ita videtur rupta simultanea investitura, ut mortuò unò, alter, nisi denuò se reinvestiri in portione fratris petierit, jus nullum succedendi habeat, *Rehn. c. 3. vers. wenn sie sich aber.* vide etiam *Constit. Elect. Sax. 45. §. gleichergestalt. p. 2. Hartm. Pistor. p. 2. q. 19. n. 89. & q. 20. n. 33. Andr. Rauchb. p. 2. q. 21. n. 19. Schurff. cent. 1. consil. 66. n. 12.* atque solvere Laudemium generi heredem, qui post factam

divisio.

divisionem alterius coheredis portionem emit, pronunciatum esse à *Scab. Lips.* M. April. 1605. in causa **Hans Wolffens von Bleichen**/testatur *Carpz. p. 2. c. 39. d. 26.* Hæc de Laudemio ex alienatione & mutatione, quæ per mortem & hanc subsequentem successionem ac divisionem contingit, quibus addo, † quòd hæc non modò de morte naturali, sed etiam violenta sint intelligenda, sicuti in collegio *Jurid. Jenens.* M. Febr. 1616. ad requisitionem **Marthen/ Hans Weidenheims Wittben/ zu Tromsdorff**/pronunciatum fuisse, refert *Richter. dec. 83. n. 170.* † Pergo ad donationem, & quæro, an ex illa donatarius teneatur solvere Laudemium? † Respondetur, Laudemiũ non deberi ex donatione collata in eum, qui jus legitimum ad rem donatam habet. Hinc, si pater liberis donat emphyteusin, Laudemium ab ipsis haut est exsolvendum, quia hæc donatio non tam acquisitio est ex parte donatarii, quàm debitæ successionis præoccupata quædam perceptio, *arg. l. in suis. II. ff. de lib. & posthum. l. 1. §. longius. ff. de succ. Edict. junct. l. scripto. 7. §. 1. ff. unde liberi. Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. T. 42. def. 71. n. 1.* adeoque liberi in hac donatione pro extraneis reputari non possunt, cum & aliàs, si pater filio stipulatur, idquæ ob merita ejus se facere dicit, filiationem magis, quàm merita, respexisse videatur, atque ita filio, tanquam filio, non tanquam benè merito, stipulatus fuisse, *Tiraquel. ad l. si nunquam. C. de revoc. don. n. 73. Jason. ad l. quod dicitur. ff. de V. O. Carpz. p. 2. c. 39. d. 27. n. 4. & seqq.* † modò ex contractu, aut mente ac intentione contrahentium, aliud haut constet, nec diversum consuetudine sit introductum. † Rectè ex his inferitur, ex dotis datione & donatione Laudemium non esse

60.

61.

62.

63.

64.

65. præstandum: † & hoc procedere arbitror, siue dotans
 66. habeat alia bona, siue non, † & siue æstimata fuerit res, siue
 67. non. † Dos enim succedit in locum legitimæ, quæ filiæ debetur ex bonis paternis, vel maternis, hereditariis, adeoque filia jam antea habet jus legitimum in illa re, & tacite comprehenditur, tanquam successor, in priori investitura parentis, qui dotem dat, *Joh. Pap. Lib. 13. arrest. Tit. 2. arrest. 24.* prætereà alienationem hanc esse necessariam, vix negari poterit, cum publicè intersit mulieres nubere & illis dotes constitui, quò commodè maritos invenire possint, *l. 2. ff. de J. dot.* Sicuti ergò ex venditione causâ utilitatis publicæ factâ Laudemium dominis denegatur, ita etiam in dotis datione illud cessare, rectissimè quis affirmabit cum *Jason. ad l. f. C. de J. Emphy. n. 49. & Hartm. Pistor. p. 1. q. 50. n. 54.* Quod certè in terris Electoratûs Saxonici minus dubium habet propter claram sanctionem in *d. Constit. von der Lehnwahr. §. also auch/wo ein Vater seiner Tochter/ die er aussteuret/ ein Gut mit/ giebt/ ist Sie/ oder ihr Mann/ Lehngeld zu geben nicht schuldig; und wiewohl dieses ezliche limitiren, wann der Vater sonst andere Gûchter gehabt/ darvon er die Tochter aussteuren kônte/ daß dîßfalls die Lehnwahr zu geben sey/ (id quod sentit *Jason. d. l.*) so sind doch unsere Verordente/ um obgedachter Ursachen willen/ einig/ daß es denen Rechten gemäßer und billicher set/ dîßfalls indistinctè keine Lehnwahr zu nehmen/ &c. atque ita pronunciatum esse dicit *Carpzov. p. 2. c. 39. d. 18. n. 9. M. April. anno 1621. in causa Joh. Reiholds. Consentiant Berlich. p. 3. concl. 52. n. 63. Gvid. Pap. dec. 48. n. 2. Steph. Bertrand. consil. 380. in 2. dub. Lib. 2. Consult. Sax. Constit. Tom. 1. p. 1. q. 26. n. 5. & p. 5. q. 31. nec non Tom. 2. p. 1. q. 41. n. 9. Joach. Schepliz. in consuet. March. p. 3. T. 8. §. 18. n. 1. & seqq. Dom. Card. Tusch. Tom. 4. pract. concl. lit. G. concl. 5. n. 19.**
- † Franzk.

† *Franzk. d. l.* qui tamen distingvit, ut, si dos datur à parente 68.
 nullum debeatur Laudemium, quando verò ab ipsa sponfa,
 aestimatò, aut ab extraneo datur, præstandum sit. † Eaau- 69.
 tem, quæ de patre, vel matre, dotante dicuntur, etiam intel-
 ligenda sunt de illis, qui locò patris, vel matris, filiam dotant,
 ut sunt fratres & curatores. † Nec obstant hætenus dictis, 70.
 quòd dos non filia, sed ejus marito, detur, *l. 7. ff. de J. dot. &*
quidem cum voto, ut semper apud eundem maneat, l. 1. ff. eod.
Ant. Fab. dec. 99. Error. pragm. c. 1. 2. & 3. † Respondetur enim, 71.
 dotem filia dari quoad directum & verum dominium, & sic
 principaliter, marito verò solùm quoad utilitatem & fructus,
l. dotis. in pr. & l. 25. C. d. t. Amed. à Pont. q. 29. n. 4. † Nec etiam 72.
 obest, quando dicitur, quòd, ex quacunque causa transfertur
 dominium, ex eadem quoque debeatur Laudemium; sed hoc
 casu transferatur dominium; ergo & præstandum sit Laude-
 mium. † Nam quid respondendum hìc sit, ex superiùs in- 73.
 culcatis facilè patet. † Hoc tamen non nego, quòd, si dos de- 74.
 tur aliunde, quàm ex bonis paternis, ad quæ filia ab intestato
 successionem habet, Laudemium ex ista præstandum sit,
 per ea, quæ tradit *Amed. à Pont. d. l.* † Idemque fortè deci- 75.
 dendū erit in eo casu, quòd maritus ex pacto rem dotalem lu-
 cratur post mortem uxoris, & sic plenum dominiū in ipsum
 transit; cum is nihil juris ante contractum matrimonium &
 pactum lucrativum in dote habuerit. † Quæ autem de dote 76.
 dixi, quòd scilicet ob ejus dationem Laudemium regulariter
 non sit exigendum, eadem per parem rationem obtinebunt
 etiam in donatione propter nuptias, juxta *Demerath.*
d. l. † Cæterum in aliis donationibus, quæ fiunt illis, qui non 77.
 habent jus legitimum in re, magis recepta est sententia, Lau-
 demium deberi, † & rem eam ob causam aestimandam esse, 78.
 etiam si inæstimata fuerit donata; † quia hæ alienationes non 79.
 sunt

sunt necessariae, sed voluntariae, *Imola in c. potuit. n. 12. Exer. de locat. Gvid. Pap. q. 46. & consil. 120. v. 1. Alciatus in l. conventionibus. circa fin. ff. de V. S. Petr. Greg. Lib. 25. Syntagm. c. 16. n. 7. Amed. à Pont. q. 30. Franzk. d. Tr. c. 20.* qui prae aliis latè hæc tractat: facere etiam pro hac sententia dicit *Demerath. d. l. nō parū l. f. C. de J. Emphyt.* in verbo æstimationis, quod videtur denotare translationem rei emphyteuticæ quamlibet, quæ fit sine pretio: & si quilibet possessor, ad quem titulō lucrativō res propriè pervenit, ad Laudemii exhibitionem obligatus est, meritō etiam donatarium teneri, inquit *Carpzov. p. 2. c. 39. d. 19.* idquæ manifestum quoque est ex *d. Const. Elect. Sax. von der Lehnwahr. in verb. als so es ihm geschenkt ic.*

80. † Ac licet quidam contrarium teneant, inde, quod non requiratur consensus Domini directi in donatione rei emphyteuticæ, sicuti requiritur in venditione, *Specul. in Tit. de Emphyt. vers. 107. Navarr. in man. confess. c. 23. n. 65. Addit. ad Gvid. Pap. q. 48. in f.* † Respondeo tamen, quod per hoc non debeat impediri jus Laudemii, utpote non dependens omninō ex consensu tantū præstito à Domino, sed etiam aliunde, uti ex *Cap. seq. n. 52.* patebit: cui accedit, quod nō satis expeditum sit, an emphyteuta sine consensu Domini directi rem emphyteuticam in quemlibet alium titulō donationis transferre possit; & quid, si ille, in quem vult transferre, vetaretur habere rem emphyteuticam, uti loquitur textus in *d. l. f. C. de J. Emphyt.* † Hoc deniq; quæri solet, an, si res pro parte venditur, pro parte autem donatur, debeatur Laudemium tantū ex pretio, an verō etiā ex donatione?
83. † Respondet *Demerath. d. l.* deberi hōc casu Laudemium
84. indistinctè. Vide *Amed. à Pont. q. 30. circa fin.* † Puto tamē ex venditione hōc casu indifferenter solvendum esse Laudemii; ex do-

ex donatione verò sub distinctione illa, quam suprà adduxi, an scilicet donatarius iam tum habuerit jus legitimum in re, an non; & priori casu non deberi, at posteriori, existimo. † Il- 85.
 lud etiam moneo, quòd, si ex consuetudine, vel statuto loci, de venditione tantum debeatür Laudemium, istud propterea ex donatione & aliis alienationibus haut sit præstandum. Sed de ipsa venditione & emptione quædam nunc annotanda erunt. † Queritur itaque, an ex alienatione & mu- 86.
 tatione, quæ per venditionem fit, Laudemium debeatür? † Respondetur, quòd sic, quia de illa potissi- 87.
 mum agit textus in d. l. f. C. de J. Emphyt. † Omnino autem 88.
 circa hanc alienationem etiam hîc distingvendum est, an illa sit voluntaria, an verò necessaria, ac sciendum, quòd si venditio ab initio causam voluntariam habuerit, Laudemium ex illa debeatür, etiamsi necessitas postmodum istam urgeat, uti fit eò casu, quò quis antea promisit rem vendere, & vi hujus promissionis postea vendere cogitur; est enim hîc alienatio ratione primarii contractus voluntaria, l. sicut. 4. C. de O. & A. idem est, quando Emptor jam antea jus hypothecæ in re habuit, ex quo postea sequitur necessaria alienatio ipsius rei; quia hæc constitutio ab initio fuit voluntaria: † 89.
 hinc ex venditione sub hasta Laudemium rectè deberi statuunt *Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. def. 23. & def. 38. Dan. Möller. Lib. 4. Semestr. c. 5. Maynard. decis. 42. Lib. 4. Vincent. de Franch. decis. 488. n. 6. Joseph. Ludovic. p. 1. decis. 60. n. 7. Molin. de censib. §. 77. n. 20. Anton. Matth. de auction. Lib. 1. c. 13. n. 12. F. b. Philippi in Tr. de subhast. c. 4. commat. 8. n. 2.* † est 90.
 namque subhastatio vera venditio, in qua interveniunt merx, pretium & consensus, quidni ergò ex eadem Laudemium quoque debebitür? Præterea Laudemium pro investi-

- vestitura & traditione possessionis ac receptione novi possessoris debetur, quæ cum hac in alienatione quoque fiant, meritò etiam Domino nequit præjudicari, quò minus is Laudemium de tali alienatione petere possit, *Möller. d. l. n. 5. Richter. dec. 83. n. 60.* Præsumitur insuper hoc casu ipsum debitorem vendidisse, & quidem volentem, *Bursat. consil. 44. n. 31. Lib. 1. Gravett. discept. Forens. c. 545. n. 20. Mangil. de subhast. q. 143. n. 9. Cass. Ziegl. ad Pract. Calvoli. §. nobiles. n. 232. † contra Hartm. Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 52.* qui negat ex venditione sub hasta Laudemium deberi, cum ex alienationibus necessariis illud non solvatur: † non enim concedendum est, necessitatem hanc consensum debitoris prorsus excludere; nam quamvis ex eo, quòd debitor vel non potest, vel non vult, solvere, ad subhastationem & hanc alienationem, necessitate quâdam svadente, deveniatur, illaque fortè invitò & reluctantè debitore expediatur; sufficit tamen, quòd ex voluntate debitoris, qui rem vel obpignoravit, vel debitum spontè contraxit, originem trahat, *arg. l. in commodato. 17. §. sicut. 3. ff. commod. junct. l. interdum. 36. in f. ff. de judic. unde eventus omnis formatur & dijudicatur, l. si procuratorem. 8. in pr. ff. mandat. Joh. Bapt. Costa de fact. scient. & ignor. inspect. 24. Richt. d. l. atque ita pronunciatum esse dicit Carpz. p. 2. c. 39. d. 17. à Scabin. Lips. M. Sept. 1628. in causa Hans Friederichs von Haufen. † Aliud esse putat Philippi in d. Tr. de subhastat. c. 4. com. 8. n. 3. 4. & 5. quando res communis, quæ non patitur commodam divisionem subhastatur, & is, qui habet partem, alteram licitandò emit, atque ita alienatio contingit, tunc enim Laudemium non esse persolvendum putat, & pro hac sua opinione *Fontanell. decis. 278. & Ludov. Post. inspect. 48. n. 10. & 11. allegat; † sed, quòd hæc ita indifferenter fortè haut sint concedenda, patet ex iis, quæ suprâ circa divisionem monui:**

nui: † hoc autem rectè ab allegato *Philip. n. 140. nec non à 95.*
Franzk. d. Tr. c. 14. n. 109. & Ant. Tessaure. decis. 75. n. 4. statui-
 tur, quòd ex emptione sub hasta facta nullum debeatur Lau-
 demium, si sit contractus ille nulliter celebratus, licet secuta
 sit adjudicatio & traditio. *Vid. infra cap. 7. n. 72. † Ex eodem 96.*
 fundamento etià sequitur, quòd ex cessione bonorum,
 quæ ob debita fit, debeatur Laudemium; quia sci-
 licet hic quoque ex causa ab initio voluntaria contractum est
 debitum, & ex ea profluit alienatio, quæ ejusdem nunc est
 naturæ, cuius fuit contractus ipsius debiti, *Amed. à Pont. d. Tr.*
q. 27. n. 13. Tiraquel. de Retract. §. 1. Gl. 14. † Pari ratione ob 97.
 dationem rei in solutum, propter debitum vo-
 luntarium, præstandum est Laudemium ab eo, qui
 rem in solutum accipit, (ita tamen, ut res ita æstimetur, quò
 contineat Laudemium, ne minus consequatur creditor, quàm
 suum integrum debitum, *Demerath. de Laudem. c. 5.*) † non, 98.
 modò, quòd datio in solutum vicem emptionis obtinet, *l. f. ff.*
ex quib. caus. in poss. eat. l. in numerat. 44. ff. de solut. l. si prædium.
4. in f. C. de Evict. l. 24. ff. de pign. act. & venditionis nomen ge-
nerale est, l. statu liberi. 29. §. 1. ff. de statu lib. l. 8. §. venditionis.
ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solv. c. un. in f. de controuv. inter dom.
& Empt. feud. ubi habetur, id, quod de venditione dicitur, ob-
 tinere in omnibus alienationibus; sed etiam, quòd datio in
 solutum non tam similis est venditioni, quàm vera & pro-
 pria venditio, utpote in qua omnia substantialia ejus concur-
 runt, consensus nimirum, merx & pretium; debitum enim
 est pretium, pro quo datur res in solutum, *Dan. Möller. Lib. 4.*
Semest. c. 5. n. 2. Richter. decis. 83. n. 108. Franzk. d. Tr. c. 16. n.
347. Jason. in l. ceterà. §. sed si. in 8. notab. ff. de Leg. 1. Tiraquel.
de retract. §. 1. Gl. 14. & conclusionem à venditione ad datio-

nem in solutum nullam admittere fallentiam tradit *Afflic. decis. 368. n. 2. & Bald. consil. 306. lib. 1.* quare statutum loquens de venditione, etiam locum habere in datione in solutum, cum ista interpretatio legalis sit, inquiunt *Gvid. Pap. consil. 46. & Demerath. d. l.* facit huc porro, quod datio in solutum ut plurimum praevis subhastatione & taxatione fiat, *l. 3. C. de Except. rei jud. l. 1. & 3. in pr. C. de Jur. dom. impetr. And. Raucbb. p. 1. q. 46. n. 1.* ex venditione autem sub hasta Laudemium deberi, supra *n. 89.* monui. † Et haec vera esse arbitror, siue datio illa in solutum fiat ex voluntate dantis, siue ex jussu & decreto judicis, *Molin. ad Consuet. Paris. §. 20. Gl. 5. n. 48. Hartm. Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 25. Möller. d. l. Richter. d. l. n. 110. Amed. à Pont. q. 27. † Quamvis Jason. in l. f. C. de J. Emphyt. n. 13. Alex. consil. 52. v. 1. Joh. Montan. ad d. l. f. C. Afflic. dec. 191. in pr. Gravet. cons. 215. n. 3. & alii astruant, in datione in solutum, quae fit autoritate & decreto magistratus, non deberi Laudemium, quod hic non requiratur Domini directi consensus & sit necessaria alienatio; † hanc enim rationem nihil efficere, nec ob solam consensus interpositionem Domino directo Laudemium deberi, patet ex *cap. seq. n. 52. & superius dictis*: accedit, quod alienatio haec necessaria absolute dici nequeat, causam enim habet ex facto ab initio voluntario, quod est debitum voluntarie contractum, *l. interdum. 36. in f. ff. de Judic. & necessitas, in quam quis se sponte conjecit, non est attendenda, nec Domino, quoad Laudemii exactionem praejudicare potest, Bald. consil. 332. n. 3. vol. 1. Boer. dec. 44. n. 27. Amed. à Pont. d. l. ubi dicit, quod in hujusmodi alienatione Domino omnia jura reserventur integra, & per consequens etiam jus consensus, ita, ut in ejus voluntate & facultate sit, vel approbare dationem in solutum, & Laudemium exigere, vel**

rem ipsam sumere jure praelationis. † Quod si autem ad dationem

nem

nem in solutum ob necessarium debitum, cui consensus debitoris nullô modô accessit, deventum fuit, hôte casu nullum Laudemium inde deberi dicit *Richter. dec. 83. n. 113.* † Sicuti 103. etiam ex venditione utilitatis publicæ causâ facta & propriè necessaria, Laudemium Dominis rectè denegat *Carpzov. p. 2. c. 39. d. 18. n. 5.* † Quid, si quis, 104. vindicans rem Laudemiale in iudicio, accepit litis æstimationem pro re, ane inde Laudemium solvere tenebitur? Affirmat id *Demerath. d. l. quòd litis æstimatione similis sit venditioni, l. 2. & 3. ff. pro empt.* † Consequens 105. his est, quòd ex transactione illa, quâ, acceptô aliquò, alteri, qui antea non possederat, res datur, Laudemium debeat; quia & hôte casu venditio quasi quædam, & quidem voluntaria, contingit, transactio enim à volentibus fit, & ad transigendû nemo invitatus cogitur, *l. 13. C. de transact. l. sicut. C. de O. & A. Tiraguell. §. 1. Gl. 14. n. 63. & 69. Bald. in l. per diversas. C. Mandat. Amed. à Pont. q. 32.* Aliud ergo est, quando possessor, datô aliquò, rem ipse retinet, *Barthol. in l. nulli. de Transact.* Laudemiû namquæ à novo possessore debetur, hôte verò casu nullum dominiû transfertur, nec nova possessio acquiritur, *Hartm. Pistor. d. l. q. 50. n. 58.* † Quæ 160. ro jam, an Laudemium sit solvendum, si pater vendit rem liberis suis alioquin ab intestato ipsi successuris? † Negat id quidem *Demerath. d. l. quòd liberi ex* 107. *legis dispositione jus antè in re illa, citra voluntatem patris alienantis, habuerint.* † Sed rectius *Tiraguell. de retract. §. 32.* 108. *Gl. un. n. 46. & Surd. decis. 343. n. 7.* contrarium asserunt; † hôte 109. etenim casu pater in filios, tanquam extraneos, solius pretii & recompensationis intuitu, rem transfert, ergò vel ex mente

- contrahentium, præter venditionem, nil actum esse apparet, *Carpz. p. 2. c. 39. d. 27. n. 2.* ut adeò mirum haut videri queat, in hoc casu venditionis Laudemium exigi, *arg. l. f. C. de J. Em-
phyt.* † Ulterius quæro, an ex venditione, quæ fit cum pacto de retrovendendo, solvendum sit Laudemium? Dico cum *Hartm. Pistor. d. l. n. 8. Dan. Möller. lib. 4. Semestr. c. 3. in pr. & Anton. Thessaur. decis. 71.* quòd sic, quia ejusmodi venditio pura atque perfecta, non conditionalis est venditio, idquæ minus dubii habet interris Elect. Sax. propter *Constit. von der Lehnwahr. in verb. wo ein Buht uf einen Erb oder Wiederkauff verkauft wird/ so ist der Käufer wegen der recognition uff daß Er von dem Herrn in Schutz genommen wird/ die Lehnwahr zu entrichten schuldig.* † Nec obstat, quòd hoc casu dominiū rei nō sit irrevocabiliter translatum, & vasallus potiùs commoditates, quàm jus ipsum feudi vendidisse videatur, *Bald. consil. 215. col. 2. vers. item pactum. vol. 2. Cravett. consil. 201. Joh. Fab. in l. f. C. comm. de leg. Boer. dec. 182. n. 39. & decis. 234. in f. ac consil. 3. n. 27.* † Respondeo enim, hanc venditionem à principio puram & perfectam esse, eamquæ non pendere ab aliquo futuro eventu, &, licet sit resolubilis, translatum tamen esse dominium in emptorem, cujus translationis intuitu Laudemium pro investitura debetur, *Alber. & Castrenf. in l. ab emptione. ff. de pact. Amed. à Ponte. q. 37. Tessaur. dec. 75. n. 2. Hartm. Pistor. lib. 1. q. 37. n. 3. Franzk. c. 16. n. 26. Dan. Möller. d. l.* † Et hoc procedit, sive pactum fiat indefinite & quodocunque voluerit venditor redimire, sive ad certum tempus, *Amed. à Pont. d. l. temporis enim spatium, sive longum, sive breve sit, obligationem ipsam variare nequit, l. 43. ff. de O. & A. & sufficiat emptori, quòd fructus interea percipiat & lucretur, Franzk. d. l. n. 37.* † qui tamen
 n4. secus esse dicit, quando minus, quàm annale tempus pacto fuit

Otto fuit adpositum, quia fructus ferè nulli sunt, quos interim
 Emptor accepit, & prætereà petendæ investituræ annum
 tempus est præstitutum, ita ut de necessitate antè peti non
 debeat; si verò ab emptore sit petita iam investitura, tunc
 Laudemium quoque hōc casu solvendum esse, docet *Bursar.*
consil. 56. n. 16. Richter. dec. 83. n. 63. & seqq. † Sic etiam em- 115.
 ptor, qui primò sub pacto retrovenditionis emit,
 deinde autem, finitō, vel pendente adhuc tem-
 pore, cum venditore egit, ut rem hereditariō ju-
 re ac sine onere redimendi retineret, & pro hoc
 aliquod pretium addidit, ratione additamenti
 istius Laudemiumolvere tenetur, *Richt. d. l. n. 67.*
Bald. ad l. 58. ff. de pact. n. 9. idquē pro quantitate pretii, *Boer.*
dec. 76. n. 11. facit enim additio hæc pretii, ut novus videatur
 contractus, *l. 72. vers. Paulus. ff. de contrah. empt. Demerath. d.*
Tr. c. 4. † Sed, an Laudemium à Reemptore ex re- 116.
 trovenditione præstandum sit? disceptatur inter DD.
 † Qui affirmativam sequuntur, pro ea facere dicunt, quòd 117.
 venditio, pactum de retrovendendo continens, pura & per-
 fecta sit, ex qua dominium & possessio in emptorem verè
 transfertur, ergo per retrovenditionem dominium & pos-
 sessio in primum venditorem de novo transferri debeat; ubi
 autem nova sit dominiū translatio, novaquē possessionis tra-
 ditio, ibi etiam nova requiratur recognitio & investitura, &
 per consequens novum debeatur Laudemium; hinc *Bald. &*
Angel. in l. 58. ff. de pact. docent, quòd multitudinem tradi-
 tionum sequatur multitudo Laudemiorum: & hanc opinio-
 nem inter alios defendunt *Franzk. d. Tr. c. 16. n. 58. Ziegl. ad*
aur. prax. Calvol. §. nobiles. n. 280. Stukius disp. 5. §. 132. Tom. I.
Cagnol. in l. 2. C. de pact. int. Empt. Francisc. Marc. decis. 570. n. 1.

118. *Consule. Saxon. p. 1. q. 25. Knieb. de pact. vestit. p. 2. c. 4. n. 212. De-
 merath. d. Tr. c. 4. in f. †* ubi tamen addit, quòd, si res rigidè
 consideretur, dicendum quidem videatur, Laudemium de
 utraque venditione esse solvendum, quia diversæ sunt alie-
 nationes, quando ego vendo tibi fundum cum pacto illo, ut
 mihi eundem revendas, & quando tu illum fundum mihi re-
 vendis & tradis; mitiorem tamen & benigniorem esse illam
 sententiam, quâ statuitur, unum tantum deberi Laudemium,
 ex prima scilicet venditione, quam opinionem etiam sequi-
 119. *tur Amed. à Pont. q. 37. n. 21. †* nec immeritò hæc priori præ-
 fertur, siquidem retrovenditio non fit ex nova causa, sed ex
 necessitate & causa antiqua inhærente primæ venditioni,
*Dan. Möller. Lib. 4. Semestr. c. 3. n. 2. & 4. Harum. Pistor. p. 1. q.
 5. n. 22. Carpx. proc. Jur. T. 25. A. 5. n. 53. &* Dominus, recipi-
 endò Laudemium pro primo contractu, simul etiam causam
 illam, ex qua secundus contractus retrovenditionis descen-
 dit, comprobavit, atque inde simul pro secundo contractu,
 qui in primo, tanquam pars ejus, inclusus fuit, Laudemium
 recepit, ut proinde rationi non satis convenire videatur, si
 contrahentes, ad effectum producentes id, de quo prius con-
 venerunt, & Laudemium jam persolverunt, novò onere gra-
 ventur, *Carpxov. p. 2. c. 1. d. 23. & Resp. 89. Lib. 1. T. 9. n. 5. nec
 contingit hic nova acquisitio, sed tantum redditio, Dec. consil.
 88. n. 3. Richter. p. 2. dec. 83. n. 74. & seqq.* ubi ita in Dicastèrio
 Jen. M. Jan. 1617. Senatui zu Schmollen responsum fuisse
 120. refert, † limitationem n. 73. adponendò hanc, quòd etiam in
 retrovenditione debeat Laudemium, si pactum de retro-
 vendendo ab initio venditioni non fuit insertum, sed ex in-
 tervallo primæ venditioni accessit; hoc enim casu pactum
 illud non dici posse primæ venditioni inesse, neque partem
 ejusdem censi, adeoque, cum secundus contractus, vigore
 hujus

hujus pacti initus, ex prima conventionem non descendat, hinc, tanquam ex novo contractu, persolvendum esse Laudemium, *Richter. d. l. statuit.* † Disquiritur porrò: an Reven- 121.
denti id, quod Laudemii nomine ex prima ven-
ditione Domino solvit, à Reemptore debeat re-
stitui? † Affirmant id *Möller. Lib. 4. Semest. c. 4. Aur. Pinell.* 122.
in repetit. leg. 2. p. 2. c. 3. n. 38. & l. 73. C. de rescind. vendit. Cagnol.
ad l. 2. C. de pact. int. empr. & vend. n. 100. quòd dissolutò con-
tractu, uterque nil amplius consequi debeat, quàm haberet,
si venditio non fuisset facta, *l. cum autem. 23. §. 1. ff. de edil. edict.*
& l. 27. in f. ff. eod. deinde, quia retrahens emptori Laudemi-
um restituere tenetur; atque ita pronunciatum quoque esse
dicit *Carpz. p. 2. c. 1. d. 24. in f. à Scab. Lips. qui n. 4. & 5. addit,*
quidquid rei emtæ causâ emptor erogavit, modò spontè non
dederit, restitui ei debere dissolutâ venditione, per *l. debet.*
27. in f. ff. de edil. edict. quis autem, pergit, negabit, hòc casu
Laudemium necessariò fuisse Domino dandum, cum absque
eo venditio contrahi non potuerit, quare illâ dissolutâ, em-
ptori unâ cum pretio Laudemium erit restituendum. † Sed 123.
Nervian. consil. 88. n. 18. Franzk. d. Tr. c. 16. n. 157. Richter. dec.
83. n. 76. & seqq. negativam opinionem veriore & æquio-
rem esse statuunt, atque ita etiam in *Scab. Jen. M. Dec. 1570.*
in causa *Christoph von Otterod zu Thala*/responsum fuis-
se, constat ex *d. Richt. v. 2. cõsil. 240. n. 12.* † Rationes hujus sen- 124.
tentia sunt, quòd emptori regulariter solutio Laudemii in-
cumbat, illudque emptoris proprium & quidem investituræ
annexum sit onus; ergò ejus nomine venditor nequeat præ-
gravari, nec Emptor adversus ipsum ullum habere regres-
sum; alterius enim factum alteri nō debet obesse, *l. 74. & 155.*
in pr. ff. de R. J. & alienò odiò nemo est gravandus, l. si quis. 33.
§. legis. C. de inoff. testam. Deinde quòd Emptor interea fru-
ctus

Stus percipiat, adeoque planè iniquum foret, si onus Laudemii solvendi, vel restituendi, venditori devorandum relinqueretur, contra *l. 10. ff. de R. J.* & sibi præterea emptor imputare debeat, quòd restitutionem Laudemii in prima venditione sibi non reservaverit, cum enim hoc facere potuerit, nec tamen fecerit, meritò contra ipsum facienda interpretatio, *l. veterib. 39. ff. de pact.* Porro adducitur pro negativa sententia, quòd plerumquè Emptores rem retrovenditioni & Laudemiorum solutioni obnoxiam minoris emant, quàm si libera sit ab isto onere & in perpetuum distrahatur, *Frieder. Præk. consil. 40. n. 22. vol. 1. Dan. Möller. p. 2. Const. Elect. 32. n. 57. Cöler. consil. 27. n. 27. Berlich. p. 2. concl. 1. n. 60.* quòdquè, si venditor hoc damnum in pretii modicitate pati & simul Laudemium restituere teneretur, multiplici onere gravaretur, contra *l. navis. 4. §. cum autem. 2. ff. ad L. Rhod. de jact.* Deniquè facit huc, quòd nullum sit dubium, per hujusmodi emptionem cum pacto de retrovendendo translatum esse dominium in emptorem, *Modest. Pistor. p. 1. consil. 13. n. 12.* sicuti autem Dominus in rebus suis omnia commoda percipit, & contra omnia onera sustinere tenetur, ita etiam idem de ejusmodi Emptore statuendum, post perfectam enim emptionem Emptor fit Dominus rei emptæ, adeoque omne incommodum & commodum, quod rei contingit, ad ipsum pertinet, *l. 1. C. de pericul. & commodo rei vend.* † Nec obstant, ea, quæ in contrarium pro opinione affirmativa fuerunt adducta. Nam allegatæ LL. de alio loquuntur casu, scilicet redhibitionis ex ædilitio edicto faciendæ; illa autem est quædam species restitutionis, & retrò contractum rescindit, propterea etiam fructus rei & usuræ pretii hinc inde perceptæ debent restitui, per *d. l. 23. §. 7. & 9. ff. de edil. edict.* † Hinc etiam multos DD. inter pactum de retrovendendo & restituendo

endo probè distingvere, docet *Richt. dec. 83. n. 78.* † Nec ob- 127.
stant porro ea, quæ de retractu sunt objecta. Interillum e-
nim & nostrum casum longè dispar apparet ratio. Nam re-
trahens de J. C. intra annum, &, multis in locis, intra men-
sem, hòc jure retractus uti tenetur, quò tempore cùm em-
ptor nihil, vel parum fructuum percipiat, iniquum planè fo-
ret, si non solum re emptà tam citò carere deberet, sed etiam
laudemium solutum à retrahente non posset recuperare: E-
contra verò venditio cum pacto de retrovendendo plerum-
que ad longum celebratur tempus, quò cùm primus emptor
fructus capiat, æquum sanè est, ut onera quoque subeat, &
laudemium solutum à secundo emptore repetere nequeat.
† Hoc tamen *Franzk. d. Tr. c. 16. n. 166.* restringit in casu, quò 128.
nullum fuit adjectum tempus, sed venditoris in arbitrio posi-
tum est, quando velit redimere, tunc enim idem, quod de
retractu dicitur, etiam hòc locò observandum esse, censet.
† Multò minùs autem revendenti id, quod laudemii nomi- 129.
ne ex prima venditione Domino solvit, à Reemptore debet
restitui, si ab hoc expressè cum emptore est pactum, se nol-
le, quod hic nomine Laudemii solvit, in retrovenditione ipsi
restituere, *Cagnol. ad l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. n. 100.*
aut si ex aliquo jure immunitatis Emptor laudemium planè
non solvit, *Amed. à Pont. q. 37. in f.* Sed de ipso Retractu, cu-
jus paulò antè mentionem feci, quædam adhuc annotanda ve-
niunt. † Quæritur nimirum: an retrahens pro retractu 130.
ad laudemii solutionem sit obstrictus? Responde-
tur negandò, quippe retrahens, Jus protimiseos exercendò,
novam venditionem non contrahit, sed tantùm in locum pri-
mi emptoris succedit, *Hartm. Pistor. p. 1. q. 50. n. 22. 23. Dan.*
Möller. Lib. 4. Semestr. c. 3. Carpz. p. 2. c. 33. d. 8. n. 1. Richt. dec.
dec. 83. n. 54. 55. 56. & 57. † qui distingvit, ut, si antea ab em- 131.
ptore

ptore primo jam sit exsolutum laudemium, tunc amplius illud non possit à retrahente exigì; si verò emptor laudemium nondum persolverit, tunc retrahens ad id teneatur: addit quoque *d. l. n. 72.* hæc, quòd in resolutione ex causa ad hanc obligante facta, puta, si ab initio statim pactum protimiseos adjectum sit, nullum debeatur laudemium à retrahente; secus verò, si jus protimiseos sit saltim reservatum in eum casum, ubi emptor rem iterum alienare & revendere voluerit; hujusmodi enim venditio, inquit, non obligat emptorem ad revendendum, & per consequens venditio postea facta non dicitur necessario descendere ex causa primæ venditioni inserta, sed libera & voluntaria: cum igitur hoc casu retrahens de novo emat, & primus Emptor pro sua liberrima voluntate vendat pretiumque accipiat, hinc etiam novas obligationes hinc inde oriri, novasque actiones empti & venditi, adeoque laudemium à retrahente debere solvi, dicit, idque sive venditor sibi ipsi, sive alii, facultatem redimendi pactus sit, *Franck. d. Tr. c. 16. n. 106.* De debitore bona sua à creditore redimente vid. *C. VIII. n. 23. 24. & 25.*

132. † Deinde queritur: an retrahens Emptori laudemium, omnique id, quod emptionis causâ erogatum est, teneatur restituere? Respondetur, quòd sic, *Job. Köpp. dec. 52. n. 24. Andr. Tiraguel. de retract. §. 6. Gl. 1. n. 3. & 29. & Gl. 4. n. 1. Möller. Lib. 4. Semestr. c. 4. n. 5. Geil. 2. Obs. 19. n. 8. & 9. idque propter l. debet. 27. ff. de edil. edict. l. in tantum. 18. §. f. ff. de lib. caus. l. 39. §. f. ff. de minor. Vide supra n. 122. & 127. & infra C. VIII. n. 25.* nec habet retrahens, quod conqueri possit, siquidem in locum emptoris succedit, ideoque & onera ejusdem suscipiat, æquum est; atque ita à Scabin. Lips. in causa Simon Rüdigers pronunciatum fuisse, refert

refert *Carpz. p. 2. c. 33. d. 8. in f.* † Et hæc *Tiraquel. d. l. Gl. 4. n. 133.*
 5. & 29. eò extendit, ut, licet emptori laudemium à Domino
 sit remissum, nihilominus illud à retrahente peti queat, cum
 nemo ex alterius beneficio sibi commodum quærere debeat:
 id quod placet etiam *Berlich. p. 2. concl. 41. n. 33. & 37.* † ubi 134.
 retrahentem quoque ad restitutionem sumtuum vini zum
Leihkauff factorum obstrictum esse dicit, ex sententia *Geil.*
 & *Köpp. dd. ll.* † modò tamen illi sumptus modum non ex- 135.
 cesserint, aliàs enim retrahens istos refundere haut tenetur;
Richt. dec. 76. n. 140. qui n. 137. docet, † quòd huc quoque 136.
 pertineat illa pecunia, quæ venditoris mulieri data est, &
 vocatur aliàs *das Herdegeld*. Vide ibi Responsum Collegii
Jurid. Jen. M. Jan. 1617. ad consultationem Gottfrieds von
Ebleben. † Notandum autem, ea, quæ de impensis à retra- 137.
 hente restituendis allata sunt, procedere & intelligenda sal-
 tim esse de necessariis & utilibus, veluti *Richt. d. l. n. 138. M.*
Aug. 1621. Johann Schneidern in d. Colleg. Jurid. Jen. re-
sponsum fuisse testatur. Aliud obtinet circa expensas, quæ
 ad conservationem ædificiorum factæ sunt, *das Gult in Tach*
und Tach zu erhalten / juxta *Richt. d. l. n. 139.* † An porrò 138.
 ex conditionali venditione, ante eventum condi-
 tionis debeatür laudemium, quæro? Respondetur
 quòd non; conditionalium enim venditionum ea est natu-
 ra, ut ante conditionis eventum imperfectæ habeantur, quia
 conditionis proprium est, ut suspendat actum conditiona-
 lem, nullamquæ habeat obligationem veram, nisi conditio-
 ne existente, *l. cedere. 213. ff. de V. S. & t. t. ff. de condit. & de-*
monstr. conditio namquæ nil ponit inesse, antequam evenit,
Geil. 2. Obs. 132. hinc actus sub conditione factus, si ea deficit,
 perinde habetur, ac si nunquam fuisset factus, *Jas. in l. 4. ff. si*
cert. pet. nec dicitur quis, pendente conditione, habere jus in

- re, vel ad rem, *Aegid. Bellam. concl.* 666. nec ex actu conditionali & suspensio jus dicitur quæsitum, *Rota Genuens. dec.* 1. n. 27. *Richt. d. dec.* 83. n. 88. & *seqq.* hinc nec ex ejusmodi venditione conditionali ullum debetur laudemium ante conditionis eventum. Consentiant *Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. def.* 28. n. 2. *Hartm. Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 50. Molin. in consv. Paris. §* 13. *Gl.* 5. n. 23. q. 4. *Amed. à Pont. q. 36. n. 5. Bartol. ad l. si ex duobus. §. sed & ff. de in diem addict.* ubi dicit, ex contractu sub conditione dominium non transferri, priusquam impleta sit conditio; at laudemium non nisi post translationem dominii, pro nova scilicet investitura, solvitur, *l. f. C. de J. Emphyt.* Atque hunc in modum à Scabin. Lips. in causa **Simon Heinrichs von Martendorff** M. Jul. 1595. responsum fuisse, testatur
139. *Carpzov. p. 2. c. 39. d. 14.* † hæcquæ vera esse, licet, propter factam promissionem de vendendo, pretium jamtum sit numeratum, docet *Molin. d. l. Tit. 2. §. 78. Gl. 1. n. 78. & 89.* Vide
140. *infra Cap. IX. n. 25. & 26.* † Patet hinc, quòd, si emptio per additionem in diem fiat, istò modò, ut sit condicionalis, uti per *l. 2. ff. de in diem addict.* fieri potest, quamvis sequatur traditio, nullum tamen debeat laudemium, nisi conditione existente; si verò ita fiat, ut pura sit emptio, & sub conditione tantum resolvi possit, *d. l. 2.* tunc, si traditio sit secuta, laudemium sit præstandum. Vide *Demerath. de Laudem. c. 4.* qui putat, quòd, si conditio, sub qua resolvenda venit emptio, brevi tempore possit extare, expectandum sit cum receptione novi possessoris, & consequenter cum laudemii exactione, donec illa conditio exitum habeat, & pro hæc sententia citat *Consuetud. Paris. §. 55. n. 48. ex Amed. q. 37. n. 3.*
141. † eadem quoque in venditione facta per L. commissoriam obtinere dicit sub hac distinctione, quamvis alii absolute

solutè velint, Laudemium hîc solvendum esse, *arg. l. si res. ff. de contrah. empt. & l. 2. de in diem condict.* quod scilicet hæc venditio habeatur pro pura & sub conditione tantum resolvi possit, *l. l. ff. de L. commiss.* † Quòd si venditio facta sit si- 142.
 mul bonorum plurium, quorum aliqua sunt laudemialia, alia non, pro rata laudemialium tantum deberi laudemium, non verò pro aliis, licet unica facta sit venditio, rectè tradit *Amed. à Pont. q. 7. n. 3. & 4.* † Pergo nunc ad Locationem, & an ex rebus cō- 143.
 ductis laudemium sit solvendum, quæro? † Quam- 144.
 vis autem istæ res hoc quoq; habeant cum emphyteusi commune, quòd proprietas, seu directum dominium, maneat apud concedentem, utile autem in accipientem transeat, adeoque fortè, sicut ex emphyteusi, ita etiam ex locatione, solvendum videatur esse Laudemium; † quia tamen in istas 145.
 res non cadit vera alienatio in alium, aut, licet ponatur, quòd accipiens ejusmodi res, jus & commodum suum in alium, etiam extraneum, transferre possit, tamen hîc nulla requiritur investitura, † hinc ex iis nullum deberi laudemium tra- 146.
 dit *Demerath. d. l. c. 2.* † hoc enim pro investitura solvi ex *Cap. 147.*
seq. n. 42. patet. † Sed, an ex locatione & conductio- 148.
 ne ad longum tempus, puta in 10. vel plures annos, laudemium sit præstandum? disquiri solet. † Qui- 149.
 dam pro laudemio judicant, inde, quòd nomine alienationis quoque veniat locatio ad longum tempus, & per eam jus in re constituatur, *l. f. ff. si ag. vact. pet. l. 1. §. quod air. ibiq; Gl. ff. de superfic.* quodquè nec vasallus, nec emphyteuta, sine Domini consensu possit rem in longum tempus locare, *Bald. in c. un. in pr. n. 16. de bis, qui feud. dar. poss. Curt. in Tr. de feud. p. 4. ult. caus. amiss. feud. q. 3. n. 1. Jason. ad l. f. C. de J. Emphyt. Amed. à*
1 3
Pont.

150. *Pont. q. 34. n. 6.* † In contrarium tamen it *Menoch. Lib. 3. præsumt. 105. n. 8. & 9.* nec non *Gl. in l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. 2.* ubi tenet, quòd nec ad 100. annos locans dicatur rem alienare, adeoque nec ad præstationem laudemii sit obstrictus: Atque hanc sententiam sequi modernos Parisienses, docet *Demerath. d. l. c. 3.* & videri illam ex generali consuetudine Galliae adprobatam, putat *Joh. Pavo Lib. 13. Arest. Tit. 2. arest. 21.* quòd etiam facit, quòd vasallus fructus rerum feudaliū ad tempus vitæ suæ vendere possit, *Alverot. in c. imperial. n. 13. & ibid. Afflict. n. 30. Demerath. d. l.* ubi addit, quòd, etsi locatio ad longum tempus alienatio fortè dici possit, at tamen talis sit, quæ non respicit veram possessionem ipsius rei, sed tantum utilitatis & commodi, dum vera possessio rei locatæ apud locatorem manet, & conductor tantum est in possessione rei locò locatoris, ipsèque locator dicitur per conductorem possidere, *l. certè. §. is qui rogavit. ff. de precar.*
151. † De usufructu statuitur, quòd ex illo laudemium non debeatur; quia hoc solvendum est pro investitura & inductione in possessionem dominii, *l. f. C. de J. Emph.* ergò præstandum sit à Domino, non etiam ab usufructuario,
152. † qui nec Dominus est, nec de dominio investitur, *l. pen. ff. de acq. poss. l. uti frui. 5. ff. si usufr. pet.* † nec alienatur per usufructum vera rei possessio, sed usufructuarius naturaliter tantum possidere videtur, *l. naturaliter. 12. ff. de acq. poss.* ubi textus notanter utitur verbis: videtur possidere: quia reverà non possidet, ne naturaliter quidem, sed tantum in possessione est, uti declarat *Cujac. ad d. l. & lib. 9. Obs. 33.* nec non *Fachin. lib. 8. c. 18.* per *l. acquiritur. 10. in f. ff. de acq. rer. dom. l. sciendum. 15. §. possessor. ff. qui satisd. cog. l. Celsus. ff. ad exhib. Anton. Fab. in Cod. lib. 4. tit. 42. def. 46. n. 5. Carpz. p. 2. c. 39. d. 31. n. 2.*
154. 3. & 4. † nec habet etiam usufructuarius jus alienandi usufructum

fructum in extraneum, §. *finitur*. *Inst. de usufr.* Adde, quæ paulò superius circa locationem monui. † Patet hinc, quòd vi- 155.
dua ratione dotalitii laudemium solvere non te-
neatur; sicuti idem *Carpzov. d. l.* testatur à Scab. Lips. M.
Jun. 1632. in causa *Barbaren Grafendorffin* pronuncia-
tum esse. † Quid, si possessor cōstituat annum cen- 156.
sum super re laudemiali, an ex inde laudemi-
um debebitur? Affirmant id quidam, quos refert *Tiraquel.*
de retract. §. 6. & *Amed. à Pont. q. 41.* Ast *Demerath. d. l. c. 3.* dis-
sentit, putans, nec ullò jure, nec ullà sanà ratione id probari
posse; † sicuti etiā ex re obligata seu hypothecata pro 157.
annuo censu redimibili laudemium non deberi,
c. 2. respondet; quòd id expressè & nominatim prohibuerit
Pius V. in sua constitutione *de annuo censu empto*, quæ refertur
à *Martin. Navarr. in man. confess. c. 17. n. 235.* & extat in v. 7.
Decret. Lib. 2. Tit. 12. qui inscribitur: de forma contrahendi censum.
† In genere autem circa oppignorationem quæri solet, 158.
an ex ea solvi debeat laudemium? † Communis DD. 159.
responsio est negativa & quòd non sit præstandum, si pigno-
ris possessio non transfertur ad creditorem; si autē transfer-
tur & creditor fructus ex ea percipit, ut in illo pignore acci-
dit, quod speciali nomine Antichresis appellatur, l. *si is. ii. §. i.*
ff. de pign. tunc laudemium solvendū esse putant, ex eo, quòd
tali casu venditio quædam fieri videatur, *Afflict. in c. un. de prob.*
feud. alien. per Frid. Bald. ibid. in pr. per C. an. §. aut si libellario. quib.
mod. feud. amitt. vide Amed. à Pont. q. 33. n. 3. ubi plures pro hac
sententia adducit, ipse tamen n. 4. existimat, si reverà pignus
maneat, & non sit palliata venditio, laudemium ex ea non
deberi, etiamsi creditor sit in possessione pignoris, idquē in-
de,

de, quòd hîc non opus sit approbatione novi possessoris, dum debitor ipse manet verus possessor pignoris, *l. sciendum. 15. §. creditor. ff. de his, qui satisd. cog. l. qui pignoris. 36. ff. de acquir. pos- ses. & creditor saltem est in possessione locò debitoris, l. 35. ff. de pign. act. l. 16. ff. de usucap. l. 37. ff. de acquir. rerum dom. hanc- què sententiam etiam Demerath. d. l. c. 3. amplectitur, propter*

160. dictam rationem, licet paucioribus fulciatur authoribus. † Tandem quæritur: An ex permutatione solvendum

161. sit laudemium? † Affirmativam partem tenent *Bertachin. in act. de Gabell. memb. 3. p. 8. n. 12. Jason. ad l. f. C. de F. Em- phyt. Richt. dec. 83. n. 100. & seqq. Amed. à Pont. q. 28.* † tum pro- pter DD. autoritatem, quos ipsi in copia adducunt, tum pro- pter *d. l. f. C.* ubi mentio fit vocabuli: transponere: quod ibi- dem *Accursius* accipit de rebus permutandis, nec non vocis: æstimationis: quæ vix locum habet, nisi in rebus, quæ sine pretio interveniente transponuntur, *Modest. Pistor. p. 2. q. 68. n. 3.* tum etiam, quòd permutatio non modò emptioni sit maxumè vicina, *l. 1. & 2. ff. de rer. permut. l. f. ff. ex quib. caus. in poss. eat.* imò species venditionis dicatur, *l. sciendum. 19. §. de- inde. 3. ff. de edil. Edict.* sed etiam, quòd possessoris persona in permutatione immutetur, quam Dominus nō minùs ac Em- ptorem laudare & adprobare debeat, ideoquè pro hac lau- datione meritò etiam laudemium exigere possit, *l. f. C. de F. Emph. Cöler. p. 1. dec. 33. n. 8. & 16.* ubi tradit, quòd, licet fortè quis non teneatur requirere Dominum pro accommodando consensu ad permutationem, tamen, postquam permutatio facta est, quilibet teneatur requirere Dominum ad hoc, ut eum investiat ac in possessionem ducat, pro investitura lau- demium accipiat, & debitum canonem aliquando expectet. Comprobatur hæc sententia in *Ordin. provinc. Vinar. Tit. 24. von Lehnwahr. in verb. daß hinförder in Fällen/do sich Lehns*

Lehnwahr zu nehmen gebührt / als wo die Güter ver-
 dautsch/oder verkaufft/und der Wechsel/oder Kauff/wirck-
 lich vollzogen / von 20. fl. einer und mehr nicht zur Lehn-
 wahr solle gefordert und genommen werden. Atque ita à
 Scabin. quoque Lipsi. annò 1562. M. Jun. ad quæstionem
 Heinrichi ab Einsiedel/ præfecti zu Colditz/ responsum fuisse,
 dicit *Modest. Pistor. p. 2. q. 67. n. 1.* vide etiam *Tiraquel. d. l.* qui
 regulariter quamvis dispositionem, de alienatione verba fa-
 cientem, ad permutationem extendi posse, censet. † Non 163.
 obstat itaque, quando *Gvid. Pap. dec. 93.* statuit, in permuta-
 tione laudemium non esse solvendum, quòd in illa regulari-
 ter nulla interveniat pecunia, & *d. l. f. C. de J. Emphyt.* saltem
 de ea alienatione loquatur, quæ fit per venditionem & ubi
 pretium intervenit. † Respondetur enim, laudemium non 164.
 solum de pretio, sed æstimatione rei quoque deberi, per *d.*
l. f. ubi non tantum pretii, sed etiam æstimationis, mentio
 fit, unde satis colligitur, non solum in venditione, sed etiam
 in aliis contractibus & alienationis speciebus laudemium sibi
 locum vindicare, *Modest. Pistor. d. l. q. 68. n. 3. Hartm. Pistor.*
Lib. 1. q. 50. n. 28. Cöler. d. l. qui ait, hoc svadere particulam dis-
 junctivam: vel: in *d. l. f.* positam, ibi: pretii, vel æstimatio-
 nis: quæ de sui natura importat diversitatem rerum, inter
 quas ponitur, *l. 1. hæc verba. 124. ff. de V. S.* Consentit *Richt. d. l.*
n. 101. ubi etiam dicit, quòd non tam ratione pretii, vel pe-
 cuniæ numeratæ, quàm personæ per alienationem permutatæ,
 quam Dominus laudare & approbare debet, laudemium hîc sit
 persolvendum, dum æquè hîc casu, ac in venditione,
 immutatio & translatio dominii contingat. † Patet hinc 165.
 dilucidè, quòd *d. l. f.* non tantum de venditione, sed etiam de
 permutatione aliisque alienationibus sit exaudienda. † Am- 166.
 pliat autem hanc sententiam *Hartm. Pistor. d. l. q. 56. v. 14.* ut
 K pro-

- procedat non modò in ea permutatione, ubi res est tradita, prout etiam aliàs permutatio regulariter nonnisi re traditâ initium capit, *l. sicut. 1. §. item emptio. ff. de rer. permut.* sed quoque ante traditionem, quando scilicet Dominus contractum permutationis approbavit, & permutator est in mora tradendi: si enim Dominus certior est factus de cōtractu, tunc, inquit, res non ampliùs est integra, nec hōc casu contrahentes in præjudicium juris Domino adquisiti, possunt pœnitere, licet res nondum sit tradita; prout etiam ita in Dicasterio Jen. M. Febr. 1607. Georgio von Kreuzen zu Ehrenberg/ und Hansen von Schauroht zum Heindchen / rēponsum fuisse tradit *Richt. d. l. n. 103.* Sed vide, quæ *Cap. VII. n. 37. 56.*
167. & seqq. tradidi. † Ampliatur porrò hæc sententia, ut obtineat Laudemii præstatio, siue rei permutatæ addatur pecunia, siue non, *Hartm. Pistor. lib. 1. q. 50. n. 28. Coler. p. 1. dec. 33. n. 20. Modest. Pistor. p. 2. q. 62. Amed. à Pont. d. q. 28. Franc. Virvius dec. 496. n. 9. Dan. Möller. Lib. 4. Semestr. 3. c. n. 4.* † Licet enim nonnulli distingvant, an permutatio magis in pecunia, quàm in rebus immobilibus permutandis subsistat, & primò casu permutationem haberi instar venditionis, & propterea Laudemium ex ea deberi, in altero verò casu non, concludant ex
169. *Guid. Pap. d. decis. 92. n. 2.* † illam tamen sententiam de Jure verio rem docet *Coler. d. l.* quòd scilicet in utroque casu Domino pro nova investitura legitima debeatur compensatio, illique invito nequeat obtrudi novus possessor; atque ita in Dicasterio Jen. de Jure fuisse rēponsum Nobilibus à Wangenheim contra Christoph Trübenbachen/ anno 1569. te-
170. statur, *n. 22.* subjungens, † in casu permutationis utrumque permutatorem suo Domino teneri solvere integrum Laudemium secundum æstimationem prædii; sicuti hunc in modum Antecessores Jen. M. Jun. 1562. cuidam pagano in præfectura

fectura Coldicensi, & ad requisitionem Subditorum praefecturae Seburgensis in Comitatu Mansfeldensi anno 1579. M. Maj. respondisse, tradit n. 17. & 22. eodemque modo in Scabin. Jen. M. Jan. 1636. Martino Brüemlin zu Ober Eras nichsfeld/ & M. Mart. 1612. ad interrogationem Georgii Het tens zu Richheim/ pronunciatum fuisse, refert *Richt. d. l. n.* 102. & 106. † Notandum tamen, in Electoratu Saxoniae, vi- 171. gore specialis constitutionis von der Lehnwahr/ §. wo auch. aliter non deberi laudemium ex permutatione, nisi pro pecunia rei permutatae adjecta, quando ibidem dicitur: wo auch die Güther durch permutation und Umwechselung verändert/ so gebühret dem Herrn keine Lehnwahr von dem Besitzer zu fordern. &c. Et ita in Scabinatu Lipsi. in causa Joh. Begers und Consorten, M. Mart. 1628. decisum fuisse, testatur *Carpz. p. 2. c. 39. d. 15.* hancque sententiam amplectuntur etiam *Guid. Pap. dec. 92. in pr. & Nic. Boer. decis. 263. n. 1.* † Notat autem hic *Demerath. de Laudem. c. 3.* quod, quam- 172. vis indubitate procedat, laudemium deberi ex permutatione & transpositione rei, uti loquitur *l. f. C. de J. Emphyt.* si tamen ex consuetudine, vel statuto, praestandum est laudemium tantum ex venditione, tunc illud non debeat ex permutatione; † quia in odiosis appellatione venditionis non contine- 173. tur permutatio, c. 1. & ibi *Panormit. extr. de his, quae fiunt à Praelat. sin. cap. cons. l. f. C. de praed. decur. Bald. in l. f. ff. de cond. ob caus. Amed. à Pont. q. 28. n. 6. & seqq.* Haecenus de mutatione & alienatione, quae ex parte vasalli, emphyteutae, censuarii, &c. fieri solet, † restat nunc, ut de ea, quae ex persona Domini 174. contingit, quaedam apponantur. † Communis autem atque 175. vera DD. est opinio, quod Dominis, vel ejus heredi- bus nullum debeat solvi Laudemium, si respectu eorum mutatio, vel per successionem, vel per

- contractum, vel aliò modò, contingit, *Franzk. de Laudem. c. 7. n. 160. Cöler. dec. 33. n. 6. Hartm. Pistor. p. 1. q. 50. n. 60. Jacob. Schult. in addit. ad Mod. Pistor. p. 1. q. 37. n. 8.* quæ opinio in terris Electoratûs Saxonici expressâ sanctione est confirmata in *d. constitutione von der Lehnwahr. vers. wann der Lehnherr stirbt / oder das Gut verändert / oder seine Kinder sich theilen / so soll keine Lehnwahr gefordert und*
170. *gegeben werden.* † Solvitur namquæ Laudemium à novo possessore & quidem pro ejusdem introductione in possessionem novam, *Gvid. Pap. dec. 101. n. 3. Jason. in l. f. C. de J. Emphyte. n. 68. Afflict. in c. 1. §. illud quoque. n. 6. de prohib. feud. alien. per Frid. Vincent. de Franch. decis. 201. n. 2. in recompensationem nempe laboris, quem Dominus patitur in novam possessionem emphyteutam actualiter inducendò, Surd. decis. 31. n. 8. Ant. Fab. decis. 95. Error. pragm. 3. p. 698. & Error. 5. p. 707. nec non Error. 6. p. 714. vide Cap. seq. n. 40. 42.* Atqui Domini mutatio possessionem emphyteuticam non invertit, meritò itaque solutio Laudemii hòc casu cessabit, & tenebitur novus Dominus, si velit retinere Dominium & recognitionem rei emphyteuticæ, ipsi renovare investituram sine nova laudemii præstatione, *Cöler. d. l. n. 37. Riebt. p. 3. consil. 1. n. 5. & 8.*
177. † ubi dicit quòd investitura illa, quæ à novo Domino fit pristino possessori, sit tantum renovatio quædam prioris investituræ, dum, Dominò mutato, non recipitur novus vassallus, sed novus Dominus solum investit pristinum possessorem.
178. † Facit huc, quòd, cum mutatio ex parte Domini sine facto possessoris contingat, non videatur æquum esse, hunc laudemio prægravari, dum rationi non convenit, ut alter alterius conditionem, præter ipsius voluntatem, faciat deterio-rem, *l. factum. 155. ff. de R. J. & l. non debet. ff. eod. Richt. d. l. n. 17.*
179. † & si toties, quoties in persona Dominorum aliqua contin-
git

git mutatio, novum laudemium foret solvendum, nullus sanè
 hac in re futurus esset modus, sed Domini, alienandò pro lu-
 bitu, novum emungere possent laudemium, quotiescunque
 ipsis placeret, *Hartm. Pistor. d. l. n. 60.* † atque pro hac sen- 180.
 tentia à Scabin. Lips. in causa Wigandi von Taubenheim/
 M. Sept. 1612. & in causa civium zu Mardensstett/ M. Feb.
 1632. nec non Georgii Neumanns zu Probstlauen/ M.
 Apr. 1549. ut & ad requisitionem Matthæ Kraußens und
 Consorten zu Teißen/ pronunciatum esse, refert *Carpz. p. 2.*
c. 39. d. 28. & Richt. dec. 83. n. 120. † Vera autem hæc sunt & 181.
 procedunt, nisi per legitimam præscriptionem, vel invetera-
 tam consuetudinem, aliud sit introductum & receptum, *Cö-*
ler. d. l. n. 38. Jacob. Schulz. ad Modest. Pistor. q. 37. p. 1. n. 10. &
seq. Franzk. d. Tr. c. 4. n. 28. alioquin, si etiam eò casu, quò in
 Domino facta est mutatio, laudemium tantò tempore exa-
 ctum & exsolutum fuit, ut præscriptio sit introducta, aut id
 consuetudine legitimâ est receptum, tunc subditi, qui pati-
 entiâ suâ talibus petitionibus adquieverunt, deinceps illud
 præstare tenentur, sicuti ita in d. causa civium zu Mardens-
 stett pronunciatum fuisse dicit *Carpz. d. l. def. 29.* † Cùm au- 182.
 tem consuetudo sit facti, *c. 1. extr. de constit. in 6to.* & probari
 debeat ab eo, qui super ea intentionem suam fundat, *Carpzov.*
p. 2. c. 3. d. 22. n. 5. † hinc etiam Dominus, quando in dictis 183.
 casibus Laudemium ex consuetudine exigit, eam ritè proba-
 re tenetur, quemadmodum ita Scabin. Lips. M. Jan. 1549.
 Hansen Gritschern zu Kleinen Kurbach/ respondisse tradit
Richt. d. dec. 83. n. 123. († qui *p. 3. consil. 1. n. 6.* monet, quòd, 184.
 quamvis pactò, statutò, consuetudine, vel præscriptione,
 cautum sit, ut, quotiescunque manus feudi mutatur, Laude-
 mium solvatur, hoc tamen intelligendum tantùm sit de mu-
 tata manu serviente, non dominante; quod etiam placet Ro-

- senthal. de feud. c. 6. concl. 66. n. 7. Franzk. d. Tr. c. 4. n. 22.)*
185. † nec sufficit in genere probare consuetudinem, quòd, quando fit mutatio in persona Domini, Laudemium sit solvendum, sed, si e. g. laudemiò post obitum Domini solutò heredibus, illi id denuò exigunt, ubi postea bona paterna, dividunt, requiritur, ut in specie probent consuetudinem talem hòc ipsò in casu speciali vigere, *Oldrad. consil. 237. n. 3. Wesenb. p. 1. consil. 16. n. 3. Cravett. consil. 96. n. 4.* † non modò propterea, quòd laudemia sunt odiosa & non amplianda, sed etiam, quia præscriptio & còsuetudo est restringibilis & unius connexi ad alterum connexum non extenditur, *Falv. Pacian. de probat. lib. 1. c. 26. n. 91.* Deficiente igitur probatione consuetudinis in speciali hoc casu divisionis ab heredibus Domini factæ, standum utiquè erit regulæ, quòd laudemium non sit solvendum ex mutatione Domini; atque ita clarè constitutum est in terris Saxonici Elector. in *Tu. von der Lehnwahr. vers. wann der Lehnherr stirbt/oder das Gut verändert/oder seine Kinder sich theilen/ so soll keine Lehnwahr gefordert und gegeben werden.* Sicuti etiam hunc in modum à Scab. Lipsi. ad consultationem Johann Rohthaupts M. Aug. 1624. pronunciatum fuisse refert *Carpzov. Resp. 88. n. 29. lib. 1. T. 9. Consentunt Richt. d. p. 3. consil. 1. n. 16. & Modest. Pistor. d. p. 1. q. 37. n. 8. qui cum Carol. Molin. in consuet. Paris. T. 1. §. 22. n. 18.*
187. porrò statuunt, † quòd, si ex peculiari dispositione testamentaria paterna frater in locum fratris, optione primogenito relictà, surrogatur, laudemium à vasallis solvendum & exigendum haut sit;
188. † quia hæc mutatio secunda fit in locum primæ, & sicuti eò casu,

casu, quando Dominus per divisionem est mutatus, regulariter nullum debetur laudemium, ita etiam, ob simillimam rationem, præsentî casu, quô per optionem, ex testamento fratri competentem, mutatus, vel potius surrogatus est Dominus, non est denuò relevium præstandum, veluti ita vassallis Ducatus Coburgensis à Facult. Jurid. Jen. M. Maj. 1649. responsum fuisse, testatur *Struv. S. J. Feud. c. 10. §. 14.* † Licet 189. autem, quando mutatio in persona Domini contingit, nequeat regulariter à vasallo exigî laudemium, ut hæctenus dictum & demonstratum fuit, hic tamen ab eodem investituram petere debet, idque per *c. 1. qui test. sint necess. ad nov. invest. Rosenth. d. l. consil. 64. n. 4. Besold. Thes. pract. voc. Lehnsforderung.* † ubi etiâ eô casu, quô administratio principis, qui minorennis fuit, mutatur, tutius esse, ut & tunc renovatio investituræ petatur, decidit. † Promissio enim fidei in feudistam respectu promittentis, quàm ejus, cui promittitur, est personalis, adeoque quôcunque modò mutata personâ, novâ promissione opus est: † hocque adeò verum est, ut, licet vasallus in actu investituræ fidelitatem Domino juraverit pro se & suis successoribus, tamen is iterum teneatur successorî promittere fidelitatem, *Bocer. Tr. de invest. feud. c. 4. n. 27. & seqq.* † Præterea quotiescunque novus fit Dominus feudi, 193. toties ille à vasallo recognoscendus debitâque reverentia illi exhibenda est, id quod per investituræ petitionem fieri tradunt *Jason. in l. f. C. de J. Emphyt. n. 33. Schneidvv. p. 5. de feud. n. 4. Vultej. de feud. lib. 1. c. 7. n. 95. Borcholt. de feud. c. 7. n. 30. Richt. d. p. 3. consil. 1. n. 35. & seqq.* † Multis quoque in locis hoc casu 194. pro confectione literarum investituræ exigî solet honorarium,

rium, quod tamen à laudemio propriè dicto omninò differre, suprà c. 3. n. 10. ostendi, & facit huc *Ordin. Prov. Vinar. Tit. 24. in verb.* wann die Lehnherren sterben/oder sich sonst Veränderungen zutragen/so soll zu bekänntniß der Lehn
 195. nur ein Schreibschilling gegeben werden. † Nec obstat hactenus dictis, quod relatorum eadem sit ratio, ideòque, sicuti laudemium solvendum, quando vasallus mutatur, ita quoque illud præstandum esse videatur, quando mutatio in per-
 196. sona Domini contingit. † Nam insignis est differentia inter hæc mutationes, adeòque ab una ad alteram argumentum trahi nequit. Si enim reverà mutatur persona vasalli, & novus feudi fit possessor, provenit hæc mutatio ex proprio ipsius factò, adeòque meritò causam præbet exsolutioni laudemii, pro labore, quem Dominus investiendò novum possessorem habet, præstandi: mutatio autem, quæ fit ex parte Domini, sine vasalli factò contingit, adeòque foret iniquum, hunc inde gravari: non itaque dispositio l. f. C. de J. Emphyt. ad casum conversum, utpote manifestà existente diversitatis ratione, extendi debet, *Richt. d. p. 3. consil. 1. n. 31. & 32.*

CAPUT VII.

QVANDO ET PRO QVONAM LAUDEMIIUM SIT SOL- VENDUM.

SUMMARIA.

1. Laudemium debetur ex lege, statuto, pacto, consuetudine & præscriptione.
2. Idem vult Constitutio Electoralis Saxonica von der Lehnwahr.
3. Consuetudo hic potissimum adtendi debet.
4. Quot anni ad consuetudinem introducendam requirantur?
5. Quidam de Jure communi decennii consuetudinem induci putant.
6. Dissentiunt alii.
7. De Jure Saxon, consuetudo inducitur 30. annis, annò & die.
8. Longissimà consuetudine potest induci, ut majus debeat Laudemium, quàm solitum est.
9. Quot

9. Quot anni ad talem præscriptionem requirantur?
10. Annuæ & mensuæ pensiones 30. annis præscribuntur.
11. Ad præscriptionem libertatis à talibus præstationibus requiruntur 30. anni.
12. Juri Laudemium solvendi 30. vel 40. annis etiam sine titulo præscribitur.
13. Colonus, si interpellatus recusavit solvere pensionem, hujusmodi præstationem præscribit 30. annis.
14. Ea, quæ principibus ac superioribus in signum subjectionis & superioritatis solvenda sunt, nullam præscriptionem admittunt.
15. Idem ad principes inferiores extenditur,
16. nec non ad nobiles aliosque inferiores magistratus.
17. Laudemium in recognitionem Domini & signum subjectionis debetur.
18. Distinctio quædam Authoris.
19. An post publicatas ordinationes provinciales consuetudo, aut præscriptio, possit induci?
20. Videtur esse negandum.
21. Affirmativa sententia præfertur.
22. Sive præter, sive contra jus præscriptio & consuetudo inducantur, utroque in casu de Jure Saxon. 30. anni, annus & dies requiruntur.
23. Dominus præscriptionem, vel consuetudinem, allegans specificè in quolibet casu eam probare debet.
24. Negatur id à quibusdam, horumque rationes.
25. Verior est affirmativa sententia, & hujus rationes.
26. Standum est Juri communi, donec peculiaris consuetudo probatur.
27. Consuetudo facti est & probationem in individuo exigit.
28. Laudemia sunt odiosa.
29. Si Dominus præscriptionem, vel consuetudinem, specificè probare nequit, causâ cadit, nisi restitutio locum habeat.
30. An sufficienter probentur per libros censuales?
31. Negatur & probatur.
32. Secus est, si illi libri aliò admainculò sint suffulti.
33. An immunis à præstatione omnium onerum nihilominus Laudemium solvere teneatur?
34. Negatur à quibusdam.
35. Distinctio.
36. Quid obtineat eò casu, quò literis investituræ inserta est clausula: *ohne beschränktes Lehngeid?*
37. Ex alienatione perfecta tantum Laudemium debetur.
38. 41. Probatur ex l. f. C. de J. Emphyt. cui conformis est Ordinatio provinc. Vinar. & Constit. Elect. Sax. von der Lehnwahr.
39. Laudemium debetur de loco, qui ad aliam personam transfertur.
40. Solvendum est Laudemium pro subscriptione & depositione Domini.
42. Laudemium Domino debetur pro labore investituræ in compensationem.
43. Laudemium Germanicè *Handlohn* nuncupari solet, & derivatur à laudando.
44. Alienatio propriè non dicitur, nisi abdicatò jam Dominiò & mutatâ possessione.
45. Aliquando vocula alienationis accipitur impropriè.
46. Cur hoc loco propriè accipienda sit?
47. Emphyteuta, qui vendidit rem sine Domini consensu, à commisso excusatur, si illam nondum tradidit.
48. Si vassallus feudum sine consensu Domini vendidit, at nondum tradidit, illud non amittit.
49. 50. In foro Saxon. non valet alienatio rerum immobilium extrajudicialis.
51. An, si res vendita sit tradita, Laudemium debeat, licet abdicatio, vel judicialis addictio, nondum præcesserit?
52. An Laudemium Domino, propter ejus consensum in alienationem, debeat?
53. Laudemium ex venditione condicionali non debetur.
54. Ex Actione in rem emptâ nullum solvendum est laudemium.
55. An Dominus laudemium petere possit ante realem traditionem, si clausula constituti intervenit?
56. Nul-

56. Nullum debetur laudemium, si a contractu ante rei traditionem receditur.
 57. Dissentiunt quidam.
 58. 59. 60. 61. Respondetur ad contraria.
 62. 63. Distinctiones nonnullorum DD.
 64. Laudemium debetur, nisi rei traditio & translatio domini ac possessionis nec non investitura est facta.
 65. 71. Consuetudo hoc loco inspicere debet.
 66. An duplex debeat laudemium, quando ante traditionem a contractu receditur?
 67. 68. Distinctiones quorundam DD.
 69. Authoris sententia.
 70. Restrictio & distinctio ejusdem.
 72. Nullum debetur laudemium ex contractu irritum & invalidum.
 73. Vassallus, qui nulliter alienavit feudum, in poenam commissi non cadit.
 74. Gabella ex contractu nullo haut debetur.
 75. 80. Fundatur laudemii acquisitio in contractu.
 76. Quævis dispositio regulariter de actu valido intelligitur.
 77. Quid, si contractus propter impossibilitatem annullatur?
 78. Laudemium non debetur, si contractus ex postfacto annullatur.
 79. 83. Distinctio quædam traditur.
 81. Quando emptor ex l. 2. C. de rescind. vend. conventus laudemium præstare teneatur?
 82. Petitio laudemii cessat, quando ex pacto legis commissoria venditio rescinditur.
 84. An Laudemium debeat ex contractu, qui ab agnato jure prælationis tollitur?
 85. Negat id Demerathus.
 86. An Dominus teneatur Laudemium restituere, contractu resolutum?
 87. Affirmant quidam.
 88. Distingvunt alii.
 89. An laudemium præstandum sit, licet Dominus de eo nil dixerit, cum emphyteutam novum investiret?
 90. Affirmatur a quibusdam cum distinctione.
 91. An Dominus non nisi ab ultimo possessore pro investitura facta laudemium exigere queat, quamvis plures factæ sint rei alienationes?
 92. Affirmatur & probatur ex jure & rationibus.
 93. Distinctio apponitur.
 94. An laudemium pro singulis casibus sit præstandum, si plures casus petendæ investituræ feudi eveniunt?
 95. Distingvitur.
 96. Opinio Hackelmanni.
 97. An rectè pro sigillatione literarum investituræ quid accipiatur?
 98. Negandum id esse videtur ex constitutione Sigismundi Imperatoris.
 99. Distinctio Limæ refertur.

TRACTATIO.

1. **L**audemium tunc demum est solvendum, quando vel lege, vel statuto, vel speciali pacto, vel consuetudine, vel præscriptione est introductum, uti ex hactenus dictis facile colligi potest & præ aliis docent *Hartm. Pistor. lib. 1. q. 50. n. 62. Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. def. 29. n. 3.* quia illud odiosum est, & in dubio decidere debemus, ne debeat, *Cravett. consil. 464. n. 7. Berlich. p. 1. dec. 47. n. 8. Franzk. de Laudem. c. 4. n. 21. Carpx. Jpr. For. p. 2. c. 39. d. II. n. 3. & Resp. 88. n. 3. lib. 1. Tit. 9.* ubi dicit, cum laudemio novus possessor non

non parum gravetur, † in terris Electoratûs Saxon illud ali
 ter locum non habere, quàm si consuetudine, vel speciali sta- 2.
 tutô, aut præscriptione, introductum fuerit, idquè ob Con-
 stitutionem von der Lehnwahr. *ibi*: die Lehnwahr an an-
 dern Orten/do sie bisher ungebräuchlich und nicht genom-
 men worden/ soll auch daselbst nicht auffgebracht/nach ge-
 geben werden; der örter aber / da Sie überrechts ver-
 wehrte Zeit gewöhnlich/ oder sonst erlanget uñ herbracht/
 soll sie ferner / Krafft solcher Gewohnheit / inhalts der
 Lands-Ordnung/gegeben und genommen werden. † Uti 3.
 autem in multis aliis, ita & in laudemis persolvendis,
 cōsuetudo & præscriptio potissimùm adtendi de-
 bent. † Quot verò anni ad introducendam con- 4.
 suetudinem ejusmodi requirantur, non satis constat.
 † Putant Geil. 2. *Observ.* 31. Ludov. *Fachs. in diff.* 12. Cöler. *de proc.* 5.
Exec. p. 1. c. 3. n. 28. & p. 1. dec. 21. n. 1. Pet. Demerath. de Lau-
dem. c. 1. introduci talem consuetudinem de jure communi
posse decenniô, vel ad maximum vicenniô, si adsint reliqua
requisita ad justam consuetudinem inducendam necessaria,
idquè per l. sed & 35. ff. de LL. l. 1. in f. C. de usucap. transform. l.
pen. & t. 1. C. de long. temp. præscript. l. si cum. 16. §. 3. ff. qui & à
quib. man. l. sine præfinito. 23. ff. de pæn. & per generalem do-
ctrinam Glossæ in l. diuturna. ff. de LL. & in Tit. C. quæ sit long.
consuet. † Dissentiunt tamen alii, uti videre est apud Christ. 6.
Zobell. p. 2. diff. 4. ac recenset Bald. Lib. 5. consil. 349. n. 2. qua-
tuor diversas opiniones, tandemquè in ea subsistit, quòd lon-
gissimô tempore consuetudo præscribatur, atque, cum hæc
res apertô jure definita non sit, tempus ad introducendam
cōsuetudinem arbitrio judicis meritò relinquendum esse ex-
istimat cum Menech. de arbit. jud. quæst. Lib. 2. cent. 1. cas. 83. n. 6.

7. † De Jure Saxonico res dubiō caret, requiruntur enim eō
semper triginta anni, annus & dies, sive præter, sive contra
jus consuetudo inducatur, *Fachs. d. l. Bened. Reinhard. diff. 2. p.*
6. Zobel. d. l. Cöler. d. l. n. 29. & dec. 21. n. 5. Schneidvv. in §. ex non
8. *scripto. n. 5. Inst. de J. N. G. & C. Carpz. p. 2. c. 3. d. 21.* † Præscri-
ptionem verò quod attinet, putat *Demerath. d. l.* non posse
induci, ut alicui debeatur laudemium, & inpri-
mis majus, quàm regulariter præstari solet, nisi
longissima illa fuerit, quā & alia jura præscribi queunt:
9. † existimat itaque ad ejusmodi præscriptionem ad minus de
Jure civili tempus triginta annorum requiri, per *l. cum notis-*
simi. §. in his. C. de præscript. 30. vel 40. ann. (cui de Jure Sax.
10. annum & diem addimus.) † Nam si annuæ & menstruæ pen-
siones non minori tempore, quàm triginta annorum, præ-
scribuntur, ergò & Laudemiorum præstationes, quæ non
mensuris, vel annuis temporibus, sed aliquando in multis
11. annis vix semel præstantur. † Si itaq; tantum temporis, 30.
scilicet annorum, ad præscriptionem libertatis & liberatio-
nis (quæ tamen favorabilis aliàs est, per *l. favorabiliores. 145.*
ff. de R. J.) ab obligatione ad solvendum annum, vel men-
struum quid, requiritur, *l. 3. & 4. C. d. r. & l. 7. §. in his. eod.*
multò magis illud desiderabitur ad præscribendam & indu-
cendam obligationem, ut auctius & majus laudemium solvi
debeat, dum onera laudemiorum odiosa & exosa sunt, *Richt.*
p. 6. consil. 6. n. 9. & 10. Amed. à Pont. in quæst. laud. 47. ubi ad-
12. dit, † quòd juri solvendi laudemium præscribatur 30. vel
40. annis, etiam sine titulo, facitque cum ipso *Gvid. Pap. con-*
sil. 313, n. 6. Panorm. in c. ad audientiam. n. 17. de præscript. Fran-
cisc. Solfana in Lucern. laudem. c. quinta cellula. n. 13 & 14. Bl. in l.
13. *malè. n. 4. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* qui dicit, † quòd co-
lonus,

lonus, si interpellatus recusaverit solvere pensionem, præscribat huiusmodi præstationem 30. annis. † Nec ab his recedere puto *Carpz. p. 2. c. 2. d. 2.* quando tradit, ea, quæ principibus superioribus in signum subjectionis ac superioritatis solvenda sunt, ut tributa, census, aliæque pensiones, nullam admittere præscriptionem, per *l. 6. C. de præscript. 30. vel 40. ann. Balb. in Tr. de præscript. p. 2. p. 5. princip. q. 1. n. 1. Felin. in c. ad audientiam. 13. extr. de præscript. Dan. Möller. ad constit. Elect. 2. p. 2. n. 8.* † qui hoc verum quoque existimat in tributis & pensionibus, quæ principibus inferioribus, superiorem recognoscentibus, debentur, quippe quòd hi in suis territoriis Imperatorem repræsentant, idemque possunt, quod Imperator in imperio, *Geil. Lib. 1. de pac. publ. c. 6. n. 10. Modest. Pistor. consil. 24. n. 1. Ludolph. Schrad. in Tr. Feud. p. 2. princ. sect. 10. n. 36.* † quin, ex rationis identitate, idem asserendum putat *Carpz. d. l. n. 4.* de nobilibus aliisque magistratibus inferioribus, cum tributa censusque æquè in signum subjectionis ipsis solvantur: † postquam igitur laudemia non minus ac reliqui census, vel tributa, in recognitionem domini ac signum superioritatis debentur, *Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. des. 1. n. 18. c. 23.* præstationi quoque illorum nullò unquam tempore præscribi posse dicit; quare, pergit, licet forsitan accidat, ut intra 100. annos fundus emphyteuticus non fuerit alienatus, propterea tamen emphyteuta, facta postea translatione, à laudemii præstatione se liberare nequit, maxumè, cum & prædii emphyteutici alienatio, & per consequens laudemii extinctio, sint res meræ facultatis, ea verò, quæ in mera facultate consistunt, præscriptione non tollantur, *l. viam. 2. ff. de via publ. Geil. 2. Obs. 18. n. 4. Cujac. in parat. C. de præscript. 30. vel 40. ann. Wurmser. 1. Observ. Tit. 44. observ. 5.* † intelligenda enim hæc merito eò modò sunt, ut dicatur, emphyteutam præstationem

- stationi laudemii præscripsisse, si occasio ad præstationem ejusdem se exhibuit, isque, à Domino interpellatus, recusavit illud solvere, hicque per 30. annos ad contradictionem istius acquievit: Secus enim est, si à Domino non fuit interpellatus, nec occasio laudemii præstationem tantò tempore
19. urfit. + An verò consuetudo, vel præscriptio, laudemii, post publicatas de eo Ordinationes provinciales, introduci possit? disquiritur. + Videtur id negandū esse, quia in ejusmodi ordinationibus expressè constitui solet, in quib9 causis in posterum Laudemium exigi debeat, vel non: Sic enim e. g. in Ordinatione provinciali Viniariensi Tit. 24. von der Lehnwahr. dicitur: So ordnen wir / daß hinführo in Fällen / da sich Lehnwahr zu geben gebühret / etc. mehr nicht zur Lehnwahr solle gefordert und genommen werden etc. ut ita hæc cōstitutio videatur excludere futuram præscriptionem; hōcque modō Facultatem Jurid.
21. Lips. pronunciāsse, testatur *Richt. p. 2. dec. 83. n. 144. in fin.* + Sed verior est sententia affirmativa, quia consuetudo & præscriptio tam præter, quàm contra jus, induci potest, *Geil. 2. Observ. 31. n. 1.* & consuetudo non solū vim & potestatem legis habet, *l. 32. §. 1. ff. de LL.* sed etiam ipsā lege quodammodo major est & potentior, illamque non rarò vincit, *cap. 1. in pr. vers. 5. legum autem. de feud. cognit.* ac valere præscriptionem ac consuetudinem, quæ post legem Derogatoriam introducit, ex aliis probat *Andr. Rauchb. p. 1. q. 34. n. 74.* atque ita in Collegio Jurid. Jen. M. Maj. 1654. Sebastian
22. Saupen zu Eribitsch responsum fuisse, refert *Richt. d. l.* + In utroque verò casu requiri de J. Saxon. 30. annos, annum &
23. diem, docet *Carpz. p. 2. c. 3. d. 21. n. f.* + Debet autem Dominus, qui super consuetudine, vel præscriptione, in lau-

in laudemii exactione se fundat, eam probare, &
quidem specificè in quolibet casu. † Nam quamvis 24.
hoc displiceat quibusdam, quòd consuetudo extendi possit
ad similia de similibus, & ad res alias aliasque personas in
præscriptione non comprehensas, *Decian. consil. 46. vol. 2. n.*
121. quodque, præscriptò genere, dicantur etiam præscriptæ
omnes species sub eo contentæ, *Folin. ad c. auditis. n. 20. extr.*
de præscript. † Verior tamen est affirmativa sententia; quia 25.
consuetudo & præscriptio sunt stricti juris, & sicut consue-
tudo tantum habet de effectu, quantum de usu, *Bald. in l. f. C.*
commun. utri. jud. & proprios facti terminos ac usus nunquam
excedit, *Idem in c. 2. Tit. qui feud. dar. poss.* ita etiam præscriptio
non extenditur ad non possessa, *Cöler. ad d. c. auditis. n. 10. extr.*
de præscript. atque ita in Dicasterio Jen. M. Mart. 1610. Sena-
tui Coburgensi aliisque civibus ejusdem districtus, nec non
à Facultate Jurid. Lips. pronunciatum fuisse, dicit *Richt. dec.*
83. n. 128. † Non sufficit itaq; consuetudinem in genere pro- 26.
bari, sed in illo ipso casu speciali, de quo cōtrovertitur, ipsam
ita vigere, doceri debet, *Oldrad. consil. 237. n. 3. Rol. à Valle. v.*
2. consil. 53. n. 39. & vol. 3. consil. 69. n. 4. ac standum est in hac
materia juri communi, atque secundum illud judicandum,
donec peculiaris consuetudo probetur, *Franzk. d. Tr. c. 4. n. 18.*
† quia nimirū consuetudo facti est, *c. 1. de constit. in 6.* adeoque 27.
probationem exigit, *Cyn. in l. 2. n. 19. & ibi Bart. n. 29. C. quæ*
sit long. consv. & quidem in individuo, *Ant. Fab. in Cod. Lib. 1.*
T. 2. def. 45. n. 19. † estque præterea laudemium odiosum, 28.
Cravett. consil. 392. n. 20. Carol. Molin. in consv. Paris. Tit. 1. §. 23.
n. 3. ubi dicit, relevia maxumè esse odiosa, unde restringi ad
casum scriptum, nec extendi, nec peti debere in alio, etiam in
quo eadem est ratio. Consentit *Struv. S. J. F. c. 10. §. 14.* † 29.
Quòd si igitur Dominus laudemium exigens ex præscriptio-
ne, vel

- ne, vel consuetudine, suam intentionem non specificè probare queat, causâ cadet, nisi restitutio locum habeat, *Bechman. in Exerc. Exot. 9. ad Lib. 2. Feud. Tit. qui test. sint necess. ad nov. invest. prob.* ubi ita à Collegio Jurid. Jen. M. Nov. 1641. re-
30. sponsum fuisse refert. † An autem consuetudo, vel præscriptio, Laudemii exsolvendi sufficienter
31. probetur per libros censuales, quæri solet? † Non puto hujusmodi præscriptionem & diuturnam possessionem per solos Dominorum libros censuales, quos vulgò *Erbregister/oder Erbbücher* appellitant, sufficienter probari, cum ei scripturæ regulariter non credatur, quâ quis sibi annotatione propriâ debitorem constituit, *l. rationes. 6. & l. exemplo. 6. C. de probat.* † Secus tamen est, si isti libri aliò adminiculò sint suffulti, ut quando subditis consentientibus sunt conscripti, vel antiqui & ordinariâ serie continuati, vel à notario ritè confecti, vel in archivo publico reperti & custoditi, vel testibus verificati, vel ab aliis pro authenticis reputati, *Struv. d. l. §. 16. Dan. Möller. L. 4. Semestr. c. 37. Richter. dec. 83. n. 126. Carpx. p. 2. c. 4. d. 6. Franzk. d. Tr. c. 4. n. 29.* ubi ita in Collegio Jurid. Jen. M. Maj. 1608. decisum fuisse dicit. † Quid si quis immunis sit à præstatione omnium onerum, etiam realium, anne laudemium nihilominus
34. teneturolvere? † Et immunitatem generaliter ab omnibus oneribus, etiam realibus, concessam, non comprehendere solutionem Laudemii, testatur *Menoch. consil. 201. Lib. 3.* † *Richt.* tamen *decis. 83. n. 41. & 42.* distingvit, ut si venditor emphyteusin ab omni onere liberam vendiderit, emptor quidem nihilominus ad solutionem laudemii teneatur; secus verò, quando talis promissio ab ipso Domino fuerit facta. vid. infra *C. VIII. n. 21. 22.* † Quid verò obtineat,
36. ubi

ubi literis investituræ clausula hæc inserta est :
ohne beschwerliches Lehngeld : docet *Bechman. in Exercit. Exot. V. ad Lib. 2. Feud. Tit. quæ fuit prim. caus. benef. amitt.* per responsum à Collegio Jurid. Jen. M. April. 1650. datum in verbis : *Daß ihr von euren Unterthanen ein leidliches Lehngeld / und zwar die Helffte des sonst gewöhnlichen / zu fordern wohlbefugt.* † Cæterum tunc demum Lau- 37.
demium debetur, quando alienatio perfecta est, id est, si res jam cum dominio est tradita & possessio translata, atque non modò nullum subest impedimentum, quò minus novus possessor sit recipiendus à Domino laudemiali, sed etiam ille receptus ac investitura eidem facta est. Consentiunt *Cöler. dec. 33. n. 35. & 37.* nec non *Struv. S. J. F. c. 10. §. 12. n. 5. & §. 13. n. 1.* quando dicit, laudemium ordinariâ consuetudine pro receptione ac investitura alius seu novi vasalli solvi; tum autem novum recipi ac investiri vasallum, si feudum legitimè & perfectè alienatū fuerit. Vide etiam *Franzk. de Laudem. c. 4. n. 25. & c. 6. n. 6. ut & c. 14. & 15. qui c. 5. n. 1.* ait, investituram esse causam propinquam laudemiorum; atq; *Andr. Knich. de pact. vestit. c. 4. n. 250.* collectionem hanc, non deberi laudemium non præstitâ investiturâ, vocat rationem Panacæam. Adde *Foman. in Diss. ad Inst. Imper. 22. §. 10. l. a. & Richt. dec. 82. n. 12. 49. & 53.* † Probatur autem su- 38.
prâ constituta propositio etiam ex ipso jure. Ita enim in *l. f. C. de J. Emphyt.* legitur : nō amplius eis liceat pro subscriptione sua, vel depositione, quàm quinquagesimam partem, vel æstimationem loci, qui ad aliam personam transfertur, accipere. † Ex quibus verbis duplex ducit argumentum *Demerath. 39.
de Laudem. c. 4.* primum, quòd laudemium, seu, ut Imperator loquitur, quinquagesima sit solvenda de loco, qui ad
M aliam

- aliam personam transfertur, h. e. cuius possessio reverà transit ad alium possessorem; unde infert, quòd non debeat laudemium, nisi quando jam transfertur in præsenti, vel jam
40. translata est possessio rei. † Secundum est, quòd laudemium pro subscriptione, vel depositione, Domino debeat, quæ subscriptio ac depositio fieri nequit, nisi respectu novi possessoris, qui jam in vera possessione rei, vel jam ipsò factò in eam recipiendus est. Si ergo pro subscriptione, vel depositione sive attestatione, laudemium debetur, & hæc non fiunt, nisi jam perfectà alienatione, sanè consequens est, laudemium non deberi, nisi his jam factis & præmissis. † Et his conformis est constitutio Elect. Saxon. von der Lehnwahr. vers: wann Er aber keine Kinder. nec non Ordinatio provincialis Vinariensis Tr. 24. von der Lehnwahr. in verb. daß hinfürter in Fällen/ do sich Lehnwahr zu nehmen gebühret/ als wo die Güter verdauscht/ oder verkauft/ und der
42. Wechsel/oder Kauff/wircklich vollzogen etc. † Hinc etiam est, quòd DD. dicunt laudemium deberi in compensationem pro labore, quem Dominus pro actuali receptione & investitura nova novi possessoris sustinet, Matth. de Afflict. ad c. 1. §. illud. n. 6. de prob. feud. alien. per Frid. Surd. decis. 31. n. 8. Franzk. d. Tr. c. 6. n. 6. Richt. d. dec. 83. n. 12. Petr. Greg. lib. 15. Syntagm. s. 16. n. 10. Ant. Fab. in Cod. lib. 4. Tit. 42. des. 1. n. 18. Gvid. Pap. q. 101. n. 3. Wesenb. consil. 16. n. 3. & 8. Sichard. consil. 2. n. 9. Schrad. de feud. p. 6. c. 3. n. 28. Borcholt. de feud. c. 3. n. 39. Bertrand. consil. 3. n. 33. vol. 3. nec immeritò Dominus priùs ipse contractum. ex sua parte adimplere & possessorem novum investire debet, antequam implementum seu laudemium petat; † facitque huc idioma Germanicum, quò laudemium Handlohn nuncupamus, quasi mercedem manûs, & pertinet ad hæc illa quoque derivatio, quâ DD. laudemium dictum volunt à lauda-

laudatione, quâ Dominus laudat & adprobat novum possessorum; quæ laudatio fieri non potest, nisi re jam ad illum translata: is enim, qui nondum est possessor, tanquam possessor laudari & approbari non potest, cum non entis nullæ sint qualitates, *Wesenb. d. conf. 16. n. 11.* vix autem melius approbatio Domini declarari potest, quam per investituram ab ipso factam; unde *Franzk. c. 5. n. 16.* dicit, illam esse testem agnitionis & consensus in contractum ab emphyteuta celebratum. † Accedit his, quod laudemium debeatur ex 44. alienatione, ut supra *c. 6.* & hic *n. 37.* demonstravi, alienatio verò propriè non dicatur, nisi abdicatō jam & mutatō dominiō ac possessione: alienatio enim est actus, per quem dominium transfertur, per *l. 1. C. de fund. dot. & l. alienatum. 67. ff. de V. S.* dominium verò non transfertur nudis pactis, conventionibus atque contractibus, sed traditionibus, quæ pacta & contractus sequuntur, *l. traditionibus. 20. C. de pact. l. nunquam. 31. ff. de acq. rer. dom. §. per traditionem. Inst. de R. D. §. cum autem. in f. Inst. de Empt. & vend.* Sic etiam possessio per solam conventionem non transfertur, sed apprehensione opus est, *l. 1. l. quemadmodum. ff. de acquir. possess.* † Notanter autem po- 45. sui, alienationem propriè non dici, nisi dominium & possessio sint translata; quia impropriè & latè sumendō voculam alienationis, ut scilicet causam alienationis etiam comprehendat, alienatio quoque fieri nonnunquam dicitur, quando res nondum est tradita, quod indicat textus in *d. l. alienatum.* ubi legitur, alienatum non propriè dici, quod adhuc in dominio venditoris manet, etsi venditum rectè dicatur; atque ita, etiamsi ipsa venditio, vel alius contractus, per quem devenitur ad alienationem, tanquam per causam ad effectum, fortè dicatur alienatio, id tamen non fit propriè, uti clarè ostendit *d. l. alienatum.* & sic quoque intelligenda est *l. f. C. de*

46. *reb. alien. non alien.* † quòd verò in hac materia vocabulum alienationis propriè accipiendum sit, svadet inter cætera etiam odium laudemii, illud enim exosum esse, inter omnes convenit, & jam suprâ aliquoties monui; unde restringendum erit ad propriam significationem, sicut statuta, consuetudines & alia, quæ à jure communi exorbitant, *c. odia. de R.*
47. *J. in 6. l. quod non. 39. ff. de LL.* † Hinc etiam est, quòd emphyteutam excusari volunt à commisso, qui vendidit rem emphyteuticam sine Domini consensu, si nondum rem tradidit, *Borchon. de feud. c. 3. n. 35. & c. 8. n. 81. Rol. à Vall. consil. 51.*
48. *n. 2. & 21. v. 2.* ubi affirmat, ita DD. communiter sentire: † item, quòd vasallus excusatur ab amissione feudi, quod sine Domini consensu vendidit, quando illud nondum tradidit, *c. imperialem. §. callidis. de prohib. feud. alien. per Frid. ibiq. Isernia, Borchon. d. c. 3. n. 81. Zas. de feud. p. 10. n. 6. Vultej. de feud. Lib. 1.*
49. *c. 10. n. 42. Schrad. de feud. d. 1. n. 32.* † Ulteriùs autem annoto, expeditum esse in Sax. foro, quòd non valeat alienatio rerum immobilium extrajudicialis, uti multis in locis id tradit *Cöler. præprimis in p. 1. de proc. Exec. c. 10. n. 199. & p. 1. dec. 16. & 17.* sed alienatio judicialiter fieri debeat coram eo iudice, cujus jurisdictioni res tradenda est supposita, in hunc scilicet finem, ut dominium perfectè ac plenè in emptorem transferatur, *Dan. Möller. ad constit. Elect. 23. & ibi Reinb. Rosan. c. 16.*
50. *p. 2.* † ideòque sola alienatio judicialis rei immobilis venditæ, donatæ, &c. dominium transfert, quæ fit præcedente alienatoris abdicatione, sive renunciatione coram iudice, per text. in *Weichb. art. 20. & 60. in f. Lib. 2. Land R. art. 30. Gl. in Lib. 1. Land R. art. 34. l. A. & lib. 3. art. 4. n. 7.* Id quod etiam docent *Jacob. Schult. in addit. ad Cöler. dec. 279. p. 2. Petr. Heig. p. 2. q. 17. n. 18. & q. 18. n. 9. Franzk. d. Tr. c. 5. n. 54. Modest. Pistor. v. 1. consil. 64. n. 3. And. Rauch. p. 1. q. 6. n. 34. & p. 2. q. 22.*

2. q. 22. n. 21. *Carpz. p. 2. c. 39. d. 35.* qui ita in causa Curt Brins
 cens M. Apr. 1627. à Scabin. Lipsi. pronunciatum esse refert
 in verbis: *Steweil ihr aber dennoch das verkaufte Haus*
in eurer Gewehr behalten/ und die Auflassung noch nicht
gethan / daherò bemeltes Haus antzo noch euer eigen-
thümliches Gut ist/ &c. † Vide tamen *Richt. dec. 83. n. 53.* 51.
 ubi dicit, quòd, si res vendita sit tradita, laudemium debea-
 tur, licet abdicatio nondum præcellerit; atque ita in Colle-
 gio Jurid. Jen. M. Jan. 1631. ad consultationem Joh. Reich-
 hards / Quæstoris Dornburgensis, judicatum fuisse, docet.
 † Patet ex his recensitis, quòd laudemium magis pro- 52.
 pter receptionem realem novi possessoris, quàm
 propter Domini consensum in alienationem, de-
 beatur, *l. f. C. de F. Emph.* constat enim ex contextu illius le-
 gis, quòd alienatio fieri possit etiam invitò Dominò, & ni-
 hilominus ex ea solvendum sit laudemium: vide, quæ suprà
c. VI. n. 5. 6. 7. 9. & 10. docui; cui accedit, quòd, quando ex
 re censuali laudemium de consuetudine accipitur, non opus
 sit consensu Domini censualis, & tamen nihilominus laude-
 mium sit solvendum: sic etiam laudemium præstandum esse,
 quando alicui expressè concessum est, ut sine licentia & con-
 sensu Domini rem alienare possit, dixi suprà *c. VI. n. 10.* † 53.
 Constat etiam ex hætenus dictis, non deberi laudemi-
 um ex venditione conditionalī, (ut *d. c. VI. n. 138.* de-
 ductum est) † nec ex jure adquisito ad rem, sed quan- 54.
 do jam actualiter res est acquisita & tradita. Si itaque quis
 emit actionem ad rem competentem, non tenetur laudemi-
 um solve, donec per actionem ipsam rem assecutus fuerit,
Amed. à Pont. q. 42. Demerath. d. Tr. c. 4. † Putant tamen non- 55.
 nulli DD. Dominum petere posse laudemium ante realem

- traditionem, quando intervenit clausula cōstituti, quòd constitutum sit locò traditionis, *Joh. Papon. Lib. 13. Tit. 22. arr. 30. Boer. decis. 122. Gvid. Pap. q. 101. Franc. Marc. q. 569. Tiraquell. in tract. constit. in limit. 27. Nicol. Vigel. Im Srichys*
56. *Büchlein. cent. 3. cas. 1.* † Porro sequitur ex superiori adducta & confirmata propositione, quòd nullum debeatur laudemium, si à cōtractu receditur ante rei traditionem, puta, si tibi rem laudemialem vendo, postea verò displicet venditio, & ago tecum, ut ab hac emptione discedas, mihi què rem nondum traditam relinquas, juxta *Demerath.*
57. *d. l.* † etsi contrarium non pauci velint, quos citat & sequitur *Amed. à Pont. q. 38.* qui putant, Domino laudemiali statim ex ipso cōtractu jus adquiri, adeò, ut in illius præjudicium contrahentes nequeant amplius à cōtractu, re etiam adhuc integrâ, recedere. † Nec obstat textus in *c. un. quid jur. sit si post feud. alien. vassall. id recuper. Lib. 2. Feud. Tit. 44.* cùm ille minimè id probet, sed loquatur de vera alienatione, quæ annexam habuit traditionem rei, quam & ipse alienator recuperavit; quò casu & ego concedo laudemium deberi. † Movetur deinde per *l. in insulam. 42. in f. ff. solut. matrim. l. f. ff. de pact.* quibus docetur, jus, quod tertio ex venditione acquiritur, aut ex cōtractu, seu alio aliquo facto, non dissolvi per voluntatem contrahentium, qui conventionem, seu cōtractum, quoad se tantum annullant. Nam *dd. ll.* huc non faciunt, ex eo, quòd non ex nudo cōtractu, seu conventionem, laudemium deberi, sed pro investitura & factâ traditione ac
60. possessione rei translata, superius dixi & probavi. † Non rectè etiam argumentantur à Gabellis & aliis oneribus, tum ex statutis, tum ex consuetudine, de cōtractibus præstandis, ad laudemium; dum causæ, propter quas ejusmodi onera &

ra & laudemium debentur, longè diversæ sunt, & à Gabella
ad laudemium non semper valere consequentiam dicit *De-*
merath. d. Tr. c. 4. † Afferunt denique illam rationem, quòd 61.
Dominus possit contractum approbare statim, antequam
res sit tradita, & propter hanc approbationem ei debeatur
laudemium. Nam hæc ratio non est concludens; licet enim
Dominus possit statim contractum, quantum in se est, ap-
probare, tamen inde non efficitur, ut ipsi statim etiam debeat-
ur laudemium, cum illud tunc demum sit præstandum, quan-
do contractus suum effectum sortitus est, dominiumque ac
possessione cum re translata ac tradita, atque investitura facta
sunt: non enim pro sola approbatione & nudo consensu Do-
mino laudemium deberi, sæpiùs inculcavi; Cum itaque Do-
minus nondum jus ex tali contractu, à quo ante traditionem
rei receditur, acquisiverit, nequit etiam contrahentes impe-
dire, quò minùs, sine præstatione laudemii, ab eo recedant;
non enim alteri per alterum debet iniqua conditio inferri,
l. non debet. 74. ff. de R. J. † Alii distinguunt, an contractus 62.
in continenti, & antequam ad actus extraneos contrahentes
venerunt, an verò ex intervallo rescissus sit, & volunt hoc
casu laudemium deberi, illò verò non, *Angel. Castrenj. & Alex.*
ad l. J. Gent. 7. §. adeò. ff. de pact. Cassan. des manus mortes. Rubr.
9. §. 12. Gl. 3. † Nonnulli putant referre, an Dominus jam re- 63.
sciverit contractum initum esse, ejusque consensus petitus
sit, aut is contrahentes pro solvendo laudemio requisiverit,
antequam à contractu recederetur; & hoc casu non attendi,
dicunt, quòd traditio nondum sit facta, sed Domino laude-
mium deberi, etiamsi contrahentes ante traditionem à con-
tractu discesserint, quia res non amplius est integra: si verò
contrahentes Domini consensum nondum petierint, nec is de
contractu adhuc certior factus sit, nec postulaverit laudemium,

- um, antequam à contractu discesserint, laudemium non deberi putant, *Hartm. Pistor. q. 50. n. 14. Franc. Marc. decis. 607. n. 7. Molin. ad consvet. Paris. §. 22. q. 2. n. 20. & §. 13. Gl. 15. n. 15. & 19. Amed. de Pont. q. 38. n. 4. Richt. decis. 83. n. 51.* ubi ita in Collegio Jurid. Jen. M. Nov. 1606. Johan Frid. **Edsmann** **zum Neuenhause** responsum fuisse testatur, nec non M. Januar. 1607. ad requisitionem **Tobia von Zehmen zu Probstseulen**/ut & M. Nov. 1631. ad informationem **Joachi-**
64. **mi Reußners zu Arnstadt.** † Sed licet hæ distinctiones fortè aliquid amplius in recessu habeant, quàm illa sententia, quæ absolutè vult, statim ex contractu inito laudemium Domino deberi, adhuc tamen ex superioribus fundamentis videtur esse subsistendum in illa opinione, quòd laudemium non sit solvendum, nisi etiam traditio rei & translatio domini ac possessionis, nec non investitura realiter facta sint;
65. † Consuetudinem tamen etiam hoc locò non parum adtendi
66. debere, non repugno. † An duplex hoc casu debeatur laudemium, quò receditur à contractu, porrò
67. disquiritur? † Plurimi distinguunt, ut, si recedatur simpliciter à contractu, per solam displicentiam ejus, quod antea placuit, tunc unicum tantum debeatur laudemium, ex contractu scilicet, non etiam ex distractu; secus, si prioris contractus dissolutio fiat ex nova causa, e. g. ex novâ venditione, additò, aut mutatò, pretiò, aut variatis cõditionibus, tunc enim duplex solvendum esse laudemium, volunt *Paul. de Castro. consil. 74. vol. 2. Tiraquel. de retr. convent. §. 6. Gl. 2. n. 7. Bartol. ad l. J. Gent. §. adeò. ff. de pact. ibidemq; Bartol. Richt. d. dec. 83. n. 46. 47. & 48.* ubi ita in Collegio Jurid. Jen. M. Aug. 1623. ad consultationem M. Adami P. Pastoris **zu R.** & ad requisitionem **Josten von Rospohr uff Seubtendorff** / nec non anno 1616. M. Aug. **Georg Günthern von Tangel zu Dens**

Denstett / ut & anno 1604. M. Oct. Gabriel Schlender-
zum Rotenstein / atque M. Oct. 1632. Wolfram Adolphus
von Wangenheim responsum fuisse testatur. † Aliter di- 68.
stinguit *Amed. à Pont. d. q. 38. n. 11.* videlicet, quòd, quando in-
ter easdem personas fit renovatio, unum tantum laudemium
debeatur; secus, si mutantur personæ; pro qua opinione ad-
ducit inter cæteros *Bald. in l. cum per eos. in f. C. si quis aliter. vel*
sibi. Bartol. ad §. adeò. l. 7. Gent. ff. de pact. qui tamen non loqui-
tur de laudemio, sed gabella, quamvis DD. passim ab hac ad
illud inferant, quod tamen indifferenter non approbat *De-*
merath. d. Tr. c. 4. † Puto, salvò aliorum judiciò, quòd, quan- 69.
do contrahentes ab emptione jam perfecta & consummata
recedunt, ita, ut non solum de pretio conventum, sed etiam
res vendita cum ejus dominio & possessione jam tradita sit,
duplex Domino laudemium debeatur; non enim à pristina
emptione hòc casu potest recedi, quin novus inde fiat con-
tractus, *l. 2. & 3. ff. de rescind. vend. l. in bello. 12. §. facta. ff. de ca-*
ptiv. quid mirum ergo, quòd non modò ratione primi con-
tractus, sed etiam ex conventionem subsequuta laudemium per-
solvi debeat? tot enim regulariter laudemia debentur, quot
factæ sunt alienationes, juxta illud vulgare; atque ita respon-
sum quoque fuisse dicit *Carpz. p. 2. c. 39. d. 13.* in causa *Leon-*
hard Fischers / M. Oct. 1630. † Restringo tamen hanc meam 70.
opinionem prætereà ad illum casum, ubi resolutio primi
contractus provenit ex nova causa; secus enim esse arbitror,
si descendit ex causa antiqua & necessaria inherente primo
contractui, velut accidit in retrovenditione, ex qua laudemi-
um non deberi dixi suprà *Cap. VI. n. 116. & seqq.* † Iterum au- 71.
tem moneo, consuetudini etiam hòc locò, sicut matri, reve-
rentiam deberi, *Cass. Klock. de contrib. c. 12. n. 237.* &, ut regi-
næ, obtemperandum esse, *Petr. Anton. de Petra tract. de potest.*

72. *princip. p. l. c. 4.* † Illud plerique concedunt, quòd ex contractu irritò, invalido & nullo, nullum debeatur laudemium, *Amed. à Pont. q. 39. Joh. Fab. in l. 2. in f. C. commun. de legat. Tiraquel. de retract. §. 5. Gl. 2. n. 7. Demerath. d. Tr. c. 4.* vide suprà *Cap. VI. n. 95.* idquè argumentò à simili, † quòd vasallus, qui nulliter alienavit feudum, non cadat in pœnam commissi, ut docent FF. communiter in *c. un. quid jur. si post alien. fact. feud.* † item, quòd ex contractu nullo non debeat solvi gabella, *l. 2. & ibi Bald. C. de J. Emphyt. l. ea quidem. §. C. si man. ita fuer. Bart. in l. f. §. sed quia. C. commun. de legat.* † Fundatur siquidem hòc casu laudemii acquisitio in contractu, omnesquè conditiones & qualitates istius recipit; ergò contractu invalidò & nullò existente, cessabit etiam laudemii præstatio, quæ absquè fundamento subsistere nequit, *Didac. Covarr. Tom. I. Resol. c. 3. n. 9.* & omnia perinde habentur, ac si nil unquam actum, aut alienatum, fuisset, *l. videamus. 38. §. 3. ff. de usur. l. 1. §. si quis. ff. si quis in fraud. cred. l. 15. & 65. §. 5. ff. de condict. indeb.* † regulariter quoque dispositio quævis de actu valido intelligitur, *l. 4. §. condemnatum. ff. de re jud. l. non putavit. §. non quævis. ff. de B. P. cont. tab. l. 2. in f. ff. quemad. testam. aper. quare & jura, de laudemio disponentia, non nisi in contractibus validis & subsistentibus verificabuntur, Molin. in consv. Paris. §. 22. n. 32. Carpz. Resp. 89. Lib. 1. T. 9. n. 14. & 15. Richter. dec. 83. n. 84.* qui ita in Scabin. Jen. M. Dec. 1637. ad requisitionem des *Neufisch, Plauischen Ampt, und Gerichtsverwalters zu Saalburg* / in causa *Georg Kretschners* contra *Lorenz Nestvogeln* pronunciatum fuisse refert, n. 85. hoc addens, † quòd idem sit, si contractus propter impossibilitatem annulletur, per *l. impossibilia. 143. ff. de R. J. & Responsum Collegii Jurid. Jen. M. Aug. 1627. in causa Andree*
- Cels

Seimars zu Arnstadt. † Ampliant etiam hoc, ut non solum 78.
 laudemium non debeatur, quando contractus ab initio est
 nullus, sed etiam, quando postea irritus fit & ad non causam
 reducitur, qui à principio tenebat, *Molin. d. l. §. 33. n. 35. Hart.*
Pistor. Lib. 1. q. 50. n. 42. & seqq. Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42.
d. 55. And. Krieb. p. 2. invest. c. 4. n. 247. Roman. consil. 454. col.
f. n. 27. Did. Covarr. lib. 1. var. resol. c. 3. Carpx. p. 2. c. 39. d. 16. &
Resp. 89. lib. 1. Tit. 9. n. 13. quia causâ, ex qua Dominus laude-
 mium recipit, resolutâ, ipsa quoque petitio laudemii resol-
 vitur. † Distingvit tamen *ex Amed. à Pont. q. 39. Richt. d. l. 79.*
n. 86. quòd, si contractus sit vitiosus & irritus ab initio, aut
 postea irritetur ex primæva causa, tanquam non subsistente,
 laudemium non debeatur, e. g. si venditio rescindatur ex ca-
 pite restitutionis in integrum, *Carpx. d. l. n. 4.* vel ex capite
 minoris ætatis, *Demerath. d. l. vel ex beneficio l. 2. C. de rescind.*
vendit. Molin. d. l. §. 33. Gl. 1. n. 44. Pinell. ad d. l. 2. C. de rescind.
vend. p. 2. c. 3. n. 35. Harem. Pistor. d. l. n. 46. † idquæ verum 80.
 atque manifestum vel exinde est, quòd acquisitio laudemii
 hoc casu fundatur in contractu, recipitquæ, ut paulò supe-
 rius dictum est, omnes conditiones ac qualitates illius con-
 tractus; atqui venditionis contractus hanc implicitam in se
 habet conditionem, ut, autoritate legis, propter immodi-
 cam læsionem, annulletur, & quidem ex necessitate quadam
 ab initio etiam existente, *Covarr. d. l. n. 9.* ut perinde sint o-
 mnia, ac si nihil esset alienatum, *l. videamus 38. §. 3. ff. de usur.*
l. 1. & tot. Tit. 12. ff. si quid in fraud. cred. † hæc tamen aliter ac- 81.
 cipî non vult *Carpx. p. 2. c. 39. d. 16. n. 11.* quàm si rescissâ ven-
 ditione ex *d. l. 2. C. de resc. vend.* prædium venditum vendito-
 ri restituitur, alioquin, si emptor, ex hac lege conventus,
 rem emptam non restituit, sed id, quod justo pretio deest,
 supplet, tantum abesse inquit, laudemium eò casu non debe-

- ri, ut etiam ultra id, quod laudemii nomine jam solutum forsitan fuit — residuo pretii Dominus laudemium exigere queat, vide *suprà Cap. IV. n. 6. & Molin. d. l. n. 44. Chopp. Lib. I. de morib. Paris. Tit. 2. Art. 32. Franzk. d. Tr. r. 16. n. 405. & seq.* atque ita à Scabin. Lips. M. Jun. 1627. in causa Caspari *Messerschers* pronunciatum fuisse, dicit *Carpz. d. l. qui etiam d. l. n. 3.*
82. cum *Hartm. Pistor. d. l. n. 38.* statuit, † petitionem laudemii cessare, quando venditio rescinditur ex pacto legis commissoriae. † Quòd si verò ex causa extrinseca, aut superveniente,
83. contractus rescindatur, tunc, quia à principio valida fuit alienatio & Domino jus quæsitum, laudemium exigi posse dicunt *Amed. à Pont. d. l. & Richt. d. l. n. 87.* e. g. si propter fallaciam emptoris, non solventis pretium præfixò terminò, venditio ad non causam reducitur & resolvitur, tunc enim ab emptore deberi laudemium, licet venditor propterea, quòd emptor pretium solvere nequit, rem venditam recipere cogatur, putat *Hartm. Pistor. d. l. n. 15.* † Idem esse dicunt *Richt. d. l. & Amed. de Pont. d. l.* si agnatus iure prælationis, vel re-
84. tractus, utitur. † Sed dissentit *Domerath. d. l.* quòd causa hæc rescissionis ab initio statim adfuerit, & res, quæ iure proximitatis revocatur, semper illi juri fuerit obnoxia. Vide *suprà C. VI. n. 130. & seqq.* † An autem Dominus, contractu irritò ac retrò resolutò, laudemium jam exsolutum restituere teneatur? quæri ulterius solet.
85. † Et posse Laudemium exsolutum à Domino condici ac repeti, tradit *Molin. d. l. §. 22. n. 22. & §. 33. Gl. 1. n. 33.* quia in contractibus pro invalidis declaratis, cum re ipsa fructus retrò omnes à die traditionis percepti restituendi sunt, *arg. l. 1. C. si maj. fact. alien. sin. decret.* scilicet tanquam ob causam cessantem recepti, *l. 1. & 2. C. de condict. ob caus. Carpz. d. Resp. 89. Lib. I.*

Lib. 1. Tit. 9. n. 13. & 16. & p. 1. c. 39. d. 16. idque licet sponte
 laudemium fuerit solutum, *Franzk. d. Tr. c. 14. n. 22.* † ita ta- 88.
 men, ut antequam declarata fuerit nullitas contractus, Do-
 mini intentio interim sit fundata, tum, ut laudemium petere,
 tum, ut exactum retinere possit. *Philip. in Tr. de subhast. c. 4.*
commat. 8. Franzk. d. l. n. 140. † An verò laudemium sit 89.
 præstandum, licet Dominus, cum novum em-
 phyteutam investiret, nihil de eo dixerit? quæri-
 tur. † Affirmant id *Donell. 9. comm. Fur. civ. 14. Surd. decis. 201. 90.*
n. 2. Richter. dec. 83. n. 17. & 26. & Franzk. d. Tr. c. 7. n. 36. & 42.
 qui tamen existimant, quòd si Dominus novum emphyteu-
 tam absque ulla laudemii reservatione investierit, & postea
 intra tempus præscriptionis illud non exegerit, tunc jus illud
 petendi, ab investituræ tempore competens, tollatur præ-
 scriptione. Vide hîc, quæ supra *n. 13. 14. & seqq.* recensui. † Ul- 91.
 terius quæro: an si prædium emphyteuticum, ne-
 glectâ petitione investituræ, per aliquot aliena-
 tiones ad tertium, quartum, vel plures devenit
 possessores, Dominus nonnisi ab ultimo laude-
 mium exigere valeat, cui scilicet investituram fe-
 cit? † Affirmatur id per *l. f. vers. & ne avaritia. C. de J. Em- 92.*
phyt. ubi sancitum est, ut Domino pro subscriptione, vel de-
 positione, certum persolvatur laudemium; unde, cum dicta
 sanctio Justinianeâ sit norma præstandorum laudemiorum,
 luculenter patescit, ante investituram expeditam nulla de-
 beri laudemia, multò minùs ab emptoribus invitis illa exigi
 posse; quia frustrâ petitur, cujus dies nec venit, nec amplius
 venire potest, *l. 41. §. 1. in f. ff. de V. O. Joh. Gædd. in l. cedere. 213.*
ff. de V. S. Ant. Fab. decad. 15. Error pragm. in pr. VVesenb. consil.

n. 26. Myler ad Rumelin. in A. Bull. p. 3. disp. 6. §. 15. † Dissentit 96.
 Hackelman. ad Schneidvv. de feud. p. 5. n. 61. lit. F. † Denique 97
 placet hic apponere, an, postquam nonnullis in locis novi
 vasalli officialibus atque amanuensibus Senioris honorarium
 quoddam pro confectione & sigillatione literarum investi-
 turæ solvere tenentur, (quemadmodum etiam in Bulla c. 29.
 §. 2. dispositum reperimus, quod principes, feuda sua ab Im-
 peratore suscipientes, sigillatori pro cera & pergameno u-
 num fertonem solvere debeant, de quo supra c. IV. n. 60. &
 seq. dixi,) rectè pro sigillo quid requiratur, vel ac-
 ciptatur? † Negari id videtur in Constitutione Sigismun- 98.
 di Imperatoris von der weltlichen Reformation. cap. 15. quæ
 habetur apud Goldastum inter statuta & rescripta imperialia
 p. m. 193. in verbis: Brieff und Siegel seynd beyde die laus-
 tere Wahrheit der Sachen/ und nemlich das Insiegel um
 die Wahrheit; nimt man nun Geld anzuhenden/ das ist
 offener Bucher/ den man soll keine Wahrheit verkaufen.
 Wann eine Sache gericht und geschlicht wird/ so soll es mit
 dem Insiegel bestetiget werden. Die Bischöffe verkaufen
 und versehen ist ihre Insiegel/ und schlägt man auf die
 Insiegel allezeit mehr und ie mehr/ und gehet recht um die
 Insiegel/ als um die Zöll. Wer es besetzt/ ist offen Bus-
 cher. Darum ihr Bischöffe/ Reichsstädte und Herren/ we-
 ste genant seyn/ sehet/ daß ihr kein Geld von Insiegel neh-
 met/ bey Beraubung des Insiegels Freyheit. Nehmet
 um rechte Wahrheit nichts/ das ist Gott lieb und ist recht.
 Jesus Christus ist die Wahrheit / der hat gefestnet den
 rechten Glauben mit der Geschrift seiner mannichfaltigen
 Wunden/ und versiegelt mit seinem menschlichen Tode/
 alles umsonst; also wir stiften un bauen sollen die Wahr-
 heit auch umsonst. † Sed puto sanctionem hanc prohibere 99.
 quæ-

quæstum sigillorum, non etiam expensas, quas sigillatio requirit in ceram, capsulam, chartam, pergamentum, &c. modicæ itaque tantummodò hæ sint & usu receptæ, atque rectè exigì poterunt, *Limn. in Observ. ad A. Bull. c. 29. §. 2. Observ. 17.*

CAPUT VIII. A QVO LAUDEMIIUM SIT SOLVENDUM.

S U M M A R I A.

1. Rem accipiens in dubio laudemium solvere tenetur.
2. Laudemium est onus reale.
3. Præstatur laudemium pro investitura.
4. Licet convenerit inter contrahentes, ut alienans laudemium solvat, nihilominus tamen Dominus ab accipiente illud exigere potest.
5. Contractus ille videtur usurarius, ubi alienans ad laudemii solutionem obligatur.
6. Si Dominus laudemium ab alienante accepit, de novo possessore illud denuò exigere nequit.
7. Consuetudine introduci potest, ut uterque contrahentium laudemium æquis partibus solvat.
8. Quilibet possessor novus laudemium, ab antecessore adhuc debitum, præstare tenetur.
9. Res transeunt cum oneribus.
10. Bona pro oneribus tacitè sunt hypothecata magistratui.
11. Laudemii obligatio ex re ipsa proficiscitur.
12. Pro laudemio bona ex usu tantum tacitè sunt obligata.
13. Principalis debitor prius, quam novus possessor, conveniri debet.
14. Si principalis debitor plura haber prædia, magistratus ex omnibus illis laudemium exigere potest.
15. Universa bona magistratui pro oneribus sunt obligata.
16. Quando magistratus pensiones præteritas à novo possessore petere nequeat?
17. Laudemii solutio ad emptorem spectat.
18. Ratio hujus.
19. Si venditor emptori ante venditionem non manifestavit, quòd laudemium ab ipso sit solvendum, an is huic id restituere teneatur?
20. Distinguitur.
21. Quid, si fundus ab omnibus oneribus liber sit venditus?
22. Distinctio traditur.
23. An debitor bona sua creditori adjudicata jure reversionis redimens, laudemium solvere teneatur?
24. Negatur & ratio apponitur.
25. Retrahens tenetur emptori refundere laudemium & alia, quæ emptionis causâ sunt erogata.
26. An singuli teneantur ad solidum præstandum laudemium, si plures sunt emptores?
27. Qui emptores laudemium solvere teneantur?
28. Qui heredes laudemium præstare sint obstricti?
29. Heredes feudales, non allodiales, debent solvere laudemium.
30. Heredes illius, qui emphyteusiam pro se & suis liberis ac nepotibus accepit, laudemium solvere non tenentur.
31. An idem ad collaterales sit extendendum?
32. An mulier teneatur ad laudemii præstationem

- stationem, mortuò marito, si is de bonis uxoris illud jam solvit?
33. Consuetudo loci hinc attendi debet.
34. An heredes illius, qui non per se, sed per curatorem, de emphyteusi est investitus, laudemium solvere teneantur?
35. Negari id posse videtur.
36. Affirmativa sententia verior est.
37. Si heredes non per se, sed per curatorem, sunt investiti, post mortem huius an denuò investituram petere & laudemium solvere teneantur?
38. Affirmatur cum annexa ratione.
39. Objectio asseritur.
40. Respondetur ad eandem.
41. An Senatus, qui per curatorem ex suo ordine accepit investituram, postquam hic dignitatem suam senatoriam resignavit, teneatur denuò ad laudemii solutionem?
42. An Laudemium pro investitura pupilli, vel minoris, a Tutore, aut Curatore, solutum, post illorum maiorenitatem denuò debeatur?
43. Negatur.
44. An ab eo, qui rem obtinuit in possessione, laudemium sit solvendum, licet in petitorio subcubuerit?
45. Negatur cum appositis rationibus.
46. Quando vassallus laudemium prestare teneatur?
47. Electores feuda sua ab Imperatore recognoscentes, officialibus illius nihil dare coguntur.
48. Spontè tamen ipsis quid solvere possunt.
49. Ceteri Principes 63. marcas argenti cum uno fertone hoc casu prestare teneantur.
50. Comites & Barones hinc sub Principibus continentur.
51. Secus est, quando quis principum à talibus prestationibus est immunis.
52. Archidux Austriae & Abbas Fulden-sis sunt exempti.
53. An præstatio laudemii cesset, quando ipse Dominus fundum emphyteuticum ab emphyteuta emit?
54. Affirmatur id per iura & rationes.
55. Exceptio quædam traditur.
56. De reliquis personis, quæ laudemia exsolvere tenentur.

TRACTATIO.

DE eo, qui accepit rem, in dubio asserendum est, quòd 1. laudemium teneatur solvere, † tùm, quòd laudemium, 2. juxta plurimorum DD. sententiam, est onus reale, quod rem ipsam sequitur, idquè per *l. f. C. de Jur. Emphyt. ibiq. Accur.* † 3. tum, quòd laudemium est solvendum ob receptionem ac investituram novi possessoris. † Hinc statuunt Interpretes, quòd, 4. licet convenerit inter ipsos contrahentes, ut alienans vel partem, vel totum laudemium, solvat, non obstante istà conventionem, nihilominus laudemium exigì queat ab illo, qui rem accepit ab alienante & jam ipsam possidet, *l. inter 24. ff. de pact. l. 25. C. eod. Pinell. in l. 1. C. de bon. matern. p. 2. vers. ter-tiò ampliatur. Berlich. p. 2. concl. 1. n. 34.* † qui id adeò verum 5. esse dicit, ut, si in contractu sit appositum pactum, quòd alienans

- nans teneatur solvere laudemium, aliàs à novo possessore præstandum, contractus ille censeatur usurarius, & pro hac opinione allegat *Stephan. Bertrand. consil. 287. n. 4. L. b. 2. Jacob. Menoch. de præsumt. lib. 33. præsumt. 122. n. 59. And Tiraquel.*
6. *in Tract. de retract. convent. §. 6. Gl. 2. n. f.* † Quòd si tamen fortè Dominus de re jamtum ab alienante laudemium accepit, nequit illud denuò à novo possessore, seu rem accipiente, exigere, *l. inter debitorem. 42. & l. epistola. 52. ff. de pact. l. omnes.*
 7. *4. C. sine censu, vel reliquis. Demerath. de Laudem. c. 5.* † quemadmodum etiam, quando consuetudine aliquà receptum est, ut laudemium ab utroque contrahentium æquis partibus solvatur, (uti in Franconia praticari dicit *Demerath. d. l.*) & accipiens totum laudemium solvit, hic adversus alienantem pro
 8. dimidio regressum habet. † Patet ex his porrò, quòd quilibet possessor novus laudemium, ab antecessore adhuc debitum, exsolvere teneatur, *l. actionum. 25. in pr. ff. de O. & A. l. si debitor. 12. C. de distract. pign.* † Res enim transeunt cum oneribus, & tributa, census, collectæ, aliàque onera realia necessariò sequuntur prædium, ut hoc sine illis nec vendi, nec comparari, possit, *d. l. 2. & f. C. sine*
 10. *cens. & reliq. fund. compar. non poss.* † suntque bona pro istis oneribus tacitè hypothecata, & Domino datur inde actio hypothecaria. † Cùm itaque laudemiorum præstandorum obligatio etiam ex re ipsa proficiscatur, & causam habeat à translatione Domini rei emphyteuticæ, *l. f. C. de J. Emphyt.* fundoque inhæreat, ut onus reale, ac Domino propterea competat tacita hypotheca, æquum esse videtur, quemcunque possessorem ad laudemiorum ab antecessoribus adhuc debitorum solutionem adigere, vide infra *Cap. X. n. 4. & 7. Ant. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. D. 4. n. 3. & 4. Manz. decis. Palat.*

lat. q. 22. *Siruv. S. J. F. c. 10. §. 17. n. 3.* qui tamen putat, † ta- 12.
 citam hypothecam, nec ex l. *Cod. de J. Emph.* nec ex ulla alia,
 Domino ratione laudemii tribui, usu tamen illam esse indu-
 ctam; Idemque sentiunt *Chassan. ad consuet. Burgund. Tit. II. §.*
1. n. 109. Amed. à Pont. q. 45. n. 5. Menoch. consil. 444. n. 18. † E- 13.
 tiam si autem præfata onera rebus adhæreant, easque conco-
 mitentur, & ad quemcunque possessorem transeant, ab eo-
 que pro modo & ratione rerum possessorum exigi possint,
l. in his. C. de præd. & omn. reb. navic. l. f. C. de debit. civit. attamen
 ille, qui principaliter & originarie debet, prius excuti debet,
 antequam novus possessor conveniatur, *Carpz. p. 1. c. 28. d. 53.*
 qui ita à Scabin. *Lips.* in causa Christiani *Niemands* respon-
 sum fuisse dicit; † & si principalis debitor & possessor prior 14.
 plura habet prædia, & onera istis imposita nondum plenè
 solvit, magistratus non tenetur incumbere illi prædio, de
 quo collectæ, laudemium & alia onera realia nondum sunt
 exsoluta, sed ista ex aliis ejus bonis & facultatibus exigere
 potest; † quia universa debitoris bona pro istis sunt tacitè 15.
 obligata, sive sint tributaria, sive non, *l. 1. C. in quib. caus. pign.*
vel hypoth. & in potestate magistratus consistit, an pignora
 possidentes reali, an sibi obligatos personali actione conve-
 nire velit, *l. quamvis. 2. l. distractis. 14. & l. persecutione. 24. C.*
de pignor. Carpz. Lib. 4. Tit. 10. Resp. 78. Rich. de privileg. Credit.
c. 2. memb. 5. n. 15. 18. & seqq. ubi tamen refert, † quòd magi- 16.
 stratus pensiones præteritas à novo possessore exigere ne-
 queat, si in exigendo apud priorem fuerit negligens, cui
 consentit *Franzk. Lib. 1. resol. 3. n. 14. & Berlich. concl. 64. n. 112.*
 ita etià privilegium hypothecæ magistratibus nonnunquam
 ad certos tantum annos indulgeri, dixi infra *Cap. ult. n. 29.* † 17.
 Porro ex superioribus ultrò constat, quòd laudemii solu-
 tio non ad venditorem, sed emptorem spectet,

18. idemquē colligi potest ex textu *l. f. C. de F. Emphyt.* † non enim venditor, sed Emptor, investiendus est in emphyteuticā, ergo ab hoc quoque laudemium præstari debet pro labore, quem Dominus sui causā suscipit; (vide suprā Cap. 7. n. 37. 40. & 42.) hocquē statuunt & indubitati juris esse dicunt *Harum. Pistor. p. 1. q. 50. n. 4. Matth. Cöler. p. 1. decis. 33. n. 4. Amed. à Pont. q. 9. Jul. Clar. in §. emphyteus. q. 23. n. 4. Dan.*
19. *Möller. Lib. 4. semestr. c. 4.* † Quid, si venditor Emptori ante venditionem non manifestaverit, quod solvendum ab ipso sit laudemium, anne venditor
20. tenebitur hoc emptori restituere? † Distingvunt, ut, si Emptor sciverit jamtum, rem venditam oneri laudemiali subjectam esse, illudolvere non modò teneatur, sed etiam solutum à venditore repetere nequeat; quòd si verò hoc ignoraverit, competat ipsi regressus adversus venditorem ad recuperationem laudemii exsoluti, per *l. quero. 58. ff. de edil. edict. Alexand. consil. 14. n. 8. Franzk. d. Tr. c. 16. n. 150. Carpzov. p. 2. c. 39. d. 33.* qui in causa *Esaiaë Wagners M. Mart. 1602.* ita à Scabin. Lips. pronunciatum fuisse testatur. † Aliud est, si fundus ab omni onere liber sit venditus; tunc enim nihilominus emptor tenetur ad laudemii solutionem, *Franzk. d. l. n. 138.* Clausula enim: absque onere: non intelligitur de oneribus ordinariis, nec eorum specialis requiritur expressio, vel mentio, *Carpz. d. l. c. 34. d. 20. Menoch. consil. 201. Lib. 3.* qui docet, † immunitatem generaliter ab omnibus oneribus, etiam realibus, concessam, non comprehendere solutionem laudemii de re alienata, propter quam fuerat concessa immunitas; secus tamen esse, si ab ipso Domino fuit promissio facta, se investituram sine onere facturum esse; tunc enim hanc promissionem, quæ aliquid ultra

jus commune operari debet, liberare à laudemii præstatione; & ita Scabin. Lips. ad requisitionem **Hans Meyers M.** Jan. 1548. pronunciârunt, teste *Rucht. decis.* 83. n. 41. 42. vide etiam *Cap. VII. n. 33. & seqq.* † An debitor, bona sua cre- 23.
 ditori adjudicata, jure relutionis redimens, laudemium solvere teneatur? quæritur. † Negatur, quia 24.
 relutio hæc non fit ex nova aliqua causa, sed antiqua inhærente primæ venditioni, atque quodammodo necessaria, *Dan. Möller. Lib. 4. Semestr. 3. n. 2. & 4. Carpzov. p. 1. c. 32. d. 57. & in process. Tit. 25. art. 5. n. 53. Harum. Pistor. p. 1. q. 50. n. 22. Joh. Philip. de Subhast. c. 4. com. 13. n. 116. & seqq.* vide suprâ *Cap. VI. n. 130. & seq.* † Tenetur autem talis retrahens em- 25.
 ptori creditori non modò ad refusionem laudemii, quod pro confirmatione emptionis sub hasta & investitura Domino dare necesse habuit, sed etiâ obstrictus est restituere creditori omnia illa, quæ aliàs emptionis causâ sunt erogata, adeoque ad impensas & meliorationes necessarias, imò & restitutionem sumtuû vini, si modici fuerint, *Andr. Tiraquel. de retract. §. 29. Gl. 4. n. 5. Berlich. p. 2. concl. 41. n. 33. & 37. Geil. 2. Obs. 19. n. 8. & 9.* vide suprâ *Cap. VI. n. 132. 134. 135. & 137.* † An, si plures sunt em- 26.
 ptiores, singuli teneantur solidum laudemium solvere? dixi *Cap. IV. n. 86.* † Reliqui emptores, quando 27.
 ad laudemii solutionem teneantur, repete ex *Cap. VI. & VII.* ubi etiam † qui & quibus casibus heredes de- 28.
 beant laudemium præstare, copiosè tradidi. Hòc locò circa heredes sequentia tantùm adhuc moneo, † primò, 29.
 quòd, juxta *Dan. Möll. ad const. Saxon. 46. p. 2. Andr. Schiff. p. 1.*

9. 12. n. 7. & 10. & *Job. Frid. Balth. var. resol. Lib. 3. p. m. 146.*
 laudemii solvendi onus, præteritâ feudi ratione,
 ad successores feudales, non verò ad heredes al-
 30. lodiales pertineat. † Deinde, quòd laudemium sol-
 vere non teneantur heredes illius, qui emphyteu-
 sin pro se ac suis liberis atque nepotibus accepit,
 testantibus *Zobell. p. 3. diff. 21. n. 7. Cöler. decis. 33. n. 30. & 31.*
Hartm. Pistor. d. l. n. 59. Franzk. d. Tr. c. 8. n. 28. & ita respon-
 disse JCtos Judicii curialis Wittebergenfis M. April. 1584.
 refert *Berlieb. p. 1. dec. 19. n. 2.* idque, quòd hæc acquisitio non
 sit nova, sed tantum Domini quædam continuatio, l. *descri-*
 31. *ptionis. C. de impon. lucrat. descript.* † Et quamvis *Franzk. & Cö-*
ler. dd. ll. id ipsum etiam ad collaterales extendere velint,
 32. ipsis tamen respondet *Carpz. p. 2. c. 39. d. 21. n. 8. 9. & 10.* vide
 etiam suprâ *Cap. VI. n. 33. & 34.* † Sic etiam mulierem non
 teneri ad laudemii præstationem mortuò mari-
 tō, si is de bonis uxoris illud jam solvit, quòd hæc
 non sit nova acquisitio, sed domini tantum continuatio, lau-
 demium verò pro inscriptione & receptione novi emphy-
 teutæ debeatur, dicunt *Cravett. consil. 215. n. 8. & Gvid. Pap. de-*
 33. *cis. Gratianop. q. 48.* † Sed hisce in casibus consuetudinem lo-
 34. ci maxumè attendendam esse, existimo. † Disceptari ulte-
 rius etiam solet, An heredes illius, qui non per se, sed
 per Curatorem, einen *Lehnträger* / de Emphyteu-
 si est investitus, laudemium solvere teneantur?
 35. † Negari hoc posse videtur, quia emphyteusis non debet re-
 novari, nisi recognitio fuerit finita, l. *f. ibi.* *Jason. C. de J. Em-*
phyt. recognitio autem censetur tamdiu durare, quamdiu cu-
 rator vivit, nec emphyteusis, vivente adhuc curatore, vacua
 dici

dici potest. † At sententia affirmativa verior forsitan erit ju- 36.
 xta *Richt. dec. 83. n. 165. & seqq.* dum curator non suo, sed prin-
 cipalis sui, nomine investituram accepit, jus igitur recogni-
 tionis non ab illius, sed potius principalis persona hujusque
 mutatione æstimari debet, adeoque investitura non diutius
 durat, quam utile dominium apud eum manet, cujus con-
 templatione curator est investitus, *Modest. Pistor. q. 132. p.*
4. n. 2. Franzk. d. Tr. c. 8. n. 143. Berlich. p. 1. decis. 23. n. 5. ubi
 ita in Scabin. Lips. ad requisitionem *Heinrichs von Uchteritz*
M. August. 1616. pronunciatum fuisse refert. † Sed quid, 37.
 si heredes non per se, sed Curatorem, fuerunt in-
 vestiti, an post mortem hujus denuo recogni-
 tionem ac investituram petere, & laudemium
 persolvere tenebuntur? † Affirmat id *Richter. d. l. n. 195.* 38.
 quod hujusmodi investitura regulanda sit ex persona cura-
 toris. Cum enim Dominus utile suum dominium per inve-
 stituram quodammodo in Curatorem transtulerit, hinc,
 post mortem ejus, novò opus esse videtur curatore, qui de
 novo investituram petat atque accipiat, *Modest. Pistor. d. l. n. 3.*
 qui verò investiturâ indiget, & cum vetere emphyteuta una
 eademque persona non est, ad laudemii solutionem tenetur,
Franzk. d. l. c. 8. n. 26. estque hujusmodi curator instar man-
 datarii, cujus mandatum & officium finitur morte, ita, ut
 principalis vel alium constituere, vel per se rem continuare,
 teneatur, *Berlich. p. 1. dec. 22. n. 3. & 4.* qui ita à Scabin. Lips.
M. Oct. 1615. responsum fuisse tradit. † Nec obest, quod licet 39.
 curatoris officium morte ejus finiatur, ea tamen, quæ ipse vi-
 vus expedivit, de novo non sint peragenda. † Nam respon- 40.
 detur, quanquam hoc verum sit, attamen novus procurator
 ea præstare debet, quæ novo incumbunt mandatario, & cu-
 jus-

jusque negotii forma & natura requirit. Cum igitur hoc casu post mortem curatoris, qui propriè non fuit mandataris, sed ei tantum similis, novus requiratur, & necesse sit, ut dominium utile de novo in eum à Domino transferatur, hinc absurdum planè non est, si pro hac domini nova translatione & investitura novum exigatur laudemium, *Modest.*

41. *Pistor. d. l.* † Queritur etiam, an, si Senatus ex suo ordine curatorem constituerit, atque per ipsum investituram acceperit, laudemiumque solverit, hic verò dignitatem suam Senatoriam postea resignaverit, nec amplius inter Senatores locum habeat, Senatus ille propterea ad constitutionem novi curatoris, & petendam de novo investituram, necnon novi laudemii solutionem teneatur? Respondet *Richter. dec. 83. n. 168.* quòd non, per *l. nihil. 17. C. de quest.* ubi habetur, quòd memoria pristinae dignitatis adhuc profit; atque in Collegio Jurid. Jen. M. Oct. 1637. ad requisitionem communionis vicariorum in *hohen Stifte zur Naumburg* ita decisum esse testatur. † Queritur porro: an laudemium pro investitura pupilli, vel minoris, à Tutore, vel Curatore, solutum, post majorenitatem illorum denuò debeatur? † Negatur hoc juxta communem FF. sententiam, uti videre est apud *Arnold. de Reyger. in Thes. Jur. ad voc. laudemium*, ubi etiam dicit, quòd licet consuetudine in quibusdam curiis aliud receptum sit, illud tamen abusu potius, quàm legitimò usu, fiat.
44. † An ab eo, qui rem obtinuit in possessorio, licet non obtineat in petitorio, sit exsolvendum laudemium?

demium? disquiritur. † Negatur, sententia enim super 45.
 possessione lata non præjudicat proprietati, c. *querelam*. 24.
extr. de Elect. c. cum olim. 7. *extr. de caus. possess. & propriet.* hinc
 etiam in possessorio obtinens postea in petitorio potest suc-
 cumbere: in possessorio enim summario non plenariè co-
 gnoscitur de causa possessionis, nec illa ex toto definitur, sed
 possessorio ordinario, vel petitorio, id reservatur, *Carl. 2. Lib.*
1. Resp. 12. Tit. 2. n. 2. propterea etiam sententia in possesso-
 rio lata parvi dicitur præjudicii, & quæ præjudicium irrepa-
 rabile non affert, sed tale, quod in petitorio reparari potest;
 atque ita in Collegio Jurid. Jen. M. Dec. 1621. Georgio von
 Dorseln und Consorten responsum fuisse, notat *Richter. d.*
dec. 83. n. 179. † Quando vasallus pro investitura de 46.
 feudo laudemiumolvere teneatur, ostensum est su-
 præ *Cap. V. n. 15. & seqq.* † Hic ex *Cap. IV. n. 35. & Cap. V. n. 41.* 47.
& seqq. repetere lubet, quòd quamvis Electores, tam Ec-
 clesiastici, quam seculares, dum feuda sua, sive re-
 galia, ab Imperatore, vel Rege Romanorum, ac-
 ciipiunt, ad dandum, vel solvendum, aliquid nul-
 li penitus sint obstricti, † quamvis spontè & liberaliter 48.
 officialibus imperialibus aliquid largiri possint, dum omnis
 dispositio in alicujus favorem introducta, tunc demum ope-
 ratur, quando quis eâ uti voluit, *Tiraquel. in si unquam. verb.*
revertatur. n. 10. C. de revoc. donat. Ditterich. ad A. Bull. in Not. ad
cap. 29. ad verb. aliquid largiantur. † attamen cæteri Princi- 49.
 pes imperii († sub quibus hic etiam venire Comites & 50.
 Barones non ambigit *Limn. ad A. Bull. c. 29. §. 2. Observ. 1.*)
 tùm Ecclesiastici, tùm seculares, quando eorum
 aliquis feuda sua ab Imperatore, vel Rege Roma-
 P
 norum

- norum, suscipit, officialibus imperialibus, sive regalis curiæ, sexaginta tres marcas argenti, cum
51. uno fertone, dare tenentur, (vid. *Cap. IX. n. 30.*) † nisi eorum quidam privilegiò, seu indultu imperiali, vel regali, tueri se possint & probare, se exemptos à talibus, aut etiam aliis quibuscunque, quæ solvi in subscriptione feudorum huiusmodi solent; † in quorū numero reperiri dicit *Limn. d. l. Obs. 9.* Ducem Austriæ, postea Archiducem factum, per privilegium Friderici Imperatoris, quod exhibet *Limn. Tom. 2. Jur. publ. Lib. 5. c. 2. n. 3. circa fin. ibi*: volumus, ut Dux Austriæ omnia sua feudalìa jura liberaliter suscipiat, datione sine omni; vel, ut verba Germanica in confirmatione Caroli V. sonant: *Er (der Erzhertzog) empfähet auch sein Lehn freh/ ohne etnige Gabe.* Abbatem Fuldensem eòdem jure uti, re-
52. fert *Limn. d. Observ. 9. ad c. 29. A. Bull. §. 2.* † Denique anno 1780 quæstionem: an præstatio laudemii cesset, quando ipsemet Dominus directus ab emphyteuta feudum emphyteuticum emit? † Respondent *Jasow. ad l. f. C. de F. Emphyt. n. 43. Amed. à Pont. q. 22. in pr. & Vincent. Franch. decis. 201. n. 2.* quòd sic, quia, quando proprietarius jure consolidationis rem acquirit, tunc ad præstandum laudemium non est obligatus, dum actio & passio in uno subiecto concurrere nequeunt, & nemo sibi quidquam debere ac solvere potest, per *l. 71. ff. de fidejus. Richter. dec. 33. n. 27.* quò facit constitutio Elect. Saxon. von der Lehnwahr. *circa fin. in verb. wann von dem Lehnheirn das Erbzinß Suht/ oder Lehn/ gekaufft wird / so gebühret ihme keine Lehnwahr.* † Aliud tamen dicendum erit, si alii adhuc condomini existunt; tunc enim ille, qui ab aliis rem emphyteuticam emit, tenetur curare, se pro rata ab aliis condominiumis investi-
53. ri, &

ri, & propterea laudemium ipsisolvere, censetur namque rem emisse cum suis oneribus, *Carpz. p.2. c.39. d.28. n.6.7. & 8. Richter. d.l. n.29. Amed. à Pond. q.23. n.10. Franzk. d. Tr. c.7. n.145.* † Sunt equidem adhuc plures personæ, circa quas 56, quæstio moveri potest, an, & quando laudemium præstare teneantur, vel non? sed cum ex *Capite V. & VI.* quid de illis statuendum, facile colligi & constare possit, nolo ea hîc repetere, videantur ibidem & huc applicentur.

CAPUT IX.

CUI LAUDEMIIUM SIT SOLVENDUM.

SUMMARI A.

1. Laudemium debetur Domino laudemiali,
2. licet is nullam aliâs habeat Jurisdictionem in illum, qui tenetur laudemiumolvere.
3. An laudemium Domino mediato, an immediato, sit præstandum?
4. Putant quidam id Domino mediato deberi, horumque rationes.
5. Distinctio refertur.
6. Alii Domino immediato laudemium attribuunt, horumque ratio.
7. An, si concurrunt usufructuarius cum Domino proprietario, laudemium illi sit solvendum?
8. Negatur.
9. Affirmatur cum apposita ratione.
10. Rejicitur hæc ratio.
11. Aliæ rationes cum præjudicio pro sententia affirmativa adducuntur.
12. Proprietarius investituram quidem facere debet, usufructuarius autem laudemium accipere.
13. Si durante mulieris usufructu laudemia obveniunt, mulieri illa debentur.
14. Jura Dominis ex feudis competentia sunt vel honoratiora, vel pecuniaria. Illa in fructu non sunt, nec, salvo manente dominio alienari possunt; hæc.
15. Si plures sunt Domini unius rei laudemialis communis, illis omnibus unum tantum deberi laudemium, probatur.
16. Quid, si duobus vel pluribus Dominis diversis de re eadem diversi census, ejusdem tamen conditionis & juris, debentur?
17. Quid, si census diversæ conditionis pluribus Dominis debentur?
18. Respondetur adhæc.
19. An is, qui perpetuum censum habet, alterum, qui habet adjectitium, excludat?
20. Distinctio apponitur.
21. An, factâ alienatione feudi vivente adhuc vasallô, si tamen ab ipso vivo nō investitus sit novus possessor, neque laudemium ab hoc solutum fuerit, ejus heredibus allodialibus id debetur?
22. Negatur à DD. nonnullis.
23. Ratio in contrarium affertur.
24. Respondetur ad illam.
25. Cui ex venditione conditionali, purificatâ conditione, laudemium debetur?
26. Debet

26. Debetur illi, cui contractus tempore compete-
bat jus istud exigendi.
27. Vassallus Domino pro investitura de-
bet laudemium.
28. Imperatori, vel Regi Romanorum,
nullum præstatur laudemium pro in-
vestitura.
29. Electores feuda sua ab Imperatore,
vel Rege Romanorum, recipientes,
an, & cur officialibus imperialibus ni-
hil solvere teneantur?
30. Reliqui principes hoc casu dictis offi-
cialibus 63. marcas argenti, cum uno
fertone præstare tenentur.
31. Equus, vel bestia, cui princeps feudum
recipiens infidet, debetur Mareschallo,
vel vice Mareshallo.
32. Si aliquis ex officialibus imperialibus
absens est, reliqui laborem ejus susti-
nent, & pro ipso etiam lucrum repor-
tant.
33. Qui, & quantum ex officialibus im-
perialibus suisque accipiat de 63. mar-
cis argenti cum uno fertone.
34. An, laudemium post obitum Domini
ejus heredibus soluto, illud denuo
præstandum sit, si illi bona paterna de-
inceps inter se dividunt?
35. Reliqui casus, quibus Dominis lau-
demium debetur.

TRACTATIO.

1. **L**audemium solvi debet Domino laudemiali,
id est, cui res laudemialis est obstricta, & quidem vel ra-
tione directi dominii, quod apud ipsum manet, nec ad pos-
sessorem rei transit, vel tamen ratione alicujus census, idque
quando de consuetudine, vel ex præscriptione, vel ex pacto,
2. vel ex statuto laudemium est introductum; † & hoc verum
puto, licet Dominus ille nullam alias habeat jurisdictionem
in eum, qui ad præstationem laudemii est obligatus, sicuti
Richt. dec. 83. n. 19. ita in collegio Jurid. Jen. M. Jun. 1622.
ad consultationem N. Siegfrieds zu grossen Kirchberg/de-
3. cisum fuisse refert. † An autem Domino immediato,
an verò mediato, laudemium sit præstandum?
4. non satis constat. † Domino mediato laudemium deberi haut
pauci existimant, *Gl. in c. imperialem. §. illud. in verb. nisi requi-
sit. de prohib. feud. alien. per Frid.* ubi dicitur, quòd primus Do-
minus habeat laudemium, *Zobell. p. 3. diff. Jur. Civ. & Sax. 21.
n. 12. Joh. Sainson. de consuet. Turonens. col. 4. n. 24. p. m. 66. Ca-
ball. n. millelog. 197. Papon. Lib. 13. Tit. 2. Art. 9. Ant. Fab. in §.
ad d. l. iust. de locat. & conduct. col. 3.* qui ab hac opinione non
esse

esse recedendum in iudicio, cum illa communis sit, dicit, &
 hanc ejus affert rationem, quod Domino mediato eò casu,
 quò emphyteuta subemphyteusin constituit, omnia jura ma-
 neant salva, qualia habuisset, si res nunquam fuisset data se-
 cundo in emphyteusin, l. 1. C. de fund. patrimon. & emphyteu-
 ta, qui alii dedit per subinféudationem rem in emphyteusin,
 recipiat suam pensionem, quam in traditione rei postulavit,
 & nil amplius. Vide etiã pro hac sententia *Par. de Puteo. in Tr.*
de redintegr. feud. r. 91. p. m. 58. & Ared. à Pont. in quest. laudem.
 24. † qui tamen distingvit, ut, si emphyteuta alii rem in em- 5.
 phyteusin concedat, & secundus velit jus suum alienare, tunc
 priori Domino, qui mediatuſ dicitur, solvendum sit laudemi-
 um, modò emphyteuta primus nihil retinuerit; secus verò,
 quando partem saltem al. eri concesserit. † Contrariam sen- 6.
 tentiam amplectuntur *Alvar. Valasc. de J. Emphyt. q. 13. n. 12.*
Franzk. de Laudem. c. 7. n. 123. & 124. Richt. d. dec. 83. n. 25. Schrad.
de feud. p. 6. c. 3. n. 28. & p. 10. sect. 2. n. 49. qui statuunt, veriùs
 esse, laudemium tali casu non mediato, sive priori, sed imme-
 diato, sive secundo Domino, deberi, cum emphyteuta totam
 etiam curtem subinféudans, retineat aliquod jus simile do-
 minio directo, & subvasallus alienans nō teneatur primi Do-
 mini, sed secundi, seu immediati, consensum & investituram
 requirere, ergò & huic laudemium solvere obstrictus sit. † 7.
 Quid, si concurrunt usufructuarius cum Domino
 proprietario, cuinam tunc laudemium erit sol-
 vendum? † Ad proprietarium pertinere laudemium in re- 8.
 cognitionem domini, cujus sola imago est penes usufructua-
 rium, judicavit Senatus Parisiensis, perhibente *Anton. Mor-*
nac. ad l. 4. ff. de usufr. † Dissentit *Oldrad. consil. 24.* putans lau- 9.
 demium ad usufructuarium pertinere, cum illud persolvatur
 pro consensu, qui ab isto hoc casu peti debet, dum ejus inter-
 est,

10. est, hunc potius, quam alium habere emphyteutam. † Sed hanc rationem non sufficere, constat ex illis, quæ *Cap. VII. n. 52.* dixi, quia nimirum pro solo consensu laudemium non est solvendum, & ut *Nicol. Henel. ab Honnensfeld. in Tr. de J. dotalitii. c. 8. §. 8.* dicit, hæc ipsa in re longè majus proprietarii, quam usufructuarii, præjudicium versatur. † Rectius itaque *Jason. ad l. f. C. de J. Emphyt. n. 45. Speculat. in Tit. de Emphyt. §. nunc aliqua. vers. 93. Ludolph. Schrader, de feud. p. 9. sect. 3. n. 69. Jul. Clar. Lib. 4. Sent. §. emphyteusis. q. 23. n. 5. Anton. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. def. 46. n. 1. Harzm. Pistor. p. 1. q. 50. n. 5. Dan. Möller. Lib. 4. Semestr. c. 5. n. 5. Gvid. Pap. q. 477. Costal. ad l. 1. ff. de usufruct. Joseph. de Sese. decis. 63. n. 3. Demerath. de Laudem. c. 6. in f. & Carpx. p. 2. const. 39. d. 31. n. 1.* statuunt, propterea laudemium ad usufructuarium spectare, & quidem plenò jure, absque onere restitutionis, quòd laudemii perceptio inter fructus & redditus ex ipsa re, sive propter rem, provenientes, computetur, (vide suprà *Cap. IV. n. 12.*) adeoque istud ei solvendum sit, cui debentur fructus & redditus: Juris autem manifestissimi est, quòd, usufructu constitutò, omnes fructus & obventiones rei ad fructuarium pertineant, & quod Dominus occasione rei fructuariæ habere potuisset, si possedisset ipse, id regulariter percipiat usufructuarius; atque ita in *Scabin. Jen. M. Jun. anno 1620.* pronunciatum fuisse, testatur *Franzk. de Laudem. c. 7. n. 63. & 76.* idemque sentit & extendit *Amed. de Pont. q. 20. n. 4. & seqq. ad Emptorem cum pacto retrovendendi.* † Proprietarium itaque hoc casu investituram quidem facere posse, usufructuarii autem lucro laudemium cedere, existimant *Ant. Fab. Lib. 4. tit. 22. def. 46. Capic. decis. 184. Gvid. Pap. q. 577. Franc. Marc. q. 604. Joh. de Castil. c. 36. de usufruct. vide tamen Gl. ad Landst. Lib. 3.*

Lib. 3. art. 75. † Hinc si durante mulieris usufructu 13.
 laudemia obveniunt, mulieri illa debentur, uti vi-
 dere est ex sententia, quæ extat post *Weichbild. Tit. ob die
 Fische im Tette.* & ad consultationem nobilis cujusdam vi-
 duæ, cui victilicium erat constitutum in omnibus feudis ma-
 riti, responsum fuisse, referunt *Möller. Lib. 4. Semestr. c. 5. n. 5.
 Hennefeld. d. l. §. 8.* ubi notanter ponit, † jura Domino ex feu- 14.
 dis, vel emphyteusibus, competentia, duplicia esse, alia hono-
 ratoria, quæ respiciunt ipsam potestatem dominantem directi
 domini, qualia sunt honores, fidelitates, investitura & reco-
 gnitio; alia pecuniaria, quæ commodum quoddam pecunia-
 rium referunt, & prioribus honoratioribus accedunt, atq; ab
 illis dependent: Illa, inquit, in fructu propriè nullo sunt, ad
 hoc scilicet, ut possint alienari, vel alicui cedi, quia, hoc si
 fieret, ille, cui concederentur, plenum dominium conseque-
 retur, & alter prorsus nihil retineret; hæc è contra benè se-
 parari & in fructu esse possunt: Unde nec usufructuarium
 propriò nomine ullam investituram facere, nec Dominum,
 etiamsi velit, hoc ipsi concedere posse, Domini autem nomi-
 ne usufructuarium, tanquam procuratorem, id rectè effice-
 re posse, statuit cum *Molin. ad consr. Paris. Tit. 1. Gl. 1. n. 11. &
 19. nec non Gl. 3. n. 26. & seqq. & Ferrar. in not. ad decis. 477.* † 15.
 Si plures sunt Domini unius rei laudemialis, qui
 dominiū directum in commune possident, tunc
 illis omnib9 unum tantum laudemium debetur;
 quemadmodum, si plures sunt emptores unius rei laudemia-
 lis, illos unum laudemium pro rata solvere debere, dixi su-
 præ *Cap. VIII. n. 26.* habentur enim illi Domini omnes instar
 unius, & licet investitura ab omnibus peti debeat, una tamen
 omnium nomine potest expediri, *Franzk. d. Tr. c. 7. n. 135.* at-
 que

- que ita M. Sept. 1546. à Scabin. Lipsi. responsum fuisse dicit *Georg. Best. p. 1. de contract. sub Tit. von Lehnwahr. c. 7. p. 337. in verb. Diemeil aus der Frage zu befinden etc.* Unicuique itaque ex Dominis hisce communibus laudemium, pro parte & pro proportione debita, præstandum est, *Amed. Pont. q. 23. De merath. de laudem. c. 6.* qui ait, necesse esse, ut, si duo pluresve sint Domini communes unius rei laudemialis, is, qui laudemium debet, vel omnibus simul, vel uno ex mandato aliorum, vel singulis suam partem solvat, alioquin
16. ipsum non satis esse securum adversus omnes. † Et hoc verum est etiam eo casu, quando duobus, vel pluribus diversis Dominis, de eadem re diversi census, ejusdem tamen conditionis ac juris, debentur; sicuti in Collegio Jurid. Jen. M. Sept. 1608. ad requisitionem **Hans Wolffs von Bleichen** / responsum fuisse testatur, *Riebt. dec. 83. n. 23.* vide etiam *Cöler. de proc. exec. p. 1. c. 10. n. 195.* Hinc, si unus Dominorum habet censum 20. denariorum, alter autem tantum 10. denariorum, tunc huic tertia (olum pars, illi verò duæ partes ex laudemio debentur. † Si autem census ejusdem rei existunt diversæ conditionis, atque e. g. uni debentur annuatim tres pullastri & præterea etiam aliqui nummi, alteri verò tantum aliquot nummi; vel debetur huic una, vel plures libræ ceræ, alteri mensuræ aliquot vini, olei, frumenti, &c. in hujusmodi pensionum & censuum concursibus aliquando disceptatur, an is, qui pullastros vel aliam speciem ex re annuatim habet, sit in laudemio præferendus illi, qui nummos tantum aliquot ex eadem re percipit, ita, ut hic non admittatur in ullam laudemii partem?

tem? Sicuti hoc ex consuetudine in Franconia receptum
 esse recenset *Demerath. d. l.* † In dubio veriùs esse videtur, 18.
 quòd scilicet etiam is, qui nummos tantum & censum pecu-
 niarium habet, juxta quantitatem nummorum, aliquid de
 laudemio percipere, & pullastri, die *Fastnachts/ oder Mi-*
chels Hühner / aliæque res, quæ pro pensione solvuntur,
 æstimari debeant ad certam pecuniam, pro cognoscendo,
 quantum de laudemio cuique sit præstandum. † Pariter, 19.
 quãdo diversi juris sunt census & pensiones, quæ
 solvuntur ex eadem re diversis Dominis, e.g. quan-
 do uni præstantur de aliqua re 10. nummi, vel pullaster, vel
 aliud, ex jure perpetuo, (quem censum nostri vulgariter *Er-*
denzins vocant) alteri verò solvuntur ex eadem re 3. vel 4.
 nummi, vel etiam quid aliud, ob causam aliquam adjectiti-
 am, puta, ob prospectum amœniorem, aut ob dilatationem
 seu amplificationem ædium, aut ob aliquod aliud benefici-
 um, quod concessit rei possessori ille, cui solvitur ejusmodi
 census, &c. solet controversi: an is, qui perpetuum ha-
 bet censum, excludat alterum, qui habet censum
 adjectivum? † Sanè, si in præjudicium perpetui censua-
 rii & sine ejus consensu novus ille census sit adjectus, maxi- 20.
 mè in casu, quò possessor sine consensu directi Domini per-
 petuum censum habentis non potuit rem laudemialem gra-
 vare, rationem habet, ut non admittatur in laudemio parti-
 cipando posterior censuarius, juxta *Jason. ad l. f. C. de J. Em-*
phyt. n. 46. Speculat. in Tit. de Emphyt. S. nunc aliqua. vers. 105.
 Secus est, si res per adjectionem illam in tantum sit facta me-
 lior, ut nunc ampliori pretiò vendi possit, & sic quoque am-
 plius laudemium uterque censuarius consequi, vel, nisi jam
 ex præscriptione, vel consuetudine, huic posteriori censua-
 rio

21. rio pars laudemii debeatur. † Pergo & quæro: an factâ alienatione fundi feudalis, emphyteutici, censitici, &c, à vasallo, emphyteuta, &c, si à Domino vivo non investitus sit novus possessor, neque ab hoc isti propterea solutum fuerit laudemium, illud ejus heredibus allodialibus postmodum debeatur? † Negant hoc DD. quia laudemium non pro simplici consensu Domini, sed pro actuali possessionis traditione & investitura solvitur, per l. f. C. de J. Emphyt. & ea, quæ suprâ Cap. VII. n. 52. capiosè adduxi; ergo, si vasallus decessit, ante factam investituram, licet vivente eò facta fuerit alienatio, nullum tamen heredibus ipsius allodialibus debetur laudemium, sed ad successores feudi pro investitura id spectabit, uti inferunt ac sentiunt *Franzk. de laud. c. 7. n. 96. & 107. Carpz. p. 3. const. 32. def. 22. in fin.* qui ita quoque à Scabin. Lips. in causa Joh. Heinrichi à *Steindorff* pronunciatum fuisse testatur. † Nec obstat, quòd fructus civiles (ut sunt pœnæ, mulctæ, publicationes bonorum, &c,) statim post commissum delictum vasallo ejusque heredibus allodialibus cedant, defuncto licet ipsò ante sententiam, vel executionem, *Bachov. Exerc. 97. Error. 7. Don. Gars. Mastrill. decis. 12. n. 4. Rosenthal. de feud. c. 10. concl. 42. n. 56. Andr. Tiraquel. de retract. conv. §. 5. Gl. 4. n. 22. Schrader. de feud. p. 2. q. 9. Sect. 3. n. 14. & 65.* laudemia verò fructibus civilibus annumerentur, *Anon. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. def. 46. n. 1. & def. 1. n. 17. Franzk. d. Tr. c. 7. n. 78. Jul. Clar. Lib. 4. Sentent. §. emphyteus. q. 23. n. 5.* ideoque ad vasalli heredes allodiales spectare videantur, etiam si ab ipso investitura novo possessori nondum fuerit facta, nec illa ipsi vivo adhuc soluta sint. † Nam argumentum hoc à mulcta, quam, demortuo licet vasallo ante sententiam, ejus tamen

tamen heredibus allodialibus accrescere dictum est, ad laudemiorum præstationem hoc casu non valere, tradit *Carpz. d. l.* cum poena debeatur fisco sine ullo vasalli facto, & dehinc is jus protinus quæsitum habeat à tempore delicti perpetrati, quod ipsi invertere nequit mora inter delictum & sententiam, vel ejus executionem, per accidens intercedens, quæ potius poenam jam commissam declarat, quam novi quidquam inducit, arg. *l. 1. §. quorum. 4. ff. ad Sct. Turpill.* unde fit, quod sententia ad tempus delicti retrahatur, *Tiraquel. d. Gl. 4. n. 33.* Secus autem se habere dicit *Carpzov. d. l.* in laudemio, quod non exsolvitur pro nudo contractu, sed pro opera & facto aliquo Domini, nimirum pro investitura, ad quam verò certum tempus præfixum est: quæ diversitatis ratio satis innuere potest, laudemia cum fructibus jurisdictionis ex delictis percipiendis haut commodè hoc in casu comparari. † Quæ- 25.
ritur porrò: cui ex venditione conditionali, purificatâ conditione, sit laudemium solvendum? † Il- 26.
li, cui tempore contractus jus exigendi istud compete-
bat, cum hîc inspiciatur jus contractus, non verò tempus purifi-
catæ conditionis, respondent *Joseph. Ludov. decis. Perus. 114. p. 2. Boer. decis. 5. Papon. Lib. 13. Tu. 2. Arrb. 27.* vide suprà *Cap. VI. n. 138. & 139.* † Cæterum, licet vasallus aliàs, dum de 27.
feudo investitur, Laudemiū, sive certam pecuniæ
summā introitus causā, vice honorarii, Domino,
sive Seniori, præstare teneatur ex communi ferè
consuetudine, ut dixi, suprà *Cap. IV. n. 36. & seq. & Cap. V. n. 24.* † Imperatori tamen, vel Regi Romanorum, 28.
hoc nomine nihil solvitur, *Limn. ad A. Bull. c. 29. §. 1. Obser. 1.* † imò principes Electores, Ecclesiastici & 29.

- Seculares, dum feuda sua ab Imperatore, vel Rege Romanorum, recipiunt, nec Officialibus imperialis curiæ ad dandum aliquid obstricti sunt; idque quia, dum ipsi Principes Electores cunctis imperialis curiæ præsumt officiis, suos etiam habentes in officiis illis substitutos, absurdum videretur, ut substituti officiales à suis superioribus, quocunque quæsito colore, xenia postulent: Principes tamen Electores spontè & liberaliter ipsis aliquid
30. largiri possunt; † Cæteri verò Principes imperii, tam Ecclesiastici, quam seculares, dum eorum aliquis feuda sua ab Imperatore, vel Rege Romanorum, suscipit, tenetur officialibus imperialibus, sive regalis curiæ, sexaginta tres marcas argenti cum uno fertone solvere, uti *Cap. IV. n. 39. & seqq.* nec non *Cap. V. n. 41. 42. & 43. & Cap. VIII. n. 47. 48. 49. & 50.* pluribus
31. docui. † Præterea, quando Princeps aliquis equo, vel alteri bestię, insidens, feuda sua ab Imperatore, vel Rege Romanorum, suscipit, equus ille, seu bestia, cujuscunq; speciei sit, debetur Mareschallo, hoc est, Duci Saxonię, si præsens fuerit, alioquin ejus vicemareschallo, aut, ipso etiam absente, Mareschallo imperialis sive regalis curiæ; Vide
32. *Cap. IV. n. 77.* † Sicuti etiam alias, quando aliquis, vel aliqui, ex iis officialibus imperialibus, seu regali-
bus, absentes sunt, reliqui, qui absentiam illius, vel illorum, supplent, quemadmodum vicem & laborem istius, vel istorum, sustinent, ita & lu-
crum

crum reportare solent, juxta *A. Bull. c. 29. §. 1. 2. 3. & 4.*
 † Qui autem ex officialibus imperialibus, seu regalibus, de 33.
 marcis illis 63. argenti cum uno fertone, & quantum quisque
 accipiant, dixi supra *Cap. III. n. 68. & seqq. ut & Cap. VIII. n. 47.*
 & seqq. † Sic etiam ad quæstionem: an Laudemiò post 34.
 obitum Domini ejus heredibus solutò, illud de-
 nuò præstandum sit, si heredes isti deinceps bo-
 na paterna inter se dividunt? respondi *Cap. VI. n. 185.*
 & seqq. † Facile etiam reliqui casus, quibus controversi solet, 35.
 an illis, & quibus Dominis, solvendum sit laudemium? re-
 solvi poterunt ex iis, quæ in præcedentibus Capitibus spar-
 sim deduxi.

CAPUT X.

QVÆ ACTIONES RATIONE LAudemii COMPETANT, ET CORAM QVO JUDICE ILLUD PETEN- DUM SIT.

SUMMARIA.

1. Ad Laudemium consequendum actio hypothecaria vel rei vindicatio, in primis dantur Dominis.
2. Quando datur rei vindicatio.
3. Objectio traditur & ad eam responde-
 rur.
4. Hypothecaria actio quando compe-
 tit.
5. Dissentiunt Bartolus & Jasonius.
6. Utraq; actio alternativè institui potest.
7. Competunt hæ actiones non modo
 contra ipsum emphyteutam, sed etiam
 alios quosvis possessores.
8. Datur porro Dominis actio utilis con-
 fessoria.
9. Nec non remedium possessorium uti
 possidetis & redintegranda possessio-
 nis.
10. Competit etiam Dominis actio per-
 sonalis pro laudemio exigendo.
11. Quidam putant dari conditionem ex
 lege, vel consuetudine.
12. Hæ actione conveniri etiam potest
 emphyteuta rem alienans.
13. Nonnulli Domino conditionem ob
 causam dari arbitrantur.
14. Rectius statuitur, Domino actionem
 personalem ex ipso contractu compe-
 tere.
15. Ex emphyteusi datur actio emphyteu-
 ticaria.
16. Ex feudo datur actio feudalisis.
17. In literis investituræ, vel expressum
 est, quod laudemium sit solvendum,
 vel non, & hoc casu illud ad naturalia
 contractus pertinet.

18. Actiones personales Domino adversus ipsum emphyteutam ejusque heredes solum competunt.
19. An Domino opus sit actione personali?
20. Interest Domini quamplures habere actiones ad suum consequendum.
21. Competit Domino etiam officium judicis.
22. An laudemiorum nomine magistratus privilegio praelationis gaudet?
23. Laudemiorum nomine magistratui privilegium praelationis in prima classe creditorum tribuitur.
24. 25. 26. Probatur id rationibus & praedictis.
27. Contrarium docet Carpzovius.
28. Respondetur ipsi.
29. Quibusdam in locis privilegium hoc praelationis & hypothecae magistratui ad certos tantum annos tribuitur.
30. An ob non solum laudemium Emphyteuta expelli possit?
31. Negatur cum appositis rationibus.
32. Carceris vel pecuniaria poena hoc casu ipsi recte imponitur.
33. An de laudemio usura a tempore morae exigi possint?
34. Quae actiones competant illi, qui putat se vel plane non, vel tamen non ultra solitam quantitatem, Laudemium solvere teneri?
35. Datur huic actio ex l. diffamari. C. de ingen. manumiss.
36. Institui etiam potest actio utilis negatoria.
37. Competit porro actio utilis Emphyteuticaria.
38. Interdictum quoque uti possidetis locum habet.
39. Officium denique judicis implorari potest.
40. Utilis, siuum erit experiri interdicto uti possidetis.
41. Actio realis instituenda est coram iudice rei sitae, personalis vero in foro Rei.

TRACTATIO.

1. **A**D laudemium consequendum Dominus in primis agere potest actione in rem, puta rei vindicatione, vel hypothecaria: † Rei vindicatione quidem in casu, quo directum dominium rei, ex qua laudemium debetur, manet apud eum, cui solvi debet laudemium, ut in emphyteusi, feudo & similibus: in his enim directum dominium Dominum penes se retinere, constat ex illis, quae in superioribus Capitulis dixi. Nam datio in feudum, vel emphyteusiam, non est modus transferendi domini directi, sed potius retinendi, l. 1. C. de J. Emphyt. dubium ergo non est, quin Dominus directus adversus vasallum, vel emphyteutam, ob non solum, vel denegatum laudemium rei vindicatione in rem ipsam agere possit, ad hoc, ut possessor vel solvat laudemium, vel dimittat rem, Anton. Fab. in Cod. Lib. 4. Tit. 42. des. 7. n. 1. Demerath. de Laudem. c. 7. Spe-

6. 7. *Speculat. in Tit. de Emphyteusi. n. 68. & 153. † Nec nocere 3.*
 Domino potest, quod utile dominium certâ lege transtulit
 in eum, qui contractus legi non obtemperat: non enim con-
 tractu se tueri is potest, qui prior ipse adversus contractum
 fecit, *l. quæro. 54. §. interlocutorem. ff. locat. l. Julianus. 13. §. of-*
ferri. ff. de act. empt. alii insuper existunt effectus domini uti-
lis, quàm directi, ut ostendit Demerath. d. l. † Hypothe- 4.
 caria quoque porrò actio Domino datur adversus bonorum
 laudemialium possessorem, dum, secundum plurimorum DD.
 sententiam, bona laudemialia tacitè Domino hypothecata,
 sunt pro laudemii onere, *Bald. in a. vrb. si quas ruinas. vers. sed*
ultra omnes. C. de SS Eccles. per text. in Nov. 7. §. scire. c. 3. & a-
lii multi, quos citat & sequitur Amed. à Ponte. q. 45. n. 2. & seq.
 & facere huc textum in *l. murileguti. II. C. de murileg. Lib. II. &*
l. imperatores. 7. ff. de publ. & vect. g. nec non l. f. C. sine censu vel
reliq. præd. compar. non poss. dicit Demerath. d. l. Vide etiam quæ
 supra *Cap. VIII. n. 10. II. & seqq. adduxi. † Dissentit Bartol. ad l. 5.*
f. C. de J. Emphyt. & Jasn. in l. I. n. 70. C. d. r. †. De bere autem 6.
 rei vindicationem & actionem hypothecariam nō simul, sed
 alternative institui, ita ut, unâ electâ, altera tollatur, sentiunt
Jacobus Marchisell. q. 152. n. 2. & Simon Utric. Pistor. in addit. ad
Hartm. Pistor. p. 1. q. 7. l. C. vers. nihil itaq; prohibet. Vide tamen
 dissentientem *Demerath. d. l. † Quia verò utraq; actio realis 7-*
 est, non solum adversus emphyteutam, sed etiam
 quemvis novum possessorem Domino compe-
 tit, *l. qui perituri. 36. ff. de R. V. l. pignoris. 17. ff. de pignor. Carpz.*
p. 2. c. 38. d. 16. Vincent. de Franc. dec. 430. p. 2. Richt. dec. 83. n.
 40. vide supra *d. Cap. VIII. n. 11. 13 & 14. † Potest quoque Do- 8.*
 minus actionem utilem confessoriam exercere, ut
 quæ datur pro omni jure incorporali, ut docent communiter
 DD. ad

- DD. ad §. *equè Instit. de A&C.* & Canonistæ in c. *rua. & c. probi-*
 9. *bemus. X. de decimis.* † Convenit porro Domino, quando tur-
 batur in possessione accipiendi laudemium, remedium
 possessorium uti possidetis & redintegrandæ pos-
 sessionis, contra eum, qui turbat & cessat laudemium sol-
 10. vere, *Menoch. de rerum. poss. ff. remed. 3. n. 115.* † Competit præ-
 terea pro laudemio exigendo Domino actio personalis.
 11. Quæ verò illa sit, non satis est perspicuum. † Condictio-
 nem enim ex lege, vel consuetudine *Demerath. d. l.*
 cum aliis ibidem ab ipso allegatis, dari statuit per l. *un.* & quæ
 ibi notat *Barcol. ff. de condict. ex leg.* quia, quoties nova induci-
 tur obligatio, nec cautum est, quo genere actionis experiri
 debeamus, tunc ex lege agendum esse ait Paulus in d. l. *un. ff.*
de condict. ex leg. & pertinent huc, quæ docet *Salicetus ad C. de*
 12. *condict. ex leg. nec non Wesenb. ad Tit. ff. si ag. vectig. petat.* † Imò
Demerath. d. l. putat, posse hanc conductionem etiam conveniri
 emphyteutam alienantem rem laudemialem, per l. *f. C. de J.*
Emph. quæ videtur venditorem obstringere, ut non alienet
 rem sine solutione laudemii; id quod sentit quoque *Gl. in l.*
inter debit. 42. ff. de pact. & est de mente Speculatoris in d. *Tit.*
de emphyt. §. nunc aliqua. n. 68. vers. sapiens igitur advocatus. at-
 que hæc præprimis utilia erunt eò observari casu, quò fortè
 Emptor est homo potens, vel rixosus, vel tamen difficilis
 13. conventionis. † Quidam Domino conductionem ob
 causam competere arbitrantur, *Solfann. in lucern. Laudem.*
 14. *cancel. ult.* & alii ab ipso allegati. † Sed rectius *Carpz. d. l.* &
Struv. in S. J. F. c. 10. §. f. n. 1. actionem personalem ex
 ipso contractu Domino dari autumant, cum is, qui lau-
 demium debet, ad illud ex ipso contractu obligetur, l. *1. ff. de*
 O. & A.

O. & A. l. i. ff. de V. O. † & quidem in emphyteusi actione 15.
 emphyteuticariā, arg. l. si finita. 15. §. si de vestigalibus. 26.
 ff. de damn. infect. l. si cum. 66. ff. de Evict. Harpr. ad §. adeo. Inst.
 de Locat. & Cond. quia scilicet laudemium spectat ad recogni-
 tionem domini directi, quæ isto contractu ab emphyteuta,
 qui recipitur, promittitur, Struv. d. l. † In feudo verò laude- 16.
 mium actione ex contractu feudali petitur. † Et hoc, 17.
 quando in literis investituræ expressum est, laudemium esse
 solvendum, sine dubio verum est; quod si autem non est ex-
 pressum, consuetudine tamen, ut præstetur, obtinet, tunc, se-
 cundum istam receptam consuetudinem, laudemium ad na-
 turalia contractus pertinere, dicit Struv. d. l. † Hoc verò sci- 18.
 endum, quod actiones hæ personales Domino so-
 lum adversus ipsum emphyteutam ejusque he-
 redes, non verò contra alios & novum possesso-
 rem, qui cum ipso contraxit, competant, l. i. C. si
 cert. per. obligatio enim personalis successorem singularem
 non sequitur, l. f. §. i. ff. de contrab. empt. † Sed, quid opus, di- 19.
 xeris, actione personali, cum rei vindicatione, actione hypo-
 thecariā aliisque remediis satis Domino sit prospectū? † Re- 20.
 spondet Carpz. d. l. def. 17. interesse Domini directi, ut quàm
 plures ad suum consequendum habeat actiones, l. cum filius.
 76. §. variis. ff. de leg. 2. l. i. §. i. ff. quod legator. † Denique ex 21.
 doctrina Baldi in c. significante. colum. pen. extr. de appellat. com-
 petit Domino etiam officium judicis. † Num autem 22
 laudemiorū nomine magistratus privilegiō præ-
 lationis gaudeat? multum ab Interpretibus disceptatur.
 † Privilegium prælationis in prima classe creditorum ipsis 23.
 rectè tribui, docet Struv. in S. J. Civ. Exerc. 44. §. 47. qui in

24. *S. F. Feud. c. 10. §. f. n. 3.* dicit, † quòd, dum ratione ipsius directi domini atque in ejus recognitionem laudemium debetur, illò domini jure, aliis creditoribus simile, aut præstantius, jus non habentibus, Dominus videatur potior; † atque ita in collegio Jurid. Jen. M. April. 1632. ad consultationem des Berichtsverwalters zu Detwitsch/ & M. Dec. 1637. ad petitionem Joh. Schins / nec non ad requisitionem des Berichtsverwalters zu Löbichau M. Mart. 1638. ut & M. April. ejusdem anni ad quaestionem des Neuendorffischen Richters / pronunciatum fuisse, refert *Richt. de privileg. cred.*
25. *c. 2. membr. 5. n. 11.* † Referuntur præterea laudemia inter alias præstationes magistratui debitas, uti patet ex *Ordin. Jud. Magdeburg. c. 50. membr. 1. §.* in gleichen die Lehnwahr. & nomine tributorum comprehenduntur, ac non minus atque tributa aliaque onera realia fundo inhærere censentur; vide supra *Cap. VIII. n. 9. & seqq.* Jam autem tributa, omnesque collectæ, sive sint ordinariæ, sive extraordinariæ, si à magistratu legitimè sunt impositæ, quin reliquo ari alieno in concursu creditorum præferri debeant, dubitandum non est, idque velle videtur Sanctionis Electoralis Saxonicae generalitas in *Constit. 28. p. 1. & Ordin. process. Jud. tit. 42. §.* ferner soll. in fin. ergò & laudemii privilegium prælationis benè ad-
26. scribitur. † Dissentit *Carpz. ad d. constit. 28. d. 53.* quòd ibi agatur de ejusmodi tributis & oneribus realibus, quæ quotannis solvuntur certamque & determinatam semper habent quantitatem, qualia laudemia non esse dicit, ut proinde nec privilegium tributorum ad illa extendere liceat. † Verùm ex ipso *Carpz.* contrarium forsitan poterit probari. Nam in *d. def. 53. n. 1.* ipse concedit, laudemia quoque nomine tributorum comprehendi, & non minus atque tributa aliaque onera realia fundo inhærere, eoquè dependere, quemadmodum reliqui

reliqui fructus fundi; atque hoc etiam *n. 4. & seqq.* repetit, laudemiorum scilicet præstandorum obligationem ex re ipsa proficisci; eaque fundo inherere & sequi quemcunque possessorem, sicut & cætera onera realia: Deinde in *def. 54.* statuit de canone emphyteutico, quod in eo jus prælationis locum habeat. De laudemio autem idem dicendum esse, quod de canone ipso prædicatur, præcipue cum solvatur ex ipsa natura contractus, docet *Menoeh. consil. 297. n. 5. & consil. 444. n. 15. Alex. consil. 123. col. 2. in fin. vol. 5. Riminal. consil. 579. n. 19. Cephal. consil. 505. n. 17.* Porro in *def. 54.* decimis tribuit jus prælationis; laudemia verò decimis æquiparantur, imò decimæ appellantur ab *Alexand. d. consil. 123. col. pen. & Socin. Jun. consil. 70. vol. 3.* Denique in *def. 49. ad constit. 28.* non tantum in collectis & oneribus extraordinariis, sed antea in *def. 47.* multò magis in ordinariis oneribus magistratui solvendis, una cum tacita hypotheca, jus prælationis procedere auctorizat. Laudemium verò esse onus ordinarium, probat *Menoeh. d. consil. 297. n. 8.* ergò quod de aliis pensitationibus & exactionibus ordinariis magistratui competentibus statuitur, id etiam in laudemio locum habere debet. Nec obstat ratio à *Carpz.* supra *n. 27.* adducta, quia illa onera & sumtus, de quibus in *definit. 49. 50. 51. & 52.* agit, non semper quotannis solvuntur, nec aliquando certam & determinatam quantitatem habent, & tamen iis omnibus jus prælationis tribuit: Prætereà in *def. 12. ad const. 39. p. 2.* rectè asserit, nomine laudemii regulariter quinquagesimam partem pretii solvendam esse, nisi aliud consuetudine legitimâ sit receptum; certam itaque & determinatam esse laudemii solvendi quantitatem, ipse fatetur, & per consequens in eo privilegium prælationis omninò valere, benè colligit *Richt. de privil. cred. cap. 2. membr. 5. n. 11.* † Hoc tamen annoto, quod quibusdam in lo.

- cis privilegium hocce prælationis & hypothecæ magistratui ratione laudemii competens ad certos tantum annos tribuatur, idque ne sit in exigendo illo, quod sibi debetur, & exigere etiam propter competentem Jurisdictionem potest, negligens in præjudicium aliorum: Sicuti ex *Ordinat. Jud. Magdeburg. c. 50. membr. 1. §. in gleichen.* privilegium hypothecæ & prælationis ad sex annorum spatium saltem magistratibus
30. esse concessum, apparet. † An verò ob laudemium non solum expelli planè possit emphyteuta?
31. quæri solet. † Negandum id esse videtur, quia nullibi in jure id est expressum, & constitutio Justiniani in *l. 2. C. de J. emphyt.* tanquam poenalis, non debet extendi, sed potius restringi, *c. odia. de R. J.* atque si hæc justa expellendi causa foret, procul dubio ejus mentionem fecisset Justinianus ibidem, dum ostendit, quando & quibus ex causis emphyteuta expelli possit; coerceri etiam in *l. f. C. d. r.* voluit avaritiam dominorum in exigendo laudemio, *Hunn. v. 1. Diss. 29. §. 12.*
32. † Concesserim tamen hoc casu emphyteuta poenam arbitriariam carceris, vel mulctam, justissime imponi ob negligentiam in petitione investituræ ac solutione laudemii, quæ contemptum Domini annexum habet, *l. si quis. 5. ff. de judic. Berlich. dec. 68. n. 12. Gravett. consil. 205. n. 13. Carpzov. p. 2. c. 38. d. 20. n. 8. Richt. decis. 84. qui n. 4.* ita in collegio Jurid. Jen. M. Nov. 1606. ad requisitionem Wölff Joachims Raben zu Sthenfengrün/ pronunciatum, & cuilibet investituram debitò tempore non petenti poenam quinque florenorum dictatam fuisse testatur. † An de laudemio usura à tempore moræ exigi possint? dixi suprà *Cap. IV. n. 87. & seqq.*
43. † Lubet nunc dispicere, quænam remedia & actiones competant illi, qui judicium instituere vult, quòd laudemii-

demium vel planè non, vel tamen ultra solitam
 quantitatem solvere non teneatur. † Et puto com- 35.
 petere hōc casu primò actionem ex l. diffamari. C. de
 ingen. manumiss. quæ de jure communi in omni causa-
 rum civilium & criminalium, tam personalium, quàm rea-
 lium genere, locum habet, ut demonstrat, citatis authoritati-
 bus, *Geil. 2. Obser. 9. n. 7.* necnon *Portius com. opin. Lib. 1. concl.*
19. n. 1. Gabr. 2. comm. concl. Tit. de act. concl. 6. n. 2. † Deinde 36.
 utilis actio negatoria institui poterit, utpote quæ non
 solùm pro servitutibus, sed etiam pro omnibus juribus incor-
 poralibus denegandis competit ex communi DD. sententia,
 uti videre est apud *Jason. ad l. si prius. ff. de N. O. N.* hāc enim
 actione propositā peti & in libello concludi potest, ut deci-
 datur jus non competere Domino exigendi laudemium, aut
 plus, quàm hactenus secundum antiquam consuetudinem
 ejus nomine exactum & solutum fuit, utquē ipsi prohibea-
 tur, ne tale quid in posterum postulet. † Porro emphyteu- 37.
 tæ actionem emphyteuticariam utilem, necnon
 vasallo utilem actionem feudalem dari adversus Do-
 minum, arbitror per l. 1. §. 1. ff. si ager veſt. pet. † Interdicto 38.
 quoque uti possidetis locum hīc esse, existimat *Menoch.*
de retin. possess. remed. 3. n. 103. 122. 123. 131. 134. 137. & 139
 † Denique officium judicis, ex sententia *Bald. in c. signifi-*
cante. col. pen. extr. de appellat. non inutile etiam erit implora- 39.
 re; illud enim pro omnibus indifferenter juribus incorpo-
 ralibus, quæ servitutes non sunt, competere, docet & ad l. 1.
Cod. commun. de manumiss. rationibus confirmat, inquit ibi-
 dem, judicis officium subditis competere adversus Domi-
 num, qui in sua pacifica libertate & possessione turbantur ac-

- que molestia afficiuntur, quia per iudicis officium obpressis succurri debet, *l. cum satis. §. caveant. C. de agr. & censit. l. officinas. ff. de off. praesid.* Idem sentit Rebuff. in reg. constit. Gall. Tom. 40. 3. Tit. de mater. possess. art. 5. Gl. 1. n. 16. † Ex his autem remediis omnibus interdictio uti possidetis experiri, erit forsitan utilissimum, quia est remedium possessorium, & per consequens petitorio proponendum, *l. is qui destinavit. ff. de R. V.* magnum enim est commodum possessionis, §. commodum. *Instit. de interdict.* siquē obtinebit quis in petitorio, incumbet adversario onus probandi & petitorium instituendi, *l. 1. ff. uti possid. Richt. vol. 1. p. 2. consil. 8. n. 19. & 20.* † Iudicium denique, quod attinet, coram quo laudemium petendum venit, sequimur hīc meritō Jus commune, ita ut, si actio, quæ instituitur, sit realis, adeatur iudex, sub quo sita est res, ex qua laudemium petitur, per *l. 1. C. ubi in rem act.* Si verō actio sit intentata personalis, Actor sequatur forum Rei, per regulam in *l. juris ordinem. 2. C. de Jurisdic. omn. Jud.*

EPILOGUS.

HÆc de Laudemiis, pro ratione mei instituti, compendiosè quidem, sufficienter tamen, ut spero, dicta sint. Plura qui desiderat, aut potius prolixiora adamat, evolvat Carolum Molinæum *ad consuetud. Paris. part. 1. §. 33. aliàs 22. & in p. 2. §. 78. aliàs 55.* nec non Amedei à Ponte *questiones laudemiales*: Francisci Solfanæ *Lucerna laudemiorum* quoque inspicere, & quem præ aliis laudo, Georgii Franzkii *Traſtatus de Laudemiis*, legi possunt. Allegantur etiam à Don. Garſia Maſtrillo in *Decis. Regn. Sicil. 149. n. 1.* & alibi, quidam

dam Tepatius & Maurus Burgenfis, vel Burgus,
de Laudemiis, sed Auditorum illorum nec Bibliopolarum no-
 stratum quisquam recordatur, nec in Catalogo, quem vo-
 cant, Catalogorum, mentio reperitur. Petrus à Deme-
 rath quædam etiam de laudemiis concisè scripsit, sed, quòd
 paucorum forsitan in manibus ille labor sit, credo. Alios, qui
 obiter & incidenter hanc materiam tractant, hinc inde
 copiosè allegavi, quos vide. Interim
 hic esto

FINIS
 &
 DEO
 Laus atque GLORIA!

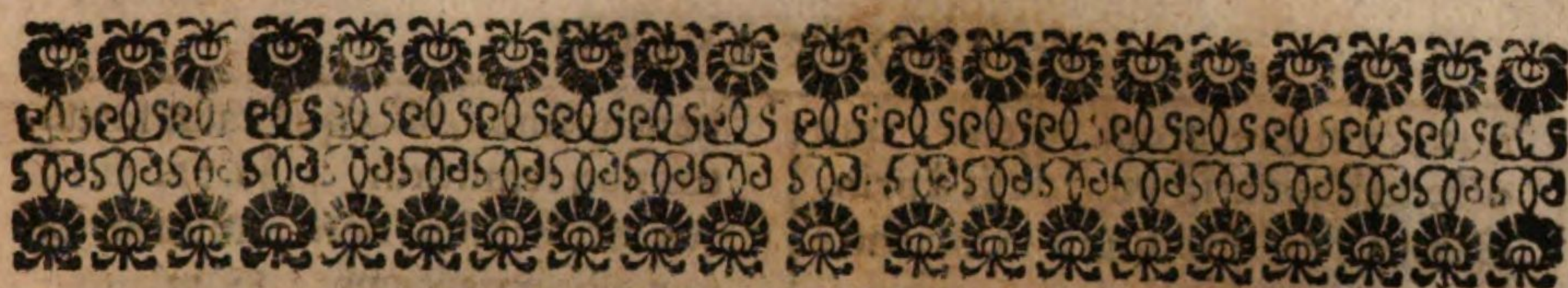

ERRA-

ERRATA.

Pag. 4. n. 12. pro Relerium legatur Relevium. pag. 9. n. 29. pro rceptam leg. receptam. p. 9. n. 60. pro per ii. leg. per v. p. 9. n. 82. pro consvetuudo leg. consvetudo. p. 12. n. 15. pro tdstatur leg. testatur. p. 15. n. 37. pro xesolvi leg. exsolvi. p. 29. n. 24. pro men. leg. tamen. p. 54. n. 81. pro pet. leg. per. p. 82. n. 64. pro laudemium debetur. leg. laudemium non debetur. p. 99. n. 80. in verb. l. i. & tot. Tit. 12. ff. si quid in fraud. cred. deleatur 12. Reliqua errata Lector benevolus, pro sua humanitate, ipse corrigat. V.

INDEX

INDEX Rerum & Verborum.

*Numerus primus CAPUT, secundus MARGI-
NALEM, tertius PAGINAM denotat.*

- A** Abbas Fuldenfis feuda sua gratis sus-
cipit. VIII. 51. 114.
- Accessorium tollitur sublatō principa-
li. 4. 89. 22.
- Actio hypothecaria datur domino pro
oneribus fundo inhaerentibus. 8. 10.
106. Actio ex l. diffamari C. de in-
gen. manum. nec non actio negato-
ria, ut & actio utilis ex contractu da-
tur illi, qui recusat solvere laude-
mium. 10. 35. & seqq. 133.
- Actus sub conditione factus, si ea defi-
cit, pro non facto habetur. 6. 138. 67.
Ex actu conditionali & suspensio nul-
lum jus dicitur quæsitum. 6. 138. 68.
dispositio quævis regulariter de actu
valido intelligitur. 7. 76. 98.
- Aestimatio rei, prout tempore aliena-
tionis est, in laudemii solutione at-
tenditur. 4. 8. & seqq. 11. Aestimatio-
nis pars quando laudemii nomine
solvitur. 4. 3. 10.
- Alienatio est actus, per quem domi-
nium transfertur, 7. 44. 91. proprie
non fit, nisi abdicatō jam & mutatō
dominiō ac possessione, 7. 44. 91. ex-
trajudicialis rerum immobilium
non valet. 7. 49. 92. sub alienatione
quoque permutatio intelligitur, 6.
162. 73. nec non locatio ad longum
tempus. 6. 149. 69. divisio vim ha-
bet alienationis. 6. 46. 46. Ex alie-
natione perfecta debetur laude-
mium, 7. 37. & seqq. 89. nec non ex
voluntaria, 6. 2. 36. & 6. 29. 41. hau-
verò ex necessaria, 6. 5. 37. quæ di-
catur necessaria. 6. 4. 37. Alienari re-
gulariter nequit feudum sine con-
sensu domini. 5. 46. & seqq. 31. &
seqq. usufructuarius non habet jus
alienandi in extraneum. 6. 153. 70.
per usumfructum vera rei possessio
non alienatur. 6. 153. 70.
- Archidux Austriæ feuda sua gratis ac-
cipit. 8. 51. 114.
- Ascendentes heredes an laudemium
solvere teneantur? 6. 37. & seq. 43.
& seq.
- Aureæ Bullæ exemplaria variant circa
S nume-

INDEX RERUM

numerus marcarum argenti, quæ officialibus curiæ imperialis à principibus pro investitura exsolvendæ sunt. 4. 41. 15.

Augustanæ confessioni addicti Archiepiscopi, Episcopi, aut Prælati, quantum pro infeudatione solvere teneantur? 4. 73. 19.

B.

Barones sub principum nomine aliquando intelliguntur. 8. 50. 113.

In Bavaria locò laudemii quini floreni ex centenariis solvuntur. 4. 22. 13.

Pro beneficio remunerationem exigere contra naturam liberalitatis est. 5. 19. 28. feudum est beneficium. 5. 20. 28.

Bestiæ nomine quid in Aureæ Bullæ c. 29. intelligatur? 4. 80. 21.

Bituricenses duodecimam partem pretii loco laudemii solvunt. 4. 21. 13.

Blesii partem duodecimam pro laudemio de pretio solvunt. 4. 21. 12.

Brunsvigo Lüneburgenses Duces Episcopo Hildensi laudemii locò ducentos florenos cum caballo de quibusdam præfecturis solvunt. 4. 24. 13.

C.

Canon vocatur pensio, quæ in Emphyteusi præstatur. 5. 6. 24. si in Ecclesiastica emphyteusi per biennium non solvitur, cadit res in commissum. 5. 6. 25. nec non si in seculari per triennium non præstatur. 5. 6. 24. ob sterilitatem, vel incurfio-

nem hostium, aliosque casus fortuitos non remittitur. 4. 88. 22.

Casus ob fortuitos non remittitur canon emphyteuticus. 4. 88. 22.

Census solarius & superficiarius quid sit? 5. 11. 26. de censibus magistratui debitæ usura exigere potest à tempore moræ. 4. 87. 22. Res censuales quid sint. 5. 13. 27. irrequisitò domino alienari possunt. 5. 13. 27. & 7. 52. 93. ex illis quandoque laudemium solvendum est. 5. 12. 27. An is, qui perpetuum habet censum, alterum, qui habet censum adjectitium, à perceptione laudemii excludat? 9. 19. 121. An per libros censuales consuetudo vel præscriptio rectè probentur? 7. 30. & seqq. 88.

Ex cessione bonorum ob debita an laudemium debeatur? 6. 96. 57.

Collaterales an in priori investitura comprehensi censeantur? 6. 26. 40. ab intestato succedentes Laudemium solvere non tenentur, 6. 35. 43. nec, si ex testamento succedunt, investituræ renovationem verò petere debent. 6. 26. & seqq. 40.

Collectæ tam ordinariæ, quàm extraordinariæ, si à magistratu legitime sunt impositæ, reliquo ari alieno in concursu creditorum præferuntur. 10. 26. 130. De collectis magistratui debitæ usura exigere potest à tempore moræ. 4. 87. 22.

Colonus, qui interpellatus recusavit solvere pensionem, præscribit hujus-

- huiusmodi præstationem, 30. annis. 7. 13. 85.
- Comites sub principum nomine aliquando intelliguntur. 8. 50. 113.
- Commisſi pœna non obtinebit, ſi vaſallus feudum nulliter alienavit. 7. 73. 98. nec non ſi cenſus ex rebus cenſualibus haut fuerit ſolutus. 5. 13. 27. Si verò canon in Emphyteuſi ſeculari per triennium, & in Eccleſiaſtica per biennium non ſit ſolutus, cadit res in commiſſum. 5. 6. 24.
- Communione ſtante coheredes in qualibet minima parte rei communis dominium habent. 6. 44. 45.
- Condictio ex lege, vel conſuetudine, vel ob cauſam an detur domino ad conſequendum Laudemium. 10. 11. & ſeqq. 128.
- Conditio iniqua alteri, præter ipſius voluntatem, per alterum inferri haut debet. 6. 178. 76. & 7. 61. 95.
- Conditio nil ponit in eſſe, antequam evenit, 6. 138. 67. nullam habet obligationem veram, niſi exiſtat, 6. ſuſpendit actum conditionalē. 6. 138. 67. 138. 67. ita ut is, deficiente eâ, pro non factò habeatur. 6. 138. 67. Condi-tione pendente nemo dicitur habere jus in re, vel ad rem. 6. 138. 68.
- Ex contractu ſub conditione domi-nium non transfertur, niſi impleta ſit conditio. 6. 138. 68. Conditiona-lis venditio imperfecta eſt ante con-ditionis eventum. 6. 138. 67. An lau-demium debeatur ex venditione
- conditionali, ante conditionis even-tum? 6. 138. 67. & 7. 53. 93. Cui ex venditione conditionali, purificatâ conditione, ſit laudemium ſolven-dum? 9. 25. 123.
- Conductis ex rebus an præſtandum laudemium? 6. 143. & ſeqq. 69.
- Confefſoria actio utilis datur domino ad conſequendū laudemium. 10. 8. 127.
- Conſenſus domini an ad alienationem neceſſariam requiratur? 6. 5. 37. ſine conſenſu domini feudum regu-lariter alienari nequit. 5. 46. 31. vaſallus & Emphyteuta ſine domini conſenſu rem in longum tempus lo-care nequeunt. 6. 149. 69. Sive do-minus in alienationem conſenſerit, ſive non, laudemium ipſi debetur. 6. 5. & ſeqq. 37.
- Conſtitutum eſt locò traditionis. 7. 55. 94. An dominus petere poſſit lau-demium ante realem traditionem, quando clauſula conſtituti interve-nit? ibid.
- Conſuetudo ſtricti Juris eſt, 5. 26. 29. & 6. 51. 47. nec non 7. 25. 87. eſt re-ſtringibilis & unius connexi ad al-terum connexum non extenditur, 6. 186. 78. extendi poteſt de ſimilibus ad ſimilia, 7. 24. 87. vim & poteſta-tem legis habet, 7. 21. 86. ipſâ lege quodammodò major eſt & poten-tior, illamq; non raro vincit, 7. 21. 86. valet, quæ poſt legem derogatoriam introducitur, 7. 21. 86. tam præter, quàm contra jus induci poteſt, 7. 21.

INDEX RERUM

86. tantum habet de effectu, quantum de usu, & proprios facti terminos ac usus nunquam excedit, 7. 25. 87. infertur ex actibus conformibus, non verò ex variis & difformibus. 4. 82. 21. quot anni ad consuetudinem introducendam requirantur? 7. 4. & *seqq.* 83. Consuetudo est facti, adeoq; probari debet, 6. 182. 77. & quidem in individuo, 7. 27. 87. ac in illo ipso casu, de quo contravertitur, 7. 26. 87. non probatâ in individuo ad casus alios & similes extendi non debet, 6. 51. 47. an sufficienter probetur per libros censuales? 7. 30. 88. ex consuetudine jus feudale dependet, 5. 29. 29. induci potest laudemium, 5. 29. 29. Consuetudo locorum in materia laudemiorum præprimis hodie attenditur. 4. 38. 15. & 6. 20. 39. *nec non* 6. 25. 40. an Consuetudo laudemium solvendi post publicatas de eo ordinationes provinciales introduci possit? 7. 19. 86. An consuetudo, quâ major pars, quàm quinquagesima pro laudemio exigitur, valeat? 4. 17. 12. Consuetudine introduci potest, ut etiam ex domini mutatione laudemium debeatur. 6. 181. 77. Consuetudine invaluit, ut etiam ex rebus feudali-bus aliisque, quam Emphyteuticis, laudemium debeatur. 5. 7. 25. & 5. 24. 29. *ut* & 5. 31. 30. *nec non* 5. 46. 32. Consuetudo, ut novus vasallus Seniori introitus causâ quid largia-

tur, honesta est & rationabilis. 5. 25. 29. Consuetudo, quâ liberi ad laudemium solvendum obligantur, quando ex testamento paterno succedunt, valida est. 6. 19. 39. Ex consuetudine aliquando succedentes ab intestato tenentur solvere laudemium. 6. 39. 44. Consuetudo, quâ collaterales laudemium solvere tenentur, ad ascendentes & descendentes extendi non debet. 6. 39. 44. Dominus, qui super consuetudine vel præscriptione in laudemii exactione se fundat, eam probare debet specificè in quolibet casu. 7. 23. 87. Probatâ licet consuetudine, quod liberi heredes conjunctim omnes in successione pro investitura solvere teneantur laudemium, non tamen inde licet ex divisione postea ab ipsis facta denuò à singulis illud petere. 6. 51. 47. & 6. 189. 78.

Contractus, si propter impossibilitatem annullatur, nullum inde debetur laudemium. 7. 77. 98. Ex contractu irritato, invalido & nullo, nullum quoque præstandum est laudemium, 7. 72. & *seqq.* 98. idque sive contractus ab initio sit nullus, sive postea irritus fiat. 7. 78. 99. Jura de laudemio disponentia non nisi de contractibus validis & subsistentibus verificantur. 7. 76. 98. An dominus, contractu irritato ac resolutò, debeat laudemium jam exsolutum restituere. 7. 86. & *seqq.* 100. Ex contractu

contractu nullo non debet solvi gabella. 7. 74. 98. In contractibus pro invalidis declaratis cum re ipsa fructus retrò omnes à die traditionis percepti, restituendi sunt. 7. 87. 100. Ex contractu sub conditione dominium non transfertur, nisi impleta sit conditio. 6. 138. 68.

Curmede quid sit? 1. 13. 4. ex quibus rebus solvatur? 1. 14. & seq. 4. quid ex bonis curmedicis solvatur? ibid.

D.

Debitor bona sua creditori adjudicata jure revocationis redimens, an Laudemium solvere teneatur? 8. 23. 109.

De decimis magistratui debitis à tempore moræ potest exigi usura. 4. 87. 22.

Cujus dies nec venit, nec amplius venire potest, frustra petitur. 7. 92. 101.

Dispositio quævis regulariter de actu valido intelligitur. 7. 76. 98.

Divisio vim habet alienationis, 6. 46.

46. vicem Emptionis obtinet, 6. 48.

46. alia est voluntaria, alia necessaria. 6. 43. 45. Per divisionem novum dominium dividendum non acquiritur, sed id, quod antea illorū pro indiviso erat, inter ipsos distribuitur, 6. 44. 45. In divisione heredum reverà non mutantur personæ possessorum. 6. 44. 45. Facta divisione inter fratres rupta videtur simultanea investitura. 6. 59. 50. An ex divisione laudemium sit solven-

dum? 6. 42. & seqq. Licet ex consuetudine forsitan liberi heredes omnes conjunctim pro investitura in successione solvere teneantur laudemium, si tamen postea bona paterna inter se dividunt, singuli denudò pro suis portionibus ad Laudemii præstationem non obligantur. 6. 50. & seqq. 46. & seq. Ex divisione ut plurimum solvitur der Schreiber schilling. 6. 44. 46.

Dominus in rebus suis omnia commoda percipit, & contra omnia onera sustinere tenetur. 6. 124. 64. Liberi vivis adhuc parentibus domini quasi bonorum paternorum habentur. 6. 14. 39. & 6. 34. 43. An laudemium domino mediato, an immediato sit solvendum? 9. 3. & seqq. 116. Si plures sunt domini unius rei laudemialis, qui dominium directum in commune possident, illis omnibus unum tantum debetur laudemium. 9. 15. & seqq. 119.

Dominium non transfertur nudis pactis, conventionibus atque contractibus, sed traditionibus, quæ pacta & contractus sequuntur, 7. 44. 91. nec plenè & perfectè transfertur, nisi alienatio rerum immobilium judicialiter sit facta, 7. 49. & seq. 52. nec ex contractu sub conditione, nisi sit impleta conditio. 6. 138. 68. Per emptionem cum pacto de retrovendendo dominium transfertur in emptorem. 6. 124. 64. stante com-

INDEX RERUM

munione coheredes in qualibet minima parte rei communis dominium habent. 6. 44. 45. per divisionem novum dominium dividantibus non acquiritur, sed id, quod antea illorum pro indiviso erat, inter ipsos distribuitur. 6. 44. 45.

Domus si venditor cum rebus mobilibus, an inde laudemium debeatur? 5. 53. 32.

Donatio rei emphyteuticæ an domini consensum requirat? 6. 80. & seq. 54. An ex donatione donatarius laudemium solvere teneatur? 6. 61. 51. ex quibus donationibus? 6. 76. & seqq. 53. & seqq. An ex donatione dotis? 6. 64. & seqq. 51. & seqq. an ex donatione propter nuptias? 6. 76. 53. An, si res pro parte venditur, pro parte autem donatur, laudemium tantum debeatur ex pretio, an verò etiam ex donatione? 6. 82. & seq. 54. & seq. An ex donatione emphyteusis factâ liberis à patre laudemium sit præstandum? 6. 62. 51.

Dos non filiæ, sed ejus marito datur, 6. 70. 53. succedit in locum legitimæ. 6. 67. 52. Dotes mulieribus constitui, publicè interest. 6. 67. 52. An ex dotis datione & donatione laudemium sit præstandum? 6. 64. & seqq. 51. & seqq.

Dotalitii ratione an vidua laudemium solvere teneatur? 6. 155. 71.

Duo singularia & exorbitantia concurrere non debent in re eadem. 6. 50. 47.

E.

Electores, dum feuda sua regalia ab Imperatore, vel Rege Romanorum, accipiunt, nec ipsi, nec officialibus, laudemii nomine quid solvere teneantur. 4. 39. 15. & 5. 41. 31. ac 8. 47. 113. nec non 9. 29. 124.

Emphyteusis quomodo definiatur? 5. 6. 24. est suâ naturâ perpetua & in extraneos quoque heredes transitoria, 6. 33. 42. in quibus conveniat cum locatione? 6. 144. 69. nec non cum feudo? 5. 14. 27. in emphyteusi pensio quæ præstatur, vocatur canon. 5. 6. 24. in emphyteusi canon ob sterilitatem, vel incurSIONem hostium, vel alios casus fortuitos, non remittitur, sed si prædium prorsus sit extinctum. 4. 88. 22. Si in Emphyteusi seculari canon per triennium, & in ecclesiastica per biennium, non solvitur, cadit res in commissum. 5. 6. 24. & seq. An in donatione emphyteusis requiratur domini consensus? 6. 80. 54. Emphyteusi Justinianus imposuit laudemium, 5. 1. 24. ad essentiam ejus non pertinet, 5. 3. & seqq. 24. laudemium reputatur inter fructus emphyteusis. 4. 12. 11.

Emphyteuta à commissio excusatur, qui vendidit rem emphyteuticam sine domini consensu, si eam nondum tradidit, 7. 47. 92. sine domini consensu rem in longum tempus locare nequit. 6. 149. 69.

Em-

Emptionis vicem obtinet divisio, 6. 48. 46. nec non datio in solutum, 6. 98. 57. Emptioni permutatio maxime vicina est. 6. 162. 72. Per emptionem cum pacto de retrovendo dominium transfertur in emptorem. 6. 124. 64. Ex emptione laudemium debetur. 6. 48. 46. & 6. 86. & *seqq.* 55. an debeatur laudemium ex Emptione actionis ad rem? 7. 54. 93. an ex ea, quæ fit per additionem in diem? 6. 140. 68. An ex Emptione portionis alterius coheredis post factam divisionem heres laudemium solvere teneatur? 6. 59. 50.

Emptor, non venditor, laudemium regulariter solvere tenetur. 6. 124. 63. & 8. 17. 107.

Equus ille, cui insidet princeps feuda sua ab Imperatore suscipiens, debetur Mareschallo. 4. 77. 20. & 9. 31. 124.

Expelli an possit emphyteuta ob non solutum laudemium? 10. 30. 132.

Extraneus ab intestato succedens an laudemium solvere debeat? 6. 40. 44. an in testamento heres institutus? 6. 29. 41. & 6. 32. 42. an in priori investitura sit comprehensus? 6. 40. 44.

F.

Factum alterius non debet alteri obesse. 6. 124. 63.

Ferrarienses pro laudemio solvunt sextantem. 4. 20. 12.

Ferto est vox barbara, & unde derivatur, 4. 61. 17. scribitur à nonnul-

lis per v. 4. 60. 17. quid denotet? 4. 62. 18. an fartus cum fertone ejusdem sit significationis? 4. 64. 18.

Feudum quid sit? 5. 23. 28. est beneficium, 5. 20. 28. est vel masculinum, vel foemininum, 5. 31. 40. aliud est nobile, aliud plebejum, 5. 35. 30. cum Emphyteusi quædam habet communia, 5. 14. 27. nequit regulariter alienari sine speciali domini licentia & consensu. 5. 46. 32. Ex feudis regulariter nullum debetur laudemium, 5. 16. & *seqq.* 28. & 5. 30. & *seq.* 30. nec in Franconia, 5. 32. 30. ex quibus feudis in Germania laudemium debeatur? 5. 34. & *seqq.* 30. & 5. 46. 32. licet de quibusdam feudis laudemium debeatur, ad alia tamen, quamvis ejusdem curiæ, extendi non debet. 5. 27. 29. laudemium ex alienatione feudi petens, si ipsi denegatur, jus illud probare tenetur. 5. 28. 29. Ex feudis, quæ ex permutatione Principes vi instrumenti Pacis Osna-brüg. acceperunt, nullum fuit præstandum laudemium. 5. 44. 31. In feudis laudemium vocari solet relevium. 5. 26. 29. Ex feudis aliquando debetur pensio annua. 5. 30. 30. Jus feudale ex mera ferè consuetudine dependet. 5. 29. 29.

Fidelitatem vasallus suo domino debet. 5. 22. 28.

Filius & pater sunt correlativa. 6. 38. 44.

In

INDEX RERUM

In Franconia ex rebus censualibus debetur laudemium. 5. 12. 27. non etiam ex rebus feudalibus. 5. 32. 30.

Fratres si dividunt paterna bona, ita videtur rupta investitura simultanea, ut, mortuo uno, alter, nisi se denuò reinvestiti in portione fratris petierit, jus nullum succedendi habeat. 6. 59. 50.

Fructus vocabulum derivatur à fruendo. 4. 14. 12. Fructus adhuc stantes, vel pendentés, pars fundi dicuntur, 5. 49. 32. de proximo colligendi habentur pro collectis. 5. 51. 32. In fructibus tempus perceptionis attenditur. 4. 13. 12. In contractibus pro invalidis declaratis, cum re ipsa fructus retrò omnes, à die traditionis percepti, sunt restituendi 7. 87. 100. Vasallus fructus rerum feudalium ad tempus vitæ vendere potest. 6. 150. 70. De feudis fructuum medietas quibusdam in locò laudemii præstatur. 4. 25. 13. Jus percipiendi laudemium reputatur inter fructus emphyteusis. 4. 12. 11. An ex fructibus cum fundo venditis debeatur laudemium? 5. 49. & seqq. 32.

Frustrà petitur, cujus dies nec venit, nec amplius venire potest. 7. 92. 101.

G.

Gabella non debet solvi ex contractu nullo. 7. 74. 98. A gabella ad laudemium non valet semper consequentia, 7. 60. 95. & 7. 68. 97.

In Gallia an laudemium de rebus feudalibus solvatur? 5. 33. 30.

In Germania ex quibus feudis præstandum sit laudemium? 5. 34. & seqq. 30.

H.

Handlehn quid sit? 7. 43. 90.

Sub hasta si res venditur, an inde debeatur laudemium? 6. 90. 55.

Das Herdegeld retrahens emptori tenetur restituere. 6. 136. 67.

Heredum jura valde sunt favorabilia.

6. 44. 45. An heredes illius, qui non per se, sed per curatorem, de emphyteusi est investitus, laudemium solvere teneantur? 8. 34. & seqq. 110.

An, si heredes non per se, sed curatorem, fuerunt investiti, post mortem hujus denuò isti recognitionem ac investituram petere, & laudemium solvere teneantur? 8. 37. & seqq. 111.

An heredes ex testamento ad laudemii solutionem sint obligati? 6. 11. 38. An heredes succedentes ab intestato? 6. 35. & seqq. 43. & seqq.

An heredes ex divisione teneantur solvere laudemium? 6. 42. & seqq.

45. & seqq. Licet ex consuetudine forsitan liberi heredes omnes conjunctim pro successione solvere laudemium obstricti sint, si tamen postea bona paterna inter se dividunt, singuli denuò pro suis portionibus ad præstationem laudemii non obligantur. 6. 50. 46. An, quando uni ex heredibus fundus, alteri verò e-

jusdem

jusdem æstimatio adjudicatur, debeat ex divisione illa laudemium?

6. 52. 47. An heres teneatur solvere laudemium, qui, post factam divisionem, alterius coheredis portionem emit. 6. 59. 50.

Honorarium aliquando pro investitura non modò officialibus, sed etiam ipsi domino laudemium solvendum est, 4. 36. 14. aliquandò verò solum præstatur honorarium. 4. 38. 15. quantum honorarii locò officialibus communiter solvatur? 4. 37. 14. quid & quantum pro honorario officialibus curiæ imperialis à principibus in investitura præstetur? 4. 39. 15.

Hosium ob incursionem canon emphyteuticus non remittitur. 4. 88. 22.

Hypothecaria actio datur domino ad consequendum laudemium. 10. 4.

127. An ex re hypothecata pro annuo censu redimibili laudemium debeat? 6. 157. 71.

I.

Immobilibus tantummodò ex rebus regulariter laudemium debetur. 5. 48. 32.

Immunis à præstatione omnium onerum an nihilominus laudemium solvere teneatur? 7. 33. & seqq. 88.

Impensas tantum utiles & necessarias retrahens emptori restituere teneatur. 6. 137. 67.

Imperator nullum solvitur laudemium pro investitura. 9. 28. 123.

Interdictò uti possidetis uti potest denegans laudemium contra dominum illud petentem. 10. 38. 133.

Ab intestato succedentes liberi & collaterales regulariter nullum laudemium solvere tenentur, 6. 35. & seqq. 43. aliquando tamen ex consuetudine. 6. 39. 44. Extranei ab intestato succedentes laudemium solvere debent. 6. 40. 44.

Investitura nulla requiritur in locatione. 6. 145. 69. Investituræ olim in campo vel foro publicè fiebant, 4. 78. 20. hodie fiunt ut plurimum in conclavibus. 4. 79. 20. quando in persona Domini mutatio contingit, vassallus investituram ab ipso petere tenetur. 6. 189. 89. Investitura est causa propinqua laudemiorum. 7. 37. 89. Laudemium pro investitura debetur. 6. 11. & seqq. 38. Qui in priori investitura non comprehenditur, regulariter solvere tenetur laudemium. 6. 29. 41. Quinam in priori investitura censeantur comprehensi? 6. 29. 41. An liberi? 6. 14. 38. An collaterales? 6. 26. & seqq. 40. An Extranei? 6. 40. 44. Investitura est tessera agnitionis & consensus Domini in contractum ab Emphyteuta celebratum. 7. 43. 91. Si administratio principis, qui minorens fuit, mutatur, renovatio investituræ est petenda. 6. 190. 79. Renovatio Investituræ aliquando quidem petenda, laudemium tamen nullum pro ea est solvendum. 6. 26. 40. Licet

T

vassal-

INDEX RERUM

vasallus in actu investiturae fidelitatem Domino juraverit pro se & suis successoribus, tamen is iterum tenetur successoris promittere fidelitatem. 6.192.79. Facta divisione inter fratres rupta videtur investitura simultanea. 6.59.50. Imperatori pro investitura nullum solvitur laudemium. 9.28.123.

L.

Laudemii voculam Longobardicam esse refert Loccenius. 1.1.3. Laudemium quomodo alias vocatur? 1.6. & seqq. 4. & 1.17. & seqq. 5. nec non 7.43.90. unde derivatur? 1.2.3. & 1.5.3. ejus origo est ex constitutione Justiniani. 5.1.2.4. quid sit? 1.4.3. & 2.1. & seqq. 5. nec non 2.4. & seqq. 6. quomodo J. Civili definiatur? 5.2.24. dividitur in conjunctum & separatum, 3.14. & seq. 8. in majus & minus, 3.1.7. majus proprie dicitur laudemium, 3.1.7. minus vero improprie, 3.9.7. majus est vel simplex, vel duplex, 3.3.7. & 3.6.7. simplex quid sit in bonis ecclesiasticis & secularibus? 3.4. & seq. 7. ut & 4.1.10. duplex quid sit in iisdem? 3.7. & seq. 7. Laudemiorum causa principalis quae sit? 5.4.24. Laudemium est onus reale, 8.2.105. solvendum est, licet fundus ab omni onere liber sit venditus, 8.21. & seqq. 108. est odiosum, 6.51.47. & 6.186.78. restringi debet ad casum scriptum, nec extendi, nec peti de-

bet in alio, etiam in quo eadem est ratio, 7.28.87. consuetudine induci potest. 5.29.29. & 5.38.30. consuetudo cujusque loci in materia laudemiorum praecipuis debet adtendi. 6.20.39. & 6.25.40. in dubio decidendum, non deberi laudemium. 7.1.82. Laudemii quantitas in dudio ex recepta consuetudine determinanda est. 4.28.13. Si Dominus probare potest certam quantitatem loco laudemii frequentius esse solutam, illa adtendi debet. 4.84.21. Quando pars aestimationis loco laudemii solvatur? 4.3.10. Laudemium solvendum est secundum aestimationem rei, non quae quondam fuit, sed prout nunc est tempore alienationis. 4.8. & seqq. 11. Quando pars pretii laudemii nomine solvatur? 4.2.10. An de toto pretio convento laudemium sit praestandum, licet pars postea emptori sit remissa? 4.4.10. Laudemium quibusdam in locis est medietas fructuum, qui uno anno de feudo percipiuntur. 4.25.13. Quantum laudemii nomine sit solvendum, quando in literis investiturae clausula haec est inserta: ohne beschwerliches Lehngeld? 7.36.89. An, si plures sunt emptores ejusdem rei laudemialis, singuli in solidum ad laudemium solvendum obligentur? 4.86.22. Laudemio difformiter exsoluto, quomodo illud impofterum sit exsolvendum? 4.81.21.

Quan-

Quantum locò laudemii sit solvendum, si diversa fuerit consuetudo in loco, ubi est Dominus, & ubi res sita est? 4. 85. 21. An de laudemiiis usura à tempore moræ exigi possint? 4. 87. 22. Laudemium & Releviū an differant? 1. 11. 4. A Gabella ad laudemium non infertur indifferenter. 7. 68. 97. Laudemium tantum ex rebus immobili- bus debetur. 5. 48. 32. An debeatur ex jure ad rem acquisito? 7. 53. 93. Jura de laudemio disparentia, non nisi in contractibus validis & subsistentibus verificantur. 7. 76. 78. Ex contractu enim nullo, irrito & invalido nullū de- betur laudemium. 7. 72. & seqq. 98. nec, si contractus propter impossibilitatē annullatur. 7. 77. 98. An heredes ascen- dentes laudemium solvere teneantur? 6. 37. & seq. 43. & seq. An, qui ex testa- mento quid accipit? 6. 11. & seq. 38. An liberi ex testamento succedentes? 6. 13. 38. 17. 39. An collaterales? 6. 26. & seq. 40. An Extraneus? 6. 29. 41. An maritus? 6. 31. 42. An uxor ex testa- mento succedens? 6. 30. 42. An liberi & collaterales ab intestato succeden- tes laudemium solvere teneantur? 6. 35. & seqq. 43. An Extranei? 6. 40. 44. Non debetur laudemium, si legatur alicui res, quæ aliàs ipsi debebatur. 6. 28. 41. An laudemium ex divisione sit solven- dum? 6. 42. & seqq. Probatā licet con- suetudine, quòd liberi heredes con- junctim omnes in successione pro in- vestitura solvere teneantur laudemi- mium, non tamen inde licet ex divi-

sione postea ab ipsis facta illud de- nuò à singulis petere. 6. 51. 47. An de- beatur laudemium, quando uni ex heredibus fundus, alteri verò ejusdē æstimatio adjudicatur? 6. 52. & seqq. 47. & seqq. An vidua ratione dotalitii laudemium solvere teneatur? 6. 155. 71. An ex dotis datione sit laudemium præstaddum? 6. 64. & seqq. 51. & seq. An ex donatione debeatur laudemi- um? 6. 61. 51. ex quibus donationibus debeatur? 6. 76. & seqq. 53. & seq. An ex donatione propter nuptias? 6. 76. 53. An ex dotis donatione? 6. 64. & seqq. 51. & seq. An si pater liberis donat em- phyteusin? 6. 62. 51. An si res pro par- te venditur, pro parte autem dona- tur, laudemium tantum debeatur ex pretio? 6. 82. & seq. 54. & seq. Si ex ven- ditione laudemium de consuetudine debetur, illud ad donationem, aliasq; alienationes extendi non debet. 6. 85. 55. An ex emptione laudemium de- beatur? 6. 48. 46. & 6. 86. & seqq. 55. Si venditio sit facta simul bonorū plu- rium, quorum alia sunt laudemialia, alia non, pro rata laudemialium tan- tum debetur laudemium. 6. 142. 69. An laudemium debeatur, si pater vendit rem liberis suis alioquin ab intestato ipsi successuris? 6. 160. & seqq. 59. An ex emptione, quæ fit per additionem in diem, laudemium de- beatur? 6. 140. 68. An ex venditione facta per Legem commissoriam? 6. 141. 68. An ex conditionali ante con- ditionis eventum? 6. 138. 67. & 7. 53. 93.

INDEX RERUM

An ex venditione, quæ fit cum pacto de retrovertendo? 6. 110. & seq. 60. Emptor, qui primò sub pacto retrovenditionis emit, deinde verò jure hereditariò & pro hoc aliquod pretiũ additur ratione additamenti laudemium solvere tenetur. 6. 115. 61. An ex venditione utilitatis publicæ causâ facta laudemium debeat? 6. 103. 59. & 6. 67. 52. An ex venditione sub hasta? 6. 89. & seqq. 55. & seqq. An ex fructibus cum fundo venditis? 5. 49. & seqq. 52. An ex rebus mobilibus cum domo venditis? 5. 53. 32. An si, propter fallaciam emptoris non solventis pretiũ terminò præfixò, venditio resolvitur, Emptor teneatur ad laudemii solutionem? 7. 83. 100. An ex permutatione laudemium sit solvendum? 6. 161. & seqq. 72. & seqq. In casu permutationis uterque permutator suò Domino integrum laudemium solvere tenetur. 6. 170. 74. An ex rebus conductis laudemium sit præstandum? 6. 143. 6. 143. & seqq. 69. An ex locatione & conductione ad longum tempus? 6. 148. & seqq. 69. & seqq. An ex obpignoratione? 6. 158. & seqq. 71. An ex re hypothecata pro annuo censu redimibili? 6. 157. 71. An si possessor constituit annuum censum super re laudemiali, inde debeat laudemium? 6. 158. 71. Quando ex rebus censualibus solvendum sit laudemium? 5. 12. 27. An laudemium debeat ex rebus libellariis? 5. 8. 25. an ex precariis? 5. 9. 26. an ex usufructu? 6. 1

151. & seqq. 70. An ex feudalibus rebus? 5. 15. & seqq. 3. 8. & seqq. Licet laudemium de quibusdam feudis debeat, ad alia tamen, quamvis ejusdẽ curiæ, extendi non debet. 5. 27. 29. Ex quibus feudis laudemium in Germania debeat? 5. 34. & seqq. 30. Laudemium de feudis in Franconiâ non debetur, 5. 32. 30. nec regulariter in Gallia. 5. 33. 30. Nullum fuit præstandum laudemium ex bonis feudalibus, quæ ex permutatione, vi Instrumenti Pacis Osnabrüg. Principes acceperunt. 5. 44. 31. Laudemium ex rei feudalis alienatione petens, si ipsi denegatur, ius illud probare tenetur. 5. 28. 29. Laudemium, quod ex re feudali solvitur, vocari solet Relovium. 5. 26. 29. Laudemium Justinianus rebus emphyteuticis imposuit, 5. 1. 24. ad essentiam tamen contractus emphyteutici non pertinet, 5. 3. & seqq. 24. reputatur inter fructus emphyteusis, 4. 12. 11. statutis, consuetudine, usu ac præscriptione, nec non pactis, ad alia etiam, quam emphyteutica bona nunc devolutum est, 5. 7. 25. debetur ex rebus superficialiis alienatis. 5. 10. 26. An debeat ex transactione? 6. 105. 59. an ex datione rei in solutum? 6. 97. & seqq. 57. an ex cessione bonorum ob debita? 6. 96. 57. An si plures casus petendæ investituræ eveniunt, laudemium pro singulis sit præstandum? 7. 94. & seqq. 102. Laudemium debetur ex alienatione per fata, 7. 37. & seqq. 89. & quidem voluntaria, non etiam

etiam ex necessaria, 6.3.36. & 6.29.41. quare? 6.5.37. An debeat, si alicui expresse concessum fuit, ut sine Domini licentia & consensu rem alienare possit? 6.10.38. & 7.52.93. Laudemium tunc præstatur, quando lege, vel statuto, vel speciali pacto, vel consuetudine, vel præscriptione, est introductum. 7.1.82. Dominus, qui super consuetudine, vel præscriptione, in laudemii exactione se fundat, eam probare debet specificè in quolibet casu. 7.22. & seqq. 87. An consuetudo vel præscriptio laudemii post publicatas de eo ordinationes provinciales introduci possit? 7.19. & seqq. 86. Petitio laudemii cessat, si venditio rescinditur ex pacto legis commissoria, 7.82.100. vel ex capite restitutionis in integrum, nec non ex capite minoris ætatis, vel ex l.2.C. de rescind. vendit. 7.79. & seqq. 99. Causa, ex qua Dominus laudemium accipit, resoluta, ipsa quoque laudemii petitio resolvitur. 7.78.99. An duplex debeat laudemium, si à contractu receditur? 7.67. & seqq. 96. & seqq. Nullum debetur laudemium, si à contractu receditur ante rei traditionem. 7.56. & seqq. 94. & seqq. nec, si contractus ab initio sit nullus, vel tamen postea irritus fiat 7.7.78.99. Dominis, vel ejus heredibus, nullum debetur laudemium, si respectu eorum mutatio vel per successionem, vel per contractum, vel aliò modo, contingit. 6.175. & seqq. 75. & seqq. Laudemii-

um aliquando solvendum est, licet possessores non mutantur vel renoventur. 5.9.26. Laudemium debetur, siue Dominus consenserit in alienationem, siue non, 6.5. & seqq. 37. & licet Dominus, cum novum Emphyteutam investiret, nihil de eo dixerit. 2.89. & seqq. 101. magis propter receptionem realè novi possessoris, quam propter Domini consensum in alienatione, debetur. 7.52.93. præstatur pro investitura, 6.9.38. & traditione possessionis, 6.90.56. nec non in compensationem pro labore, quem Dominus pro actuali receptione novi possessoris sustinet. 7.42.90. Quot anni ad præscriptionem, ut alicui laudemium majus debeat, quam regulariter præstari solet, requirantur? 7.8. & seqq. 84. In dubio laudemium is tenetur solvere, qui rem accepit. 8.1. & seqq. 105. & ad quem prædium noviter venit, 4.10.11. & qui in priori investitura non est comprehensus. 6.29.41. Novus possessor pro introductione in novam possessionem laudemium solvit. 6.176.76. An immunis à præstatione omnium onerum laudemium nihilominus solvere teneatur? 7.32. & seqq. 88. An, si pater in dispositione ultima uni ex liberis pro certo pretio fundum assignavit, ab hoc laudemium sit præstandum? 6.22. & seqq. 40. Quod si ex peculiari dispositione testamentaria pater frater in locum fratris, optione primo-

INDEX RERUM

genito relicta, surrogatur, laudemium a vasallis exigendum haut est. 6. 187. & seq. 78. An heres teneatur solvere laudemium, qui, post factam divisionem, coheredis portionem emit? 6. 59. 50. An, si moritur unus coheredum res in communione adhuc habentium, & ante divisionem portio illius reliquis accrescit, hi teneantur ad laudemii præstationem? 6. 41. 44. An laudemium solvere teneantur heredes illius, qui emphyteusi in pro se ac suis liberis atque nepotibus accepit? 8. 29. 110. An heredes illius, qui non per se, sed per curatorem, einen Lehenträger / de emphyteusi est investitus, laudemium solvere teneantur? 8. 34. 110. An heredes denuò laudemium solvere teneantur post mortem curatoris, per quem investiti fuerunt? 8. 37. & seqq. 111. An laudemium pro investitura pupilli, vel minoris, a Tutore, vel Curatore, solutum, post illorum majorennitatem denuò debeatur? 8. 42. 112. Laudemium ab antecessore adhuc debitum quilibet possessor novus exsolvere tenetur. 8. 8. & seqq. 106. An laudemii solvendi onus, præteritâ feudi ratione, ad successores feudales, an verò ad heredes allodiales pertineat? 8. 29. 110. Mulier non tenetur ad laudemii præstationem mortuò marito, si is de bonis uxoris illud jam solvit. 8. 32. 110. An, si prædium, neglectâ petitione investituræ, per aliquot alie-

nationes ad tertium, quartum, vel plures devenit possesores, Dominus non nisi ab ultimo, cui investituram fecit, laudemium exigere valeat? 7. 91. 101. Laudemii solutio regulariter emptori incumbit. 6. 124. 63. & 8. 17. 107. An retrahens pro retractu ad laudemii solutionem sit obstrictus? 6. 130. & seqq. 65. & seq. An, si agnatus jure prælationis, vel retractus, utitur, laudemium debeatur? 7. 84. 100. Retrahens emptori laudemium restituere tenetur, 6. 122. 63. & 6. 132. 66. licet huic à Domino sit remisum. 6. 133. 67. An laudemium à Reemptore ex retrovenditione sit præstandum? 6. 116. & seq. 61. An revendenti id, quod laudemii nomine ex prima venditione Domino solvitur, à Reemptore debeat restitui? 6. 121. & seqq. 63. An debitor bona sua creditori adjudicata jure reversionis redimens, laudemium solvere teneatur? 8. 23. 109. An præstatio laudemii cesset, quando ipsemet Dominus directus ab emphyteuta emphyteusin emit? 8. 52. 114. An vindicans rem laudemialem in judicio & accipiens pro re litis æstimationem, teneatur solvere laudemium? 6. 104. 59. An ab eo, qui rem obtinuit in possessorio, licet non obtinuerit in petitorio, sit præstandum laudemium? 8. 44. 112. Nulum præstat laudemium Princeps, qui singulare ob privilegium se à talibus exactionibus exemptum esse

se probare potest. 5. 45. 31. Laudemium solvendum est Domino laudemiali. 9. 1. 116. an Domino mediatō, an immediato? 9. 3. & *seqq.* 116. Cui laudemium solvendum, si usufructuarius cum proprietario concurrat; 9. 7. & *seqq.* 117. Domino aliquando laudemii nomine nil praestatur, sed tantum officialibus honorarium. 4. 38. 15. Imperatori, vel Regi Romanorum, nullum solvitur laudemium. 9. 28. 123. An Dominus laudemium petere possit ante realem traditionem rei, quando clausula constituti intervenit? 7. 55. 94. Si plures sunt domini unius rei laudemialis, qui dominium directum in commune possident, tunc illis omnibus unum tantum debetur laudemium. 9. 15. & *seqq.* 119. An dominus, contractu inito & resolutō, laudemium jam exsolutum restituere teneatur? 7. 86. & *seqq.* 100. Si dominus laudemium jam tum ab alienante accepit, a novo possessore illud denuo exigere nequit. 8. 6. 106. Si durante mulieris usufructu laudemia obveniunt, mulieri illa debentur. 9. 13. 119. Cui ex venditione conditionali, purificatā conditione, sit laudemium solvendum? 9. 25. 123. Si laudemio post obitum domini solutō heredibus, illi id denuo exigunt, ubi postea bona paterna dividunt, requiritur, ut specie probent consuetudinem talem hoc ipso in casu speciali vigere. 6. 189. & *seqq.* 78.

An, factā alienatione fundi, si a domino vivo non investitus sit novus possessor, neque ab hoc isti propterea solutum fuerit laudemium, illud eius heredibus allodialibus postmodum debeatur? 9. 21. & *seqq.* 122. An ob non solutum laudemium emphyteuta possit expelli? 10. 30. 132. Iuri solvendi laudemium praescribitur 30 vel 40 annis etiam sine titulo. 7. 12. 84. Num laudemiorum nomine magistratus privilegio praelationis gaudeat? 10. 22. 129. Ad laudemium consequendum datur actio personalis Domino ex ipso contractu, 10. 14. & *seqq.* 128. nec non actio utilis confessoria, 10. 8. 127. ut & actio hypothecaria, vel rei vindicatio, 10. 6. 127. officium iudicis implorare potest tam laudemium petens, quam illud detrectans solvere. 10. 21. 129. & 10. 39. 133.

Legatarius, qui rem ex testamento accipit, quæ alias ab intestato ipsi debebatur, ad laudemium inde solvendum obligatus est. 6. 28. 41.

Legitima filiae debetur ex bonis paternis hereditariis. 6. 67. 52. Dos succedit in locum legitimæ. 6. 67. 52.

Lehngeld quid sit? 1. 20. 5.

Lehnwahr quid denotet? 1. 20. 5. quid sit die hohe Lehnwahr? 3. 1. 7. quid die kleine? 3. 1. 7. & 3. 9. & *seqq.* 7. quid die Mittellehnwahr? 3. 5. 7. quid die gesambte Lehnwahr? 3. 14. 8. quid die sonderbahre Lehnwahr? 3. 15. 8.

Libellaria res quid sit? 5. 8. 25. in rebus
libellariis quoque solvitur laudem-
mium. 5. 8. 25.

Liberalitati repugnat remuneratio-
nem pro beneficio exigere. 5. 19. 28.

Liberi vivis adhuc parentibus domini
quali bonorum paternorum habentur,
6. 14. 39. & 6. 34. 43. in parentum
investitura sunt comprehensi, 6. 14.
38. parentibus ex testamento succe-
dentes regulariter ad laudemii solu-
tionem non tenentur, 6. 13. & seq. ali-
quando tamen obligantur ex statu-
to, pacto, vel consuetudine, 6. 17. 39.
nunquam hoc casu solum præ-
stare tenentur den Schreibe schilling.
6. 21. 40. nec ab intestato succedentes
regulariter debent solvere laudem-
mium, 6. 35. & seq. 43. An si pater u-
ni ex liberis in dispositione ultima
feudum pro certo pretio assignavit,
ab hoc sit laudemium præstandum?
6. 22. & seq. 40. An laudemium de-
beat, si pater vendit rem liberis
suis alioquin ab intestato ipsi succes-
suris, 6. 160. & seq. 59. Probata licet
consuetudine, quod liberi heredes
conjunctim omnes in successione
pro investitura laudemium solvere
teneantur, non tamen inde licet ex
divisione postea, ab ipsis facta denuò
id à singulis petere. 6. 50. & seq. 46.
& seq. Liberi debent parentes suos
heredes instituere. 6. 38. 44.

Libra argenti quid denotet? 4. 45. 16.
quod solidi libram argenti consti-
quant. 4. 46. & seq. 16.

Locatio & Emphyteusis in quibus con-
veniant? 6. 144. 69. Vassallus & Em-
phyteuta sine Domini consensu rem
in longum tempus locare nequeunt,
6. 149. 69. An ex locatione & condu-
ctione ad longum tempus laudemii-
um sit præstandum? 6. 148. & seq. 69.
& seq. Per locationem ad longum
tempus jus in re constituitur. 6. 149.
69. An locatio ad longum tempus a-
lienationis nomine veniat? 6. 149.
& seq. 69. & seq. In locatione nulla
requiritur investitura, 6. 145. & seq.
& seq. 69.

Locator per conductorem possidere
dicitur. 6. 150. 70.

M. Magistratus an privilegium præla-
tionis laudemiorum nomine ha-
beat? 10. 21. 329.

Marca argenti quid denotet? 4. 44. 15.
Aestimatio & quantitas marce ar-
genti variat, 4. 48. & seq. communi-
ter octo uncias continet. 4. 51. 16. Se-
xaginta tres marce argenti, cum u-
no fertone, officialibus curiæ impe-
rialis à principibus pro investitura
solvi debent. 4. 39. & seq. 15.

Maritus an ex iis bonis, quæ tanquam
heres extraneus in testamento uxo-
ris institutus accipit, laudemium
præstare teneatur? 6. 31. 42.

Medietas fructuum quibusdam in lo-
cis de feudis locò laudemii præsta-
tur. 4. 25. 13.

Mobilibus an de rebus unà cum domo
venditis laudemium debeatur? 5.

N.

Necessitas inquam quis se sponte
conjecit, non est attendenda. 6. 101.
58. Ex alienatione necessaria nullum
debetur laudemium, 6. 3. 36. quare?
6. 5. 37. quæ alienatio necessaria di-
catur? 6. 4. 37.

O.

Obligatio realis & damni dividua
est. 4. 86. 22. Obligatio personalis
successorem singularem non sequi-
tur. 10. 18. 129. Temporis spatium ob-
ligationem ipsam variare nequit. 6.
113. 60.

Ex obpignoratione an laudemium
debeatur? 6. 158. & seq. 71.

Odiò alienò nemo est gravandus. 6.
124. 63. In odiosis similitudo non
debet extendi. 6. 49. 46. In odiosis
appellatione venditionis permuta-
tio non continetur. 6. 173. 75. Laude-
mii præstatio habetur odiosa. 6. 51.
47. & 6. 186. 78.

Officialibus domini aliquando pro in-
vestitura honorarium & domino
laudemium solvitur, 4. 36. 14. non-
nunquam solis officialibus debetur
honorarium 4. 38. 15. Quantum pre-
tium cuilibet ex officialibus curiæ im-
perialis pro investitura sit à Princi-
pibus exsolvendum? 4. 68. & seqq.
18. & seq.

Officium iudicis implorare potest
laudemium petens, quàm detru-
tas solvere. 10. 21. 129. & 10. 39.
133.

Pactis quàm stricte est inhæren-
dum. 7. 95. 102.

Parentes à liberis heredes sunt insti-
tuendi. 6. 38. 44.

Partis eadem est ratio, quæ totius.
6. 4. 48. Laudemii nomine aliquan-
do pars pretii, aliquando pars æ-
stimationis solvitur. 4. 2. & seq. 10. a-
liquando pars tertia pro laudemio
præstatur, 4. 19. 12. nonnunquam pars
sexta, 4. 20. 12. interdum pars duo-
decima, 4. 21. 12. de Jure Civili pars
quingagesima solvenda est. 3. 5. 7.
& 4. 1. 10. & non 4. 16. 12.

Pater & filius sunt correlativa. 6. 38. 44.

Pensio annua ex rebus feudalibus in-
tendum debetur. 5. 30. 30. Annuæ
& menstruæ pensiones triginta an-
nis præscribuntur. 7. 10. 84.

Permutatio regulariter nonnisi re-
traditâ capit initium. 6. 166. 74.
Sub alienatione etiam permutatio
intelligitur, 6. 162. 73. Dicitur species
venditionis, 6. 162. 72. Emptioni maxu-
mè est vicina, 6. 162. 72. In odiosis
appellatione venditionibus non
continetur. 6. 173. 75. An ex permu-
tatione laudemium sit solvendum. 6.
161. & seqq. 72 & seqq. In casu per-
mutationis uterque permutator suo
domino laudemium integrum sol-
vere tenetur. 6. 170. 74.

Pœna quæ sit ejus, qui, in fraudem do-
mini laudemialis, pretium modicum
in instrumento venditionis majus
autem in se reverà constituit? 4. 7. 11.

INDEX RERUM

Possessio per solam conventionem non transfertur, sed apprehensione opus est. 7. 44. 91. Per usumfructum vera rei possessio non alienatur. 6. 153. 70. Usufructuarius naturaliter tantum possidere videtur 6. 153. 70. fessor licet non remouetur, nihilominus tamen aliquando laudemium Possessor novus laudemium ab antea tenetur solvere. 5. 9. 26. Posceslore adhuc debitum quando prestare teneatur? 8. 8. & seq. 106. Possessores revera non mutantur in heredum divisione 6. 44. 45.
Possefforium remedium uti possidetis redintegranda possessionis datur Domino, qui turbatur in possessione accipiendi laudemium. 10. 9. 128.
Prædium emphyteuticum si planè fuisse extinctum, canon remittendus est. 4. 88. 22.
Prælationis privilegium magistratus laudemii habet, 10. 23. 129. nec non quoad reliquas collectas, tam ordinarias, si legitime sunt impositæ, 10. 26. 130. nonnunquam quoad certos tantum annos hoc privilegium magistratus gaudet. 10. 29. 132.
Præscriptio est stricti juris, 7. 25. 87. est restringibilis & unius connexioni ad alterum connexum non extenditur, 6. 186. 78. non extenditur ad non possessoria. 7. 25. 87. Præscriptio genere dicuntur omnes species, sub illo contentæ, præscriptæ 7. 24. 87. Præscriptio tam præter, quam contra jus, induci potest. 7. 21. 86. Valet præscriptio, quæ post legem derogatoriam introducit. 7. 21. 86. An præscriptio, per libros censuales sufficienter probetur? 7. 30. 88. En, qui in mera facultate consistunt, præscriptione non tolluntur. 7. 17. 85. Annuæ & mensuræ pensiones triginta annis præscribuntur. 7. 10. 84. Quot anni ad præscriptionem, ut alicui debeatur laudemium majus, quam regulariter præstari solet, requirantur? 7. 8. & seq. 84. Dominus, qui super præscriptione in laudemii exactione se fundat, eam probare debet specificè in quolibet casu. 7. 23. & seq. 87. Juri solvendi laudemium 30. vel 40. annis, etiam sine titulo, præscribitur. 7. 13. 84. Colonus, qui interpellatus recusavit solvere pensionem, præscribit hujusmodi præstationem 50. annis. 9. 13. 89. Ancilla, quæ magistratibus in signum subjectionis solvenda sunt, præscriptionem admittant? 7. 14. & seq. 85. An præscripto laudemium solvendi post publicatas de eo ordinationes provinciales introduci possit? 7. 19. & seq. 86.
Precaria quid sit? 5. 9. 26. in rebus precariis laudemium quoque præstat. 5. 9. 26.
Pretium modicum in instrumento venditionis, nec autem majus constitutus, atque ita dominum laudemium defraudans, quomodo puniatur, 4. 71. 11. Quando pars pretii laude

laudemii nomine sit praestanda?

4. 2. 10.

Principes tam Ecclesiastici, quam seculares, sexaginta tres marcas argenti, cum uno fertone, officialibus curiae imperialis in investitura solvere teneatur, 4. 34. & seq. 15. & 5. 41. & seq. 31. nec non 8. 50. 113. ut & 9. 30. 124. nisi quis se à tali exactione ob singulare privilegium exemptum esse probare possit, 5. 45. 31. Ex bonis feudali- bus, quae ex permutatione, vi instrumenti Pacis Osnabrüg. Prin- cipes acceperunt, nullum fuit praestandum laudemium, 5. 44. 31.

Principali sublatio tollitur quoque accessorium, 4. 69. 22.

Privilegium praetationis in concur- su creditorum quanto magistratus ratione laudemii aliarumque colla- tarum habeat? 10. 22. 129. & 10. 26. 130. quamdiu ipsi competat? 10.

132. Ob singulare privilegium non- nulli principes pro investitura nil solvere tenentur, 5. 45. 31.

Probatio ejus, quod majus debeatur laudemium, spectat ad illum, qui id asseverat, 4. 34. 14. Si quis pro- bare potest minus laudemium de- beri, standum est illi, 4. 32. 14. Lau- demium ex rei feudalis alienatio- ne petens, si ipsi denegatur, jus il- lud probare tenetur, 5. 28. 24. Do- minus, qui super praescriptione, vel consuetudine, in laudemii ex- actione se fundat, eam probare de-

bet specificè in qualibet casu, 7. 23.

& seq. 87. Si princeps probare pot- est se pro investitura nihil praestare teneri, immunis erit, 5. 45. 31.

Quinquagesima pars pretii vel esti- mationis de Jure Civili laudemii loco solvenda est, 3. 57. & 4. 11. 10.

nec non 4. 16. 11.

Reemptor an laudemium ex re- trovenditione praestare teneatur?

6. 116. & seq. 61. & seq. An revenden- ti id, quod laudemii nomine ex prima venditione Domino solvit, à Reemptore restitui debeat? 6. 121.

& seq. 63. & seq.

Regi Romanorum nullum à principi- bus solvitur laudemium pro inve- stitura, 9. 28. 123.

Rei vindicatio Domino datur ad con- sequendum laudemium, 10. 2. 126.

Relatorum eadem est ratio, 6. 195. 80.

Relevium quid sit, 1. 114. 4. solvitur ex rebus feudali- bus, 5. 26. 29. ad differat à laudemio? 1. 114. 4. & 1. 12. 4.

Remunerationem pro beneficio exi- gere, contra naturam liberalitatis est, 5. 19. 28. Vassallus domino natura- liter ad remunerationes videtur es- se obligatus, 5. 25. 29.

Renovatio investiturae aliquando qui- dem petenda, nullum tamen laude- mium pro illa exsolvendum est, 6. 26. 40. Quando mutatio in persona domini contingit, investitura reno- vatio petenda est, 6. 189. 79. Si admi-

INDEX RERUM

ministratio principis, qui minorennis fuit, mutatur, investituræ renovatio petenda est. 6. 190. 79. Laudemium aliquando debetur, licet possesores non renoventur. 5. 9. 26.

Retractus & venditio cum pacto de retrovendendo an differant? 6. 126. & seq. 64.

Retrahens intra quod tempus suo jure uti teneatur? 6. 127. 65. tenetur emptori omne id restituere, quod emtionis causâ erogatum est, 6. 132. & seqq. 66. tantum impensas utiles & necessarias restituere tenetur. 6. 137. 67. ut & summs vini zum Leichkauff/ das Herdegeld/ 6. 122. 63. & 6. 132. 66. licet emptori à Domino sit remissum. 6. 133. 67. An retrahens pro retractu ad laudemii solutionem sit obstrictus? 6. 130. & seqq. 65.

Retrovenditio non fit ex nova causa, sed ex necessaria & causa antiqua inhærente primæ venditioni. 6. 119. 62. Per Emptionem cum pacto de utrovendendo dominium transfertur in emptorem. 6. 124. 54. venditio cum pacto de retrovendendo pura ac perfecta est venditio. 6. 110. & seq. 60. An ex venditione, quæ fit cum pacto de utrovendendo, laudemium fit solvendum? 6. 110. & seqq. 60. Emptor, qui primò rem sub pacto retrovenditionis emit, deinde autem jure hereditariò, & propterea aliquod pretium addit, ratione additamenti laudemiumolvere tenetur. 6. 115. 61. An laudemium à Re-

emptore ex retrovenditione fit præstandum? 6. 116. & seqq. 61. & seq.

Revendenti an id, quod laudemii nomine ex prima venditione domino solvit, à reemptore debeat restitui? 6. 121. & seq. 63.

S.

Saxoniæ in terris quid laudemii loco solvatur? 4. 26. & seqq. 13.

Schreibe Schilling improprie dicitur laudemium. 1. 21. 5. & 3. 9. 7. nec non 5. 38. & seq. 30. quantum hujus nomine solvi soleat? 3. 12. & seq. 8. Liberi ex testamento succedentes aliquando solummodo den Schreibeschilling præstare tenentur. 6. 21. 40. Ex divisione ut plurimum solvitur dec Schreibeschilling / 6. 44. & seq. 46. nec non quando mutatio fit in persona domini. 6. 194. 79.

Scripturæ illi regulariter non creditur, quâ quis annotatione propriâ sibi debitorem constituit. 7. 31. 88.

Secretarii olim vocabantur Notarii. 4. 70. 18. de antiquitate & significatione vocis Secretarius. 4. 70. 18.

Senatus, si ex suo ordine curatorem constituit, atque per ipsum investituram accepit, laudemiumque solvit, hic verò suam dignitatem senatoriam postea resignavit, nec amplius inter Senatores locum habet, an propterea ad constitutionem novi curatoris & petendam de novo investituram, nec non novi laudemii solutionem, teneatur? 8. 41. 112.

Sigilli nomine an in investitura rectè quid

quid exigatur? 7. 97. & seq. 103.
 In filia loco laudemii decem ex cen-
 tenis florenis solvuntur. 4. 23. 13.
 Similitudo in odiosis non debet exten-
 di. 6. 49. 46.
 Solaria res quid sit, & quid solarius
 census. 5. 11. 26.
 In solutum datio vicem Emptionis
 obtinet. 6. 98. 57. An ob dationem
 rei in solutum debeatur laudemi-
 um? 6. 97. & seq. 57. Statutum lo-
 quens de venditione etiam locum
 habet in datione in solutum. 6. 98. 58
 Sterbe-Lehnwahr quid sit? 6. 18. 39.
 Sterilitatis causâ an canon emphy-
 teuticus remittatur? 4. 88. 22.
 Stipulans pater filio, & dicens se ob
 ejus benè merita id facere, filiatio-
 nem magis, quam merita respexisse
 videtur. 6. 62. 51.
 In subaudia sextans pro laudemio sol-
 vitur. 4. 20. 12.
 Sub hasta quæ fit venditio, vera est
 venditio. 6. 90. 55.
 Succesor invitus non obligatur ultra
 quantitatem laudemii consuetam,
 licet antecessor plus solverit. 4. 29.
 14. Succesor laudemium ab ante-
 cessore adhuc debitum præstare te-
 netur. 8. 8. & seqq. 106. An laude-
 mii solvendi onus, præteritâ feudi
 ratione, ad succesores feudales, an
 verò ad heredes allodiales, pertine-
 at, 8. 29. no.
 Superficiaria res quid sit, 5. 10. 26. vo-
 catur etiam solaria, 5. 11. 26. ad natu-
 ram emphyteusis accedit. 5. 10. 26.

An ex rebus superficialibus alienatis
 laudemium debeatur, 5. 10. 26.
 Temporis spatium obligationem i-
 psam variare nequit. 6. 113. 60.
 Testamentarius heres an ad laudemii
 solutionem sit obligatus. 6. 11. & seq.
 38. Liberi parentibus ex testamento
 succedentes ad laudemii præstatio-
 nem non tenentur, 6. 11. & seq. 38. ni-
 si aliud statutò, vel consuetudine, sit
 introductum, 6. 17. 39. præstare ut-
 plurimum tenentur solummodò
 honorarium. 6. 21. 40. An, si pater u-
 ni ex liberis in testamento fun-
 dum pro certo pretio assigna-
 vit, ab hoc sit laudemium præstan-
 dum, 6. 22. & seqq. 40. Collaterales
 ex testamento succedentes an ad
 laudemii solutionem obligentur? 6.
 26. & seq. 40. An extraneus? 6. 29.
 41. An maritus? 6. 31. 42. An uxor?
 6. 30. 42.
 Thaleri quornam numero maream
 constituent? 4. 55. & seqq. 16. & seqq.
 In thaleris puritas argenti non est
 summa. 4. 54. 16. In thaleris marca
 argenti recipit 14. lotones & gran.
 4. 52. 16.
 Totius & partis eadè est ratio. 6. 54. 48.
 Transactio à volentibus fit, & ad illam
 nemo invitus cogi potest. 6. 109. 59.
 An ex transactione laudemium de-
 beat? 6. 105. 59.
 Tributorum nomine an ex magistratui
 usuræ debeantur à tempore mortis.
 4. 87. 22.

INDEX RERUM

Turonenses duodecimam partem loco laudemii solvunt. 4. 21. 12.

U.

Vasallus Domino naturaliter ad antidota & remunerationes obligatus esse videtur. 5. 25. 29. Vasallus Domino nil amplius debet, quam ad quod tenetur ex iure iurando. 5. 21. 28. debet ipsi fidelitatem. 5. 22. 23. Licet vasallus in actu investiturae fidelitatem Domino iuravit pro se & suis successoribus, tamen is iterum tenetur successori promittere fidelitatem. 6. 192. 79. Tenetur vasallus Domino aliquando prestare laudemium. 5. 41. 31. Quando mutatio in persona Domini contingit, debet vasallus investiturae renovandam ab ipso petere. 6. 189. 79. idem obtinet, si administratio principis minorennis mutatur. 6. 190. 79. Vasallus, qui nulliter alienavit feudum, non cadit in poenam commissi. 7. 73. 98. Vasallus ab amissione feudi excusatur, quod sine domini consensu vendidit, quando illud nondum tradidit. 7. 48. 92. Vasallus fructus rerum feudalium ad vitae tempus vendere potest. 6. 150. 70. Vasallus sine domini consensu rem in longum tempus locare nequit. 6. 149. 69.

Venditio cum pacto de retrovendendo pura ac perfecta est venditio. 6. 110. & seq. 60. Retractus & venditio cum pacto de retrovendendo differunt. 6. 126. & seq. 64. & seq. In odiosis appellatione venditionis permutatio non

continetur. 6. 173. 35. Quod de venditione dicitur, etiam in aliis alienationibus obtinet. 6. 98. 57. An laudemium debeat ex venditione publicae utilitatis causa facta? 6. 67. 52. & 6. 103. 59. An ex venditione sub hasta? 6. 89. & seq. 55. & seq. An ex venditione conditionali ante conditionis eventum? 6. 18. 67. m. 7. 53. 93. Conditionalis venditio imperfecta est ante conditionis eventum. 6. 18. 67. An laudemium debeat ex venditione facta per legem commissoriam? 6. 141. 68. An ex ea, quae fit cum pacto de retrovendendo? 6. 110. & seq. 60. Si venditio sit facta simul bonorum plurium, quorum alia sunt laudemialia, alia non, pro rate laudemialium tantum laudemium debetur, non vero pro aliis, licet unica sit facta venditio. 6. 142. 69. Si ex venditione de consuetudine laudemium debetur, illud ad donationis aliasque alienationis non est extendendum. 6. 85. 55. Si venditio rescinditur ex pacto legis commissoriae cessat laudemii petisio. 7. 82. 100. Idem est, si rescinditur ex capite restitutionis in integrum, vel minoris aetatis, vel ex l. 2. C. de rescind. vendit. 7. 79. 99. An, si propter fallaciam emptoris non solventis pretium termino prefixo, venditio resolvitur, Emptor teneatur ad laudemii solutionem? 7. 83. 100.

Venditor, qui Emptori ante venditionem non manifestavit, quod solvendum

dum ab ipso sit laudemium, an illud
 Emptori restituere? 8.19. & seqq. 108.
 Vendere potest vasallus fructus rerum
 feudaliū ad tempus vitæ, 6.150.70.
 An, si pater vendit rem liberis suis
 alioquin ab intestato ipsi successu-
 ris, laudemium debeatur? 6.106. &
 seqq. 59. An si res pro parte vendi-
 tur, pro parte autem donatur, lau-
 demium tantum debeantur ex pre-
 tio, an verò etiam ex donatione?
 6.82. & seq. 54. & seq.

Vidua non teneatur ad laudemii præ-
 stationem mortuò, si is de bonis u-
 xoris illud jam solvit. 8.32. 110. Si du-
 rante viduæ usu fructu laudemia
 obveniunt, ipsi debentur. 9.13. 119.
 An vidua ex testamento mariti suc-
 cedens laudemium solvere tenea-
 tur? 6.30. 42. An vidua ratione do-
 taliti laudemium præstare debeat?
 6.155.71.

Voluntaria tantum ex alienatione,
 non etiam ex necessaria, laudemii-
 um debetur. 6.3.36. & 6.29.41.

Usufructuarius dominus rei hanc est,
 6.152.70. naturaliter tantum possi-
 dere videtur, 6.153.70. jus alie-
 num fructum in extraneum non
 habet. 6.153.70. Cui sit laudemium
 solvendum, si cum proprietario
 concurrat usufructuarius? 9.7. &
 seqq. 117.

Usufructus laudemii præstationi non
 est obnoxius. 6.151. & seqq. 70. Per
 usufructum vera rei possessio
 non alienatur. 6.153.70.

Usura an de tributis, censibus, deci-
 mis, laudemii aliisque collectis
 magistratui debis, à tempore mo-
 ræ exigi possit? 4.87. & seqq. 22.

Uxor succedens marito de mortuo in
 hereditate, an laudemium solvere
 teneatur? 6.30. 42.

Krauss, Peter Pancratius,

Petri Pancratii Krauß ... Medulla laudemiorum

Jena 1678

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/4 Jur.1233

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11068461-1